

park :10
regionalni mesečnik

Slavko Malnar toži revijo Park

Tudi Dolenjska tajkunizirana?

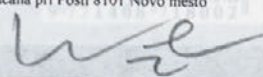
Intervju: Jože Kotar, Tomaž Slak

Potlač: Jože Macola, direktor Krke: Sami bomo zgradili

Novo mesto, 4. junij 2008, številka 10, letnik 11, cena 2,50 EUR

KNJIŽNICA MIRANA JARCA
Rozmanova 26

8000 NOVO MESTO
Poštmina plačana pri Pošti 8101 Novo mesto

* Citius, Altius, Fortius

(hitreje, višje, močnejše)

STANDOM
NEPREMIČNINE
Dolenjska

Novo mesto

IŠČETE STANOVANJE?

NOVO MESTO - SLAVKA GRUMA

PRODAJAMO ŽE SOSEDNI BLOK,
PREDVIDOMA VSELJIVO 15.2.2009!

Velikosti: od 49,99 m² do 146,36 m² (1SS - 4SS)
Leto izgradnje: novogradnja, že vseljivo
Cena: od 91.230,60 do 271.480,4 EUR

ŠENTJERNEJ

Velikosti: od 48,50 m² do 97,90 m² (1 SS - 3 SS)
Leto izgradnje: novogradnja, vseljivo do 30.11.2008
Cena: od 80.785,45 EUR do 145.539,09 EUR

NOVO MESTO - PODBREZNIK

SAMO SE 5 STANOVANJI!

Velikosti: od 86,10 m² do 211,85 m² (2 SS - 3 SS)
Leto izgradnje: novogradnja, možni prevzemi
Cena: od 130.474 do 169.718 EUR

BREŽICE - CENTER

Velikosti: od 64,4 m² do 90,60 m² (1 SS - 3 SS)
Leto izgradnje: 2007, vseljivo tako
Cena: od 83.192,96 do 136.022,40 EUR

NOVO MESTO - SLAVKA GRUMA

Velikost: 57,2 m² + 23 m², 2 SS, 2 ETAŽI
Leto gradnje: 1990, adaptirana kopalnica 2005
Cena: 100.000 EUR

NOVO MESTO - KANDIJSKA CESTA

Velikost: 1 SS, 46,05 m², 2 enoti
Leto izgradnje: 2003
Cena: od 73.680 EUR

NOVO MESTO - MESTNE NJIVE

Velikost: 75,5 m², 3 SS
Leto izgradnje: 1967
Cena: 100.000 EUR

NOVO MESTO - JAKČEVA ULICA

Velikost: 68 m², 2,5 SS
Leto izgradnje: 1974, delno adaptirano 2005
Cena: 105.000 EUR

NOVO MESTO - DRSKA

UGODNO!

Velikost: 56,04 m², 2 SS
Leto gradnje: 1976
Cena: 82.500 EUR

NOVO MESTO - JAKČEVA ULICA

Velikost: 68 m², 2,5 SS
Leto gradnje: 1974
Cena: 95.000 EUR

NOVO MESTO - SLAVKA GRUMA

Velikost: 115 m², 5 SS - DUPLEKS
Leto gradnje: 1990
Cena: 178.000 EUR

NOVO MESTO - SLAVKA GRUMA

Velikost: 57,5 m², 2 SS
Leto gradnje: 1984
Cena: 92.000 EUR

LJUBLJANA - DRAVLJE

Velikost: 27,6 m², garsonjera
Leto gradnje: 1970, zadnja ac
Cena: 95.000 EUR

NOVO MESTO - SMREČNIKOVA

9,26 m², 2 SS, pregrajeno v 2,5 SS
Cena: 100 EUR

NOVO MESTO - SEIDLOVA CESTA

Velikost: 68,9 m², 2 SS
Leto gradnje: 1982
Cena: 98.000 EUR

ŠMARJEŠKE TOPLICE - PRINOVEC

Velikost: 34,6 m², garsonjera
Leto gradnje: 2005
Cena: 73.000 EUR

Vse cene vključujejo DDV!

Vabljeni v naše poslovne prostore v pritličju Novega trga! (bivša Loterija Slovenije)
Prejete si celotno ponudbo nepremičnin na naši spletni strani!

Informacije in prodaja:
STANDOM NEPREMIČNINE
posredništvo in storitve d.o.o.
Novi trg 11, 8000 Novo mesto

Telefon: 07 33 80 455
Fax: 07 33 80 456
GSM: 051 360 006, 051 616 416, 051 627 550
E-pošta: standom.neprem@siol.net
Splet: www.standom-nepremicnine.si

Rudi Potepuški

mačje mesto 08

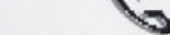
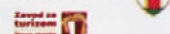
Rudijeva gledališka šola: 30. junij do 5. julij
Festival uličnega gledališča: 4. julij. in 5. julij

Use na www.goga.si in
u brošurah Rudi Potepuški.

park
Gledališča

Rudi Potepuški
festival uličnega gledališča novo mesto

VzajemnaDiagnoza⁺

Najkrajša pot do zdravja.

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

Ljudje cenimo svoje zdravje in se zavedamo njegovega pomena. Kadar je z našim zdravjem kaj narobe, je pomembno, da nas čim prej pregleda strokovnjak in postavi diagnozo. S sklenitvijo zavarovanja VzajemnaDiagnoza⁺ se lahko izognete dolgim dnevom čakanja na specialistične zdravstvene preglede in si zagotovite pravočasno in kakovostno zdravstveno oskrbo.

Zavarovanje VzajemnaDiagnoza⁺ je novost na slovenskem trgu.

Zavarovanje VzajemnaDiagnoza⁺ je vzporedno zavarovanje, ki je povsem ločeno od sistema obveznega zdravstvenega zavarovanja, saj ga zavarovanci uveljavljajo v organizirani mreži zdravnikov VzajemnaNET. S sklenitvijo zavarovanja se zavarujemo za hiter dostop do specialističnih zdravstvenih storitev, ki jih uveljavljamo po drugačnih postopkih in ob drugih pogojih, kot jih predpisuje obvezno zdravstveno zavarovanje. S tem, ko hitreje pridemo do speci-

alističnega pregleda in diagnoze, lahko prej začnemo zdravljenje ter imamo večje možnosti za boljši izid zdravljenja.

Vzajemna nudi **3-odstotni popust** ob letnem plačilu premije in poseben **5-odstotni popust** v prvem zavarovalnem letu vsem zavarovancem, ki imajo pri Vzajemni urejeno dopolnilno zdravstveno zavarovanje oz. katerokoli zavarovanje pri Vzajemni s trajanjem več kot dvanajst mesecev.

Izpolnjeno ponudbo za zavarovanje VzajemnaDiagnoza⁺ lahko vrnete po pošti v priloženi ovojnici ali oddate v kadrovski službi.

www.park-on.net

spremljaj - komentiraj - poveži se

tiskarna
vesel

GRAFIČNO
OBLIKOVANJE
IN PRIPRAVA
ZA TISK

OFFSET TISK

**TISK ETIKET
V ROLI**

**TISK PLASTIČNIH
KARTIC**

Tiskarna Vesel d.o.o. • Šentjernejska cesta 15, 8000 Novo mesto
Tel.: 07 3 373 390 • Fax: 07 3 373 393 • E-mail: tiskarna.vesel@siol.net • www.tiskarna-vesel.si

INFOTEHNA Vlagamo v družbo.

park

regionalni mesečnik
številka 10, letnik 11, 4. junij 2008
ISSN 1408-7189

odgovorni urednik: Uroš Lubej
kreativni urednik: Damir Skenderović

uredništvo: Marijan Dovič, Nejc Gazvoda, Sandra Hrovat, Iztok Kovačič, Tomaž Levičar, Gregor Macedoni, Borut Peterlin, Boštjan Pucelj, Maja Regina, Mitja Sadek, Mitja Simič, Damijan Šinigoj, Jure Švent, Jaka Šuln

urednik rubrike FotoPub: Boštjan Pucelj
naslovnica: Kreator
lektorica: Nina Štampohar
oblikovanje: Sandra Hrovat, Studio Pašteta

spletna stran: www.park-on.net
urednik spletne strani: Damir Skenderović
gospodar spletne strani: Marko Dvornik

trženje:
vodja trženja: Boštjan Volk
040 804 083
boštjan.volk@park-on.net
Maja Regina
040 203 369
maja.regina@park-on.net

CTP: Grafika Novo mesto d. o. o.
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik
naklada: 1000 izvodov
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto
direktor: Gregor Macedoni

kontakti:
Park
Glavni trg 6
8000 Novo mesto
tel: 07 393 08 12, m-tel: 031 626 326
e-pošta: park@park-on.net

naročila in distribucija: 07 393 08 12
park@park-on.net

IZ VSEBINE:

Intervju:
Jože Kotar
str. 11

Občinski prostorski
načrt:
**Ni ljudi,
ni denarja,
ni gospodarja**
str. 16

Parkiranje v mestnem
jedru:
**Pri nas pa kar
po starem**
str. 18

Črna packa:
**Ne gredo zebre
prek ceste**
str. 22

Intervju:
Jože Berus
str. 24

Potlač:
**Jože Macola:
Avtocesto bo
gradila Krka**
str. 40

Občinske svetnice in občinski svetniki, razmislite!

Uroš Lubej

Večina svetnic in svetnikov v izolskem občinskem svetu je podala svoj odstop. Iz oddaljenosti je težko presojati, kdo ima v tamkajšnjem sporu prav. Župan Klokočovnik svoje nekdanje zaveznike – svetnike, ki so ga pred volitvami podpirali – obtožuje, da so Popovičevi ljudje, občinski svetniki župana, da je oblast prevzel zaradi zasebnih interesov. Pustimo Izolanom, da presodijo, kdo ima prav, toda dejstvo je, da občinska oblast v Izoli ne funkcionira: zaključnega računa za lani ni, osnutka proračuna za letos tudi ne. Projektov torej ni. Zato je poteza občinskih svetnic in občinskih svetnikov edina prava, celo herojska, in mora biti za zgled politični sferi. Odstopili so; ne držijo se svojih položajev v občinskem svetu in se prepuščajo volji tistega, za katerega bi v tej igri v resnici moralo iti; »od ljudi in za ljudi«, bi rekli filozofi. Ker stvari ne gredo nikamor in ker je politični razred postal neprebojna ovira za delovanje mestne občine, so odšli.

In če bo na volitvah zmagala Klokočovnikova linija, bo ta novič pridobil ne le moč, ampak tudi legitimnost, da vlada mestu. Če pa bodo zmagali njegovi nasprotniki, potem bo jasno, da bi bilo Klokočovnikovo vztrajanje pri županovanju popolnoma nelegitimno. In če ne bo odšel, ga bodo morali v to prisiliti.

Medtem Novo mesto tiho živi svoje življenje naprej, čeprav razmere niso dosti boljše kot v Izoli. Zaključni račun smo sicer sprejeli, vendar je bil lanski uresničen samo v dobrih treh četrтинah. Letošnji proračun sicer imamo, vendar naj bi bila mestna občina na robu likvidnostnega propada. Govori se o tem, da naj bi razpisi propadali in da so ogroženi ne le projekti, ampak celo plače občinskih uradnikov. Podrobnosti bodo sicer slej ali prej morale priplavati v javnost.

Pa če pustimo govornice ob strani: katero obljubo so vladajoči v dveh letih vladanja sploh uresničili? Kaj se je v tem mestu v zadnjih dveh letih sploh spremenilo? S čim se lahko ta oblast pohvali? Vendar ima v primerjavi z Izolo Novo mesto eno težavo. Občinske svetnice in občinski svetniki svojega položaja ne jemljejo tako resno kot Izolani, tako da bo ljudstvo morala počakati še na kakšne volitve (ali dve), da bo to težko dolensko grudo prevetrilo malo primorske burje.

Za nami pa sta medtem Cvičkarja in Teden cvička. Dve prireditvi, ki se morata obe otepati tega, da bi bili posvečeni zgolj nekemu vinu. Ne, gre za etnologijo in enologijo, pravijo na DNŠ. Gre za gospodarstvo in turizem, pravijo na Zavodu za turizem. Gre za vzvišeno poslanstvo. Gre za kulturo. Organizatorji so z obema prireditvami več kot zadovoljni. Veliko želje, volje, žrtvovanja in tudi nekaj denarja je bilo vpetih v uspešno izvedbo projektov.

A ob tem vendarle ostaja grenak priokus, za katerega seveda niso krivi entuziasti, kot so Žura, Kuljaj, Blažič in ostali. Zdi se, da se še krepki identiteta Novega mesta kot podgorjanskega mesta, katerega temelj sta cviček in podeželska miselnost. Ni težava v cvičku ali odličnih organizatorjih: težava je v tem, da ideje, kot so situla, univerza, umetnost, kultura in šport ne dobivajo zadosti zagona od politike.

In, da, natočite si kdaj tudi kozarec refoška, rojaki! Morda je to zadnja bilka ...

SPREHODI SE

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2008). Prekinitve naročnine je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega obdobja (1. julij 2008). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina za tujino znaša 35 EUR, z letalsko dostavo 40 EUR.

Resno, zadnje čase se mi zdi, da živim v občini, ki jo vodi kup šaljivcev brez smisla za humor. Največji šaljivec med njimi je zagotovo župan Muhič. Župan, ki bo šel po moji oceni skupaj z vsemi svojimi sodelavci in vsemi kolaboranti v anale zgodovine, da ne rečem na smetišče, kot najslabši novomeški župan vseh časov. Katastrofalno vodenje občine v tem mandatu pa bomo občani plačevali še dolga leta potem, ko bodo glavni akterji živeli upokojeni in srečni do konca svojih dni. Pod pogojem, seveda, da jih bo komu sploh uspelo odstraniti, oziroma če sploh obstaja interes v družbi, da se vladajočo falango odstrani čim prej in za vse večne čase. Odgovornost za to, kar se danes dogaja v naši občini, pa nosimo vsi, vključno s še nerojenimi in tudi mrtvimi občani.

V določenih zadevah, priznam, nisem podkovan, pa vendar mi zdrava kmečka pamet govori in dopoveduje, da v Novem mestu zaudarja tako močno, da bi moral biti smrad celo za povprečnega, klenega, udomačenega, domačijskega, cvičkastega in vsega hudega vajenega Novomeščana in podeželana občutno premočan. Šale, ki se ta trenutek dogajajo na občini, namreč niso smešne. Resno. V satirični in politično korektni Parkovi rubriki Potlač se ne bi uvrstile niti v rubriko nesmešno.

Recimo. Župan Muhič je 11. aprila 2008 po srečanju z ministrico za visoko šolstvo dejal, da bodo jeseni začeli delati na projektu izgradnje študentskih domov v Drgančevju. Še več, jeseni da bodo začeli študentske domove graditi. Šala!? Slaba, tega ne bi zmoget niti župan Jankovič!!! Ali pa: župan Muhič želi omogočiti gradnjo OŠ Stopiče. Spet šala? Spet slaba? Krajanji Stopič namreč ostro nasprotujejo gradnji predvidene športne dvorane, saj menijo, da športna dvorana takšnih dimenzij ne sodi v kraj, kakršen so Stopiče!!!!? Za zaščito svojih pravic pa name ravajo uporabiti vsa pravna sredstva, ki so jim na voljo!!! Ne vem, jaz jim verjamem in jih podpiram. Verjamem pa tudi, da obstaja lokacija, ki bi bila primernejša za gradnjo te vrste objekta. Ali pa zaključni račun, ki je bil sprejet ob

številnih kritikah. In kaj na njih odgovarja župan Muhič? Citiram: »Najbolj nas tepe delitvena bilanca, pa še ne vidimo zaključka. Zavedam se vseh dejstev in kritik.« Vau, si morete misliti? Očitno imajo na občini občutek, da je velik uspeh, da se po skoraj treh letih »zavedajo«, seveda pa se ne zavedajo tega, da so izvoljeni in plačani, da stvari rešujejo in izpeljujejo. Skratka, spet šala in tokrat definitivno slaba. Ali pa: krajanji Rateža se borijo proti temu, da se idilično stanovanjsko naselje v gozdu spremeni v parkirni park za tristo tovornjakov. Se je Župan Muhič

Hej, ljudje, koga smo izvolili????

s svojimi sodelavci postavil na stran krajanov in svojih volivcev? Nak. Župan se je postavil na stran podjetnika. Šala? Presodite sami. Tudi ko so se starši in vodstvo šole OŠ Drska uprli gradnji Mobitelove bazne postaje, se prijazen, simpatičen in gospodaren župan ni postavil na stran svojih volivcev, pač pa na stran mogočnega podjetja. Njegov klasični argument: »Mnenja nasprotnikov, da bazne postaje ne sodijo v šolsko okolico, so subjektivna mnenja.« Hej, ljudje, koga smo izvolili????

In še najbolj svež, da ne rečem aktualen primer. V vrtcih je letos krepko premalo prostora za jesenski vpis naših otrok. Do sedaj so zavrnilo že okoli 261 prošeni obupanah staršev. Župan Muhič je ob tem na Radiu Krka spet lahko le dahnil: »Mislim, da moramo najprej ugotoviti, koliko lahko v obstoječih vrtcih še dodatno dopolnimo mesta za otroke, druga zadeva je, da lahko uporabljamo določene občinske prostore, kjer lahko ustanovimo dodatno določene oddelke, in tretja možnost je razpis koncesije. V kolikor bomo izkoristili vse možnosti, sem prepričan, da noben od otrok ne bo ostal brez varovanja.« Prvič, vse možnosti bi morali že zdavnaj izkoristiti. Drugič, vse to bodo postorili do jeseni, ko morajo otroci v vrtec? In še tretjič, vse to bo postoril človek s sodelavci, za katere se

zdi, da konstantno blebetajo ali pa jamrajo v prazno, ki do sedaj niso izpeljali praktično nobene obljube in ki se še nikoli niso postavili na stran malega človeka, zgoraj omenjenega Novomeščana in podeželana, razen, če ni v igri cviček.

In ko smo že pri cvičku. Vedeti je treba, da so za nami trije meseci sredi hudih priprav na Teden cvička, za katerega je bila občina polno angažirana, župan Muhič pa celo predsednik organizacijskega obora. Po Tednu cvička bodo že dopusti, po dopustih se začnejo priprave na trgatve, nato trgatve ... pa martinovanje ... novo leto ... Imate občutek, res občutek, da bo šel vaš otrok jeseni v vrtec, ali pa, da se bodo začeli graditi študentski domovi v Drgančevju? Slaba šala. In teh slabih šal je neskončno. Na spletnih straneh medijev Lokalno.si, Radia Krka, Dolenjskega lista, Žurnala 24 in Parka si jih lahko ogledujete dnevno. V obliki teksta, zvočnih zapisov in fotografij v barvah. Poskrbite le, da boste imeli pri roki robčke in psihosomatske regulatorje. Verjetno ni treba omenjati, da ti niso nujni zaradi morebitnih napadov nenadzorovanega smeha.

Toda župan Muhič ni edini šaljivec v občini. Pri tem mu pridno pomagajo tudi občinski svetniki, le da – in to je na tem mestu županu potrebno priznati – so pač manj talentirani šaljivci. Na predzadnji seji so občinski svetniki recimo najprej sprejeli, nato pa so z vnovičnim odločanjem zavrnilo amandma k ureditvenemu načrtu za t. i. zdravstveni kompleks ... da ne gremo v podrobnosti. Zavrnilo pa so ga, ko jih je svetnik Tomaž Levičar opozoril, da bi bilo lahko sprejetje takega amandmaja nezakonito, saj ni bil del javne razgrnitve. Skratka, svetniki, ki so jih izvolili ljudje, da zastopajo interese tega istega ljudstva, in ki imajo dobro plačane sejinine, se tudi radi pošaljijo – le zakaj bi se resno pripravili na seje občinskega sveta? – in določeno zadevo sprejmejo, nato pa to isto zadevo zavrnejo!?

Se smejete?

Tajkunska zgodovina

sto based na mesec

Mitja Sadek, foto Boštjan Pucelj

Slovenija je končno zedinjena, zedinjena v boju proti tajkunom. Besedo tajkun, ki smo jo dolga leta slišali le od svojih južnih sosedov – ti so svoje prebivalstvo celo razdelili na tajkune, dajkune in nemakune –, je v naše kraje vpeljal sam Veliki vodja. V znamenitem govoru pred poslanci je tajkunom napovedal pravi oboroženi spopad. Tako slovesna inavguracija tajkunov nam je dala tudi slutiti, da smo se tisti, ki smo bili dotlej prepričani, da je beseda hrvaškega izvora, krepko motili. S kravato ozaljšani Veliki vodja najbrž ne bi po nepotrebnem v parlamentu trosil hrvaških besed. In res. Takrat smo malo bolj radovedni poizvedeli, da ima beseda tajkun celo kitajski izvor in da ne pomeni nič drugega kot veliki (*da*) vodja (*chi*). Kitajska beseda je prek japonščine skočila v angleško besedo *tycoon*, pri čemer brez pejorativnega prizvoka označuje bogatega poslovneža ali vplivnega politika. Bajse so celo legendarnega ameriškega predsednika Abrahama Lincolna njegovi sodelavci v šali oklicali za tajkuna.

Povsem nov in izrazito negativen pomen je beseda dobila šele v nekdanjih socialističnih državah, ko so za tajkune poimenovali tiste, ki so na sumljiv način obogateli na račun netransparentne privatizacije. Sem spadajo tudi Slovenija in njeni domači tajkuni. V zadnjem času je medijsko najbolj izpostavljen tajkunski parček Boško Šrot in Igor Bavčar. Njuna zgodba se bere kot napeta in še ne povsem razjasnjena kriminalka. Oba naj bi prek podjetij z obskurnimi imeni z lastnim kapitalom postopoma prevzemala podjetja, ki ju sicer vodita kot direktorja, torej Pivovarno Laško in Istrabenz. *Crimen* v celi zgodbi ni menedžerski odkup, ki sam po sebi ni protizakonit, ampak zloraba notranjih informacij, ki so direktorjema omogočile velikansko prednost pred ostalimi solastniki in potencialnimi kupci podjetja ter sanjske možnosti za borzne špekulacije.

Tajkunov pa v resnici ne pozna samo današnji čas, ampak vsaka doba. Tajkuni so se praviloma pojavili ob večjih družbenih spremembah, ob menjavah režimov ali v

revolucijah. Te spremembe so tistim, ki so bili blizu oblasti ali so imeli dostop do ključnih informacij, ponudile možnost za hiter in dober zaslužek. Če si privoščimo kratko retrospektivo zgodovine, se zelo kmalu zaletimo tudi v druge tajkune. Mar ne bi mogli imeti za tajkunsko organizacijo tudi socialistične elite, ki je vzniknila tako rekoč iz nič, iz blata revolucije, a se je kmalu nato, ko je zajahala oblastnega konja, obdala z bliščem in si v posmeh nauku o idealni socialistični družbi odvajala denar na tuje, se pravi kapitalistične bančne račune? Ali niso tudi oni, tako

namreč ni sama pobirala davkov, ampak jih je dajala v zakup publikanom, ki so nato pobirali davke po provincah. Ni treba dvakrat reči, da so pobrali, kolikor se je dalo in še več, saj je celotni presežek vsote, ki so jo morali vrniti državi, ostal njim. Primer rimskega tajkuna je znani zgodovinar in velik moralist Salustij, ki si je po vrnitvi iz afriške province Numidije dal v Rimu zgraditi veličastni park. Zato je nekdo kasneje upravičeno izjavil: »O, če bi tako, kot je pisal, tudi živeli!«

Vsaka nova doba torej rojeva svoje tajkune, le da jih

Vam moram res še enkrat iz Kapitala citirati izvorni greh kapitalistov, imenovan prvotna akumulacija kapitala? Ropanje cerkvenega premoženja, prevarantska odtujitev državnih posestev, kraja skupne lastnine, roparska preobrazba iz fevdalne in klanske lastnine v moderno privatno lastnino!

kot današnji tajkuni, samo izkoristili pretresov družbene preobrazbe in se okoristili z družbenim premoženjem, resda na bolj prikrit, a na nič manj nemoralen način?

Še dodatno stoletje nazaj bi bil Marx gotovo užaljen, če bi ga vprašali, ali morda pozna kakšnega tajkuna. »Kaj«, bi zarenčal, »samo pogledajte tiste tolste kapitaliste, oni so tajkuni *par excellence!* Vam moram res še enkrat iz Kapitala citirati izvorni greh kapitalistov, imenovan prvotna akumulacija kapitala? Ropanje cerkvenega premoženja, prevarantska odtujitev državnih posestev, kraja skupne lastnine, roparska in z brezobzirnim terorizmom izvedena preobrazba iz fevdalne in klanske lastnine v moderno privatno lastnino, ja, toliko je bilo idiličnih metod prvotne akumulacije!«

Na tajkunski način se je dalo obogateti že v antiki. Ko je rimska država iz relativno majhne mestne države rasla v svetovni imperij, se je pojavila cela vrsta tajkunov, ki so čez noč obogateli z izžemanjem provinc. Rimska država

imenuje drugače. Vse tajkune v zgodovini bi lahko spravili na skupni imenovalac – sledijo le lastnemu interesu, pri čemer ne izbirajo sredstev. Čeprav so to le navadne privilegirane pijavke, ki pridno sesajo kri iz telesa zgaranega in podcenjenega delavstva, jih navadno ne doleti nič hudega. Ker so del družbene elite, so povsem zaščiteni. Odpadejo lahko le, če jih strese večji družbeni prevrat. A tudi to ni dobra novica za sovražnike tajkunov. Za starimi tajkuni že čakajo v vrsti novi, še bolj žejni, pripravljeni na novo sesanje.

sto besed na mesec

»Največja vinska turistična prireditiv«

S povorko od Grmskega gradu do Glavnega trga se je zadnji teden v maju začel 36. Teden cvička. Glavni organizator Ivo Kuljaj želi iz prireditve narediti največjo vinsko-turistično prireditiv v Sloveniji. Letos sta bili prvič predstavljeni tudi maskoti Cvičko in Cvička. Ob prireditvi so v KC Janca Trdine odprli razstavo Cviček skozi čas, nov element pa je tudi degustacijski prostor v atriju na Glavnem trgu 24, kjer so obiskovalci lahko poskusili 70 velikih z zlatimi medaljami nagrajenih vin. Letošnji kralj cvička je postalo vino družine Colnar, cvičkova princesa pa je 23-letna študentka iz Gadove Peči Vesna Komatar. Priznanje za ambasadorja cvička so podelili enologu Kartuzije Pleterje Jožetu Simončiču.

Zadovoljni tudi v DNŠ

»Letošnji Festival Cvičkarija je zaključil popotovanje po slovenskih mestih, kjer je

predstavljal dolenjsko dediščino, posebnosti in izjemnosti te regije. Na vseh štirih lokacijah (Maribor, Ljubljana, Novo mesto in Izola) se je letos predstavljalo 15 vinogradnikov in vinogradniških društev ter 9 rokodelcev v popoldanskem delu in številni glasbeniki (D'neeb, Društvo mrtvih pesnikov, Zoran Predin, Elevators, Vlado Kreslin, Elektrošok, Tide, Kingston, Elvis Jackson) v večernem. Festivala Cvičkarija se je na vseh štirih prireditvah udeležilo več kot sedemnajst tisoč obiskovalcev. Organizator, Društvo novomeških študentov, je s potekom in z izvedbo Festivala izjemno zadovoljno,« so sporočili iz DNŠ.

Vlada predlaga ustanovitev »državne« fakultete v Novem mestu

29. maja je vlada podprla Predlog odloka o ustanovitvi samostojnega visokošolskega zavoda Fakultete za informacijske študije v Novem mestu in mnenje poslala državnemu zboru. Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu je namreč prvi primer postopka za ustanovitev javnega, samostojnega visokošolskega zavoda, katerega pobuda je prišla iz lokalne skupnosti in gospodarstva, njen odlok pa so vložili poslanci iz regije, ki podpirajo razvoj visokega šolstva v njej. »Vlada zato podpira pobudo o ustanovitvi Fakultete za informacijske študije v Novem mestu. Izhajajoč iz izhodišč Resolucije o nacionalnem programu visokega šolstva Republike Slovenije 2007-2010 in ob pod-

pori lokalne skupnosti in gospodarstva namreč podpira procese regionalizacije in razvoja visokega šolstva v Republiki Sloveniji,« pravijo v vladni službi za stike z javnostmi. »Gre za to, da bo FIŠ ustanovljen kot javna ustanova, katere edini ustanovitelj bo država. To je prvi pomemben korak v smeri ustanovitve javne (državne) univerze v Novem mestu. Širitev javne visokošolske mreže v našo regijo je strateški cilj URS in naših partnerjev. Hkrati pa to podpora vlade jemljemo kot veliko priznanje delu URS Novo mesto pri združevanju potencialov, ki jih imamo v regiji in nam je spodbuda za še boljše delo v prihodnosti,« je zadevo komentiral direktor novomeškega Univerzitetnega in raziskovalnega središča Borut Rončević.

Še vedno brez delitve premoženja med občinami

Zaradi številnih pripomb občinskih svetnic in svetnikov je občinski svet na 15. seji, ki je potekala 29. maja, prekinil razpravo o delitvi bilanci med MO Novo mesto in novima občinama Straža in Šmarješke Toplice. Nekateri svetniki so novima občinama očitali, da Mestno občino Novo mesto izsiljuje, občinskemu vodstvu pa, da je preveč popustljivo in da ne izkoristi vseh možnosti, ki jih ima. LDS se tako zdi nedopustno, da bi se občinski javni zavodi, kot so APT, knjižnica, URS in ostali delili z novima občinama, medtem ko se tiste nepremičnine, ki so v lasti novih občin, ne delijo, menijo v LDS. Občinski svetniki so od župana mestne občine zahtevali, da pripravi nov predlog.

Novomešan na čelu Revoza

Z današnjim dnevom je vodenje podjetja Revoz, d. d., Novo mesto prevzel Aleš Bratož, 44-letni Novomešan. Na tem mestu je nasledil Marcela Broullera, ki je v začetku leta prevzel vodenje Renaultove

mehanske tovarne v francoskem Le Mansu. Bratož je svojo poklicno pot od začetka gradil v Revozu oziroma v takratnem IMV. V zadnjih letih je bil v Revozu vodja Službe kakovosti dobaviteljev, vodja Obrata opreme karoserije in vodja Departmaja karoserije, nato pa je leta 2005 prevzel vodenje Renaultove tovarne Avtoframos v Moskvi. Ob delu je končal študij na Fakulteti za organizacijske vede kot diplomirani organizator - menedžer, zdaj pa opravlja podiplomski specialistični študij na Ekonomski fakulteti v Ljubljani.

Nadkritje velodroma in atletska steza?

Občinski svet je potrdil predlog župana MONM Alojza Muhiča, da se zagotovi 78 000 EUR za izdelavo dokumentacije za projekt nadkritja velodroma in postavitve atletske steze. Ta odločitev je nujen pogoj za prijavo na državni razpis za sofinanciranje športnih objektov. Tomaž Levičar je opozoril, da nimamo strategije na področju gradnje športnih dvoran. »Občina je napovedovala različne športne dvorane v različnih delih občine. Ne vem, če smo občina, ki si lahko to privoščimo.« Podžupan Rafko Križman je poudaril, da »gre za pokrito športno površino, ki bo namenjena predvsem kolesarjem in atletom. Podobne dvorane so v Linzu, Dunaju, Budimpešti in veliko pripomore k turizmu in gostinstvu teh mest. To je edinstvena priložnost, da se rešimo sramote. Če bomo sredstva na razpisu pridobili, bo to velik uspeh za vse, ki smo v to vpleteni, in za občino.«

Razglednice Novega mesta

Tomaž Levičar je skupaj z Zavodom za turizem pripravil projekt novomeških raz-

glednic, ki so iz tiskarne prišle 27. maja. V tokratni seriji so izdali 14 znanih, tipičnih in zanimivih motivov mesta, mestnih arhitektur in detajlov.

AJPES: Dolenjska presega povprečje

27. maja je vodja izpostave AJPES Novo mesto Jožica Lugarič predstavila poslovanje gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug v regiji JV Slovenija v letu 2007. MO NM se uvršča na prvo mesto po številu gospodarskih družb, po številu zaposlenih in tudi po znesku povprečne mesečne plače na zaposlenega in presega tako regijsko kot tudi slovensko povprečje. Po navedbah Lugaričeve se v minulem letu kaže povečana podjetniška aktivnost. V letu 2007 je delovalo 1994 družb. Največ, 1805 ali 90,5 % vseh, sodi med mikro družbe. Po čistih prihodkih, številu zaposlenih in velikosti premoženja v letu 2007, tako kot kaže že več zaporednih let, je najbolj zastopana predelovalna dejavnost. V njej je 488 družb s 70,5 % zaposlenih in 69,4 % sredstev po stanju konec leta ustvarilo 74,8 % vseh čistih prihodkov od prodaje v regiji. Vloga predelovalnih dejavnosti je v regiji mnogo večja, kot to velja za državo. Največ družb (504 ali 25,3 % vseh) je kot glavno dejavnost opravljalo dejavnost trgovine. Razvrstitev družb po območjih pokaže, da je bila več kot polovica družb

JV Slovenije z Dolenjske. 1179 družb tega območja je zaposlovalo 21 224 ali 67,6 % vseh delavcev regije in ustvarilo 81,2 % čistih prihodkov od prodaje regije. Mnogo šibkejša po moči je Bela krajina. V 337 belokranjskih družbah je bilo v povprečju zaposlenih 5330 ali 17 % vseh delavcev regije, družbe pa so ustvarile 10,6 % vseh čistih prihodkov od prodaje.

Med občinami je v regiji po gospodarski moči najmočnejša MO Novo mesto, v kateri je 716 družb s 15 204 delavci ustvarilo dve tretjini čistih prihodkov od prodaje regije. Po ustvarjenih čistih prihodkih od prodaje ji sledijo občina Trebnje, občina Črnomelj in občina Kočevje. Povprečna mesečna bruto plača na zaposlenega je v regiji v letu 2006 znašala 1226 eur in se glede na leto 2006 povečala za 5,1 %. V povprečju so najvišje plače izplačevale družbe v MO Novo mesto (1462 eur), najnižje pa družbe v občini Osilnica (591 eur). V Sloveniji je bila v letu 2007 povprečna bruto plača 1191 eur. V JV regiji je registriranih 3921 podjetnikov. Več kot tri četrtine podjetnikov opravlja registrirane dejavnosti sam ali z enim zaposlenim. Najpomembnejše področje tako po številu podjetnikov kot po številu zaposlenih in ustvarjenih prihodkih je bilo področje predelovalne dejavnosti. Največji del k ustvarjenim čistim prihodkom od prodaje, 69,4 %, so prispevali podjetniki z območja Dolenjske. V letu 2007 so podjetniki ustvarili za 14 % več prihodkov kot v letu 2006. Podjetniki regije so kot celota v letu 2007 poslovali pozitivno. Zadruga v JV regiji so poslovale slabše kot v letu 2006, saj so izkazale za 192 tisoč eur čiste izgube. Družbe v JV regiji so v letu 2007 ustvarile dobrih 6 % prihodkov in odhodkov slovenskih družb, njihov delež neto dodane vrednosti in neto čistega dobička pa je presegel 7 %. Družbe v regiji dosegajo bistveno večji del svojih prihodkov na tujih trgih kot družbe v državi in so kot celota poslovale uspešneje od povprečja družb v državi. Med dvanajstimi slovenskimi statističnimi regijami se JV Slovenija uvršča po številu družb na 7. mesto, po številu zaposlenih, znesku ustvarjenih prihodkov in neto dodane vrednosti v družbah na 5. mesto, po znesku ustvarjenega neto čistega dobička v družbah na 3. mesto, po znesku ustvarjenih čistih prihodkih od prodaje na tujem trgu na 2. mesto in po deležu prihodkov, ustvarjenem na tujem trgu, na 1. mesto.

Vrhunski slikarji v Novem mestu

Od 19. do 23. maja je v ateljeju Jakčevega doma potekala 4. mednarodna slikarska kolonija, ki jo ob pomoči MO NM organizira novomeški slikar Janko Orač. Udeležili so se je Igor Banfi, Simon Kajtna, Narcis Kantardžić in Urša Toman Drinovc (vsi Slovenija), Rudi Benedik (Avstrija), Marek Hoffmann in Krzysztof Pitula (oba Poljska) ter Vojislav Vojo Kilibarda (Črna gora). Razstava nastalih del je na ogled od 5. junija.

Kaj hočemo in kam gremo?

Društvo Dolenjska akademska pobuda (DAP) je v sodelovanju z Univerzitetnim in raziskovalnim središčem Novo mesto 16. maja v konferenčni dvorani na Otočcu organiziralo 1. letno konferenco društva DAP z naslovom Centri znanja in prakse – kaj hočemo in kam gremo na področju visokih tehnologij.

Krka povečala dobiček za 16 %

15. maja je Krka predstavila poslovanje v prvem četrtletju. Skupina Krka je v tem obdobju ob prodaji v vrednosti 244,4 milijona EUR (20-odstotna rast) ustvarila 44 milijonov EUR čistega dobička. Družba Krka pa je ob 210,1 milijona EUR prodaje (15-odstotna rast) dosegla 41,4 milijona EUR čistega dobička. Glede na primerljivo lansko obdobje je bil dobiček skupine večji za 16 %, dobiček družbe pa za 20 %.

V Krki niso razmišljali o menedžerskem prevzemu

Predsednik uprave Krke Jože Colarič je ob predstavitvi poslovnih rezultatov pojasnil svoje poglede na trenutno dogajanje

v Sloveniji. »V tržni kapitalizaciji smo tako veliko podjetje, da enostavno ne more priti do menedžerskega prevzema. Nismo delali na tem, da bi delnico držali čim nižje in si ustvarili pogoje za menedžerski prevzem. V Krki nismo nikoli razmišljali ali delali na menedžerskem prevzemu. Od leta 1997, ko smo zaključili privatizacijo, smo vedno delali tako, da bi bilo čim boljše za lastnike, družbeno skupnost, zaposlene in seveda za kupce. In tako bo tudi v naprej. Ne iščemo nobenih posojil za prevzem, nimamo nobenih podjetij, vse, kar imamo, je vinograd, če se navežem na prihajajoči Teden cvička, ki ga je treba obdelovati,« je odgovoril na vprašanje o morebitnem menedžerskem prevzemu Krke. »Kot največji davkoplačevalci ne moremo mimo tega, da avtocesta Ljubljana–Novo mesto ni zgrajena. Smo nezadovoljni, smo veliki plačniki v državni proračun, gradnja avtocest pa poteka, kot da bi gledali film v počasnem tempu. Avtocesto Ljubljana–Zagreb so leta 1958 zgradili v relativno krajšem času,« je na vprašanje o gradnji avtocest izjavil prvi mož Krke.

>>> **5. maja** je v Galeriji Simulaker potekal posvet Delujmo lokalno, katerega cilj je bil opozoriti lokalna okolja in oblasti na potrebe mladih.

>>> **9. maja** so na Gospodarski zbornici Dolenjske in Bele krajine ustanovili četrto sekcijo, Sekcijo računovodskih servisov.

>>> **10. maja** je v KC JT potekal Medkulturni večer v organizaciji novomeških prostovoljcev DRPD NM.

>>> **13. maja** je Center biotehnike in turizma gostil sodobitnico Nobelove nagrade za mir Lučko Kajfež Bogataj, ki je širšemu krogu poslušalcev predstavila najnovejša dognanja na področju podnebni sprememb. Pred tem jo je sprejel tudi podžupan MO NM Igor Perhaj.

>>> **14. maja** je v Knjigarni GOGA potekala aktivistična okrogla miza o azilni politiki in razmerah v azilnem domu.

>>> **15. maja** je Razvojni center Novo mesto pozval podjetnike k nadaljnji udeležbi na razpisih za posojila iz Garancijske sheme za Dolenjsko in Posojila za odpiranje novih delovnih mest.

>>> **16. maja** je bila v okviru občinske revije pevskih zborov v izvedbi pevskega zbora Pomlad krstno predstavljena zborovska kompozicija Marijana Doviča Zeleni Jurij.

>>> **16. maja** je bila v Galeriji Simulaker odprta kiparska razstava Romana Makšeta Hoditi skozi. Zaprta bo 8. junija.

>>> **16. maja** so maturantke in maturantje tudi v Novem mestu zaplesali četrvorko.

>>> **Med 21. in 23. majem** je Infotehna na Braču za farmacevtske partnerje pripravila deseto letno konferenco, ki se je udeležilo 32 podjetij iz 19 držav.

>>> **16. maja** so v Galeriji Božidar Jakac v Kostanjevici odprli razstavo Iztoka Maroha Aluzije. Gre za enega najperspektivnejših slovenskih likovnih keramikov.

>>> **21. maja** je v KC Janeza Trdine potekala zaključna prireditev Zlati bralec.

>>> **22. maja** so iz Policijske uprave sporočili, da bo postajo prometne policije Novo mesto vodil Jože Piletič.

>>> **29. maja** je v organizaciji Društva Novo mesto potekala predstavitev konservatorskega programa kapiteljske cerkve in odkritij ob zadnji prenovi.

>>> **30. maja** sta Dolenjski muzej Novo mesto in Narodna galerija Ljubljana odprla razstavo Jože Plečnik (1872–1957) Arhitekt v Ljubljani, Pragi in na Dunaju. Razstava bo na ogled do 12. oktobra.

>>> **30. maja** so na Gradu Otočec podelili priznanja za 35- in 40-letno delo v Krki ter priznanja za koristne predloge in izboljšave.

SILVER

Novi trg 1

8000 Novo mesto

s.Oliver®

Pepe Jeans.
LONDON

K

KORALLINE

Dezigual.

BLUE
JEANS
GAS

Slavko Malnar zaradi primera Vernig toži revijo Park

Trener Atletskega kluba Krka Slavko Malnar je na Okrožnem sodišču v Ljubljani vložil tožbo proti Založbi Goga, izdajatelju revije Park, v kateri zahteva plačilo 15 000 EUR odškodnine. Malnar Park toži, ker naj bi v člankih, povezanih z ovadbo, v kateri ga je Jana Vernig obtožila spolne zlorabe, prišlo do žalitve ter zlorabe časti in dobrega imena tožnika. Revija Park v svojem odgovoru vse obtožbe zavrača, spor pa obžaluje.

Malnarju se zdi sporna objava treh prispevkov v Parku in na spletnih straneh park-on.net. Gre za prispevek »Junaki in žrtve ali o tem, zakaj je Novo mesto raj za pedofile« komentatorja Damirja Skenderovića, odprto pismo nevladnih organizacij v zvezi s primerom Vernig ter članek »Odbojkarica Jana Vernig, najboljša novomeška športnica vseh časov, je razkrila pretresljivo izkušnjo spolne zlorabe iz otroštva«.

S. Malnar je prepričan, da so članki popolnoma neresnični in žaljivi ter da mu je bila kršena pravica do dobrega imena in časti. Trdi, da mu je bilo zaradi objav v Parku onemogočeno delo z mladimi in da je bil zaradi člankov suspendiran kot atletski trener. Zaradi objav je doživel stres in se počutil neprijetno, bil pa je deležen tudi negativne reakcije okolja. Malnar tudi meni, da mu v reviji Park ni bil omogočeno predstaviti svojega zagovora.

Založba GOGA oziroma Revija Park je prek svojega odvetnika že odgovorila na tožbo. Očitano v celoti zavrača, obenem pa obžaluje nastali spor, za katerega meni, da je nepotreben. Odgovorni urednik Parka Uroš Lubej je glede tega podal naslednjo izjavo: »Revija Park se v spornih prispevkih s trenerjem Slavkom Malnarjem sploh ni ukvarjala. Vsakršno drugačno razumevanje prispevkov obžalujemo. Tožniku se zdi sporen komentar Damirja Skenderovića, vendar je v celoti zgrešil namen tega prispevka. Avtor v njem ne sodi o delu Slavka Malnarja, ampak zgolj komentira ravnanje Atletskega kluba Krka ter uradnih ustanov ob primeru Vernig. Enako velja za odprto pismo nevladnih organizacij. Tretji sporni prispevek pa je zgolj povzetek navedb, ki so jih pred tem objavili drugi mediji. Očitek Slavka Malnarja, da v Parku ni imel možnosti predstaviti svoje plati zgodbe, niso na mestu, saj se v prispevkih z njim nismo ukvarjali. Da so članki za tožnika sporni, sem prvič izvedel iz prejete tožbe. Kljub temu da tožnik ni bil predmet naših člankov (razen enega

povzetka), je imel, v kolikor je menil, da je bilo katero koli dejstvo v spornih člankih napačno predstavljeno ali da je imel drugačno mnenje od zapisanih komentarjev, vselej možnost odzvati se na zapisane prispevke. Revija Park še nikoli ni zavrnila predstavitev drugačnih dejstev ali drugih mnenj. Tožnik tega ustaljenega postopka ni uporabil niti ni nikoli nakazal želje, da bi svojo plat zgodbe predstavil bralcem Parka. V kolikor je to želel ali še vedno želi, vsekakor to možnost ima že na podlagi obstoječe zakonodaje in v skladu z uredniško politiko revije Park.«

Bodo novomeški Romi vendarle dobili svetnika?

Občinski svet MONM je sprejel predlog župana, da se pred volitvami za romskega svetnika v romskih naseljih organizirajo zbori volilcev, na katerih bi Romom pojasnili vlogo in pomen romskega svetnika. Dosedanji poskusi, da bi po odstopu romskega svetnika organizirali nadomestne volitve, so namreč propadli. Občinski svet je tudi naložil komisiji za romske volitve, da vnovič razpiše volitve, ki bodo najverjetneje jeseni. Predsednik društva Cigani nekoč – Romi danes Bogdan Miklič je dejal, da ne verjame, da bo letos prišlo do vložene kandidature in s tem do romskih volitev. »Kljub temu da prihaja do pozitivnih premikov – začela se bo gradnja kanalizacije v nekaterih romskih naseljih –, so dolenski Romi razočarani nad državo in lokalno skupnostjo pa tudi nad Zvezo Romov Slovenije. Poleg tega pa imajo do vloge romskega svetnika prevelika pričakovanja.« Miklič bo županu predlagal, da zaradi nastale situacije z društvom Cigani nekoč – Romi danes sklene sporazum o sodelovanju. Tako sodelovanje bi tako nadomestilo pomanjkanje komunikacije med romsko skupnostjo in lokalno oblastjo, do katere je prišlo zaradi odstopa romskega svetnika Zorana Grma.

Športna dvorana Stopiče: Župan želi pospešiti, nekateri krajanji proti

Za gradnjo dolgo časa pričakovane telovadnice pri OŠ Stopiče je treba zagotoviti pravno podlago za pridobitev gradbenega dovoljenja. Za to je župan na seji občinskega sveta, ki je bila 29. maja, predlagal spremembo prostorsko ureditvenih pogojev (PUP) za zunajmestni prostor, kar je občinski svet tudi potrdil. Nekateri krajanji Stopič pa so medtem zagrozili z uporabo vseh pravnih sredstev, s katerimi želijo preprečiti gradnjo tovrstnega objekta v njihovem kraju.

Za načrtovani objekt sta bila izvedeni javni arhitekturni natečaj in podeljena druga nagrada. Z nagrajenci trenutno potekajo pogajanja o projektiranju športne dvorane. Krajanji pa menijo, da športna dvorana takih dimenzij ne sodi v Stopiče. Pripomba se nanaša na nestrinjanje z lokacijo t. i. nadstandardne telovadnice (športne dvorane), ker bi njena umestitev prinesla številne negativne vplive. Menijo, da bi dimenzije športne dvorane pomenile uničenje naravnega izgleda kraja kot tudi razvrednotenje položaja cerkve v strukturi naselja. Krajanji se bojijo velike frekvence obiska dvorane in navijaških skupin, ki bi prišle v Stopiče, ter povečanega prometa in s tem tudi dodatnega onesaženja kraja. Krajanji se sicer strinjajo s tem, da šola dobi telovadnico. Župan in občinska uprava se strinjata s tem, da je treba ohraniti dominanten prostorski položaj cerkve, v glavnem pa njihove pripombe zavračajo. »Pripombe glede krajinsko arhitekturnega vpliva niso utemeljene, saj je z upoštevanjem gornjih pogojev možno objekt primerno umestiti v obravnavani prostor. To potrjuje tudi večina rešitev, pridobljenih na javnem arhitekturnem natečaju. Mnenja smo, da bo predlagana umestitev športne dvorane prinesla tudi pozitiven socialni vpliv, saj bo omogočila ustrezne pogoje za rekreacijo in šport v prvi vrsti šolarjem pa tudi krajanom Stopič in širše. Ustvarjanje pogojev za tovrstno dejavnost bo dolgoročno vplivalo na bolj zdravo življenje prebivalcev. Združevanje mladine daje naselju občutek vitalnosti in jim je zato treba odmerjati zadostne javne ali zelene površine za druženje, tudi za športne ali kulturne dejavnosti. Ti prostori se v okviru naselja načrtujejo z občinskim prostorskim načrtom, pri čemer je ta športna dvorana le ena izmed možnih oz. primerenih lokacij,« so prepričani na MONM.

Novi trg (1): MOP bo z odločitvijo počakal

Ministrstvo za okolje in prostor zaenkrat ne bo ugodilo zahtevi Društva Novo mesto o sproženju ustavne presoje Ureditvenega načrta za Novi trg. Vendar Ministrstvo s tem ni končalo postopka nadzora zakonitosti, ampak bo počakalo do izvedbe javnega arhitekturnega natečaja, s katerim bodo pridobljeni konkretni pogoji za sporno lokacijo Novi trg 6 (nekdanjo občinsko stavbo). Od novomeške občine ministrstvo zahteva, da jih sproti obvešča o aktivnostih, poteku in rezultatu javnega arhitekturnega natečaja. O tem, kakšen bodo nadaljnje poteze Društva Novo me-

sto, bo odločil njegov upravni odbor.

Ministrstvo je Mestno občino Novo mesto spet opozorilo, da je spreminjanje določil predlogov prostorskih aktov po tem, ko so bili ti predstavljeni zainteresirani javnosti, ter mimo pripomb in predlogov, kot so bili podani na javni obravnavi, ustavno sodišče že večkrat spoznalo kot kršitev zakonodaje.

Ministrstvo tudi pravi, da ta odločitev v ničemer ne preprečuje, da Društvo Novo mesto ne bi samo vložilo pobudo za oceno ustavnosti in zakonitosti odloka.

Novi trg (2): »Natečajniki naj upoštevajo višino Kapiteljskega griča«

Po odločitvi Ministrstva za okolje in prostor, da zaenkrat ne zahteva ustavne presoje spornega prostorskega akta, ki ureja gradnjo novega objekta Novi trg 6 (nekdanja občinska stavba), ni zadržkov za razpis (novega) javnega arhitekturnega natečaja za Novi trg 6. Mojca Tavčar, vodja oddelka za prostor pri Mestni občini Novo mesto, je pojasnila, da bo ta razpis, ko bo novi investitor pripravil razpisno dokumentacijo. In kakšno je stališče občinske uprave glede sporne etažnosti objekta? Novi lastnik Darko Golub iz trebanjskega Betonala je predlagal »kompromisni predlog«, ki bi namesto osmih nadstropij (in dosedanjih štirih) obsegal šest nadstropij (P + 6). »Občinska uprava in župan sta po usklajevanjih z Društvom arhitektov Dolenske in Bele krajine ter po zapletu v zvezi z etažnostjo že prvotnemu lastniku predlagala spremembo projektne naloge, in sicer, da morajo natečajniki pri višinskih rešitvah upoštevati omejitve, vezane na značilno veduto starega mestnega jedra s Kapitljem kot dominantno. Volumen predvidenega objekta je mogoče razdrobiti z oblikovanjem več volumnov oziroma vertikalnim in horizontalnim modeliranjem, pri tem pa je v največji možni meri treba upoštevati višinsko koto parterja kapiteljske cerkve (203 mnv) oziroma najvišjo koto kapiteljskega griča (204,16 mnv). Ponudniki morajo v ponudbeni dokumentaciji oddati ustrezne prikaze in utemeljitve,« pravi Mojca Tavčar. Objekt naj bi sicer imel manj parkirnih etaž, kot je bilo predvideno.

Rušenje objekta je – vsaj tako je seznanjena občinska uprava – načrtovano neposredno pred začetkom investicije, predvidoma decembra 2008. Mojca Tavčar zagotavlja, da bo občina o poteku javnega natečaja vsekakor obveščala ministrstvo za okolje in prostor.

Jože Kotar, slikar

Maja Regina, foto Jaka Šuln

Jože Kotar se je kot slikar preizkušal in izpopolnjeval v mnogih evropskih mestih. Čeprav je brez uradne akademske izobrazbe, njegove slike visijo v ambasadah, galerijah in zasebnih zbirkah. Njegova pot do prepoznavnega umetnika ni bila najlažja. Pravi, da je kar štiri leta prenašal kante za smeti, cele noči pa slikal in upal, da se mu bo uspelo dvigniti iz likovne teme. Danes je priznan slikar s statusom svobodnega umetnika in človek, ki mu očitajo, da se druži s politiko. Trenutno se v svoji delavnici posveča figuraliki, o kateri meni: »Prepričan sem, da je figurativno slikarstvo odmaknjeno od povprečnega drugorazrednega slikarstva. Figura je v slikarstvu prva liga, vse ostalo je blef, zavit v celofan ...« Trenutno pripravlja dve razstavi v Sloveniji in eno v tujini. V svojem prijetnem ateljeju na novomeškem Bregu pa se druži s prijatelji ter ure in ure ustvarja. Novega mesta ne občuti najbolj pozitivno: »Novo mesto ni spodbuden kraj za kreativnega ustvarjalca. Pa vendar, tu sem pognal korenine in tu je treba vztrajati in spreminjati stereotipe.«

Kdaj ste se prvič srečali s čopičem?

Pravzaprav zelo mlad, v osnovni šoli. Spominjam se, da sem dobil slabo oceno, ker nisem naslikal modre reke, saj sem gledal vodo v kozarcu. Prav resno pa sem začel slikati pri enaindvajsetih letih. V Beogradu sem naslikal monumentalni portret tovariša Tita, pri dvaindvajsetih pa sem bil soustanovitelj likovne skupine Vladimir Lamut. Nato je sledilo nekaj razstav po Sloveniji in celo na Poljskem.

dandanes privlačen za mlade umetnike?

V mladosti je bilo v meni veliko avanturizma. Že pri sedemnajstih letih sem hotel v Združene države, pol leta kasneje pa so me vrnili iz Avstrije, ker sem bil brez potnega lista. Ko pa sem odslužil vojaški rok, sem postal svoboden kot ptica. Sprva sem načrtoval pot v Avstralijo, kasneje sem se zadovoljil s Francijo. Imel sem dobrih dvajset let, ko sem stal na Gare de Lyon v Parizu. Je pa res, da je imel Pariz

V večjih podjetjih, kot so Mercator, Petrol, Lek, so glavni direktorji tudi samooklicani likovni kritiki in delajo dodatno zmedo na področju trženja slik.

Ali je še kdo v vaši družini umetnik, izhajate iz umetniškega okolja?

Moji starši niso imeli posluha za ta poklic in so me vsekoli odvrčali od umetniških poklicev. Prav mati si je želela, da bi v življenju počel kaj bolj »resnega«. Moram pa se pohvaliti, da imam v družini naslednike, vsaj kar se kulturnikov tiče. Hči Klavdija že nekaj let vodi in sooblikuje dolensko kulturno podobo pri JSKD, mlajša Ana pa trenutno še študira, in sicer na akademiji za likovno umetnost.

pred tridesetimi leti še sloves francoskih impresionistov in postimpresionistov, Van Gogha, Gaugina, Moneta, Maneta, Suzan Valadon in mnogih ostalih slavni imen. Danes Pariz ni več mesto, kjer bi iskal tokove sodobne umetnosti. Stvar se je preselila v Kassel, Berlin, Tokio, New York. Danes gre za popolnoma drugačno dožemanje umetnosti. Govorimo o konceptualni umetnosti. Mladim bi svetoval, da je tujina nujno potrebna za razvoj, menim pa, da trenutno to ni Pariz.

Zelo mladi ste se odpravili v Pariz. Je šlo morda za avanturistični duh ali za likovno izpopolnjevanje? Ali je Pariz še

Koliko časa ste živeli v Parizu? Kaj ste tam počeli in s čim ste se preživljali?
Slovenski kipar Vladimir Štoviček me

Kdaj ste se prvič srečali s čopičem?

Pravzaprav zelo mlad, v osnovni šoli. Spominjam se, da sem dobil slabo oceno, ker nisem naslikal modre reke, saj sem gledal vodo v kozarcu. Prav resno pa sem začel slikati pri enaindvajsetih letih. V Beogradu sem naslikal monumentalni portret tovariša Tita, pri dvaindvajsetih pa sem bil soustanovitelj likovne skupine Vladimir Lamut. Nato je sledilo nekaj razstav po Sloveniji in celo na Poljskem.

Ali je še kdo v vaši družini umetnik, izhajate iz umetniškega okolja?

Moji starši niso imeli posluha za ta poklic in so me vseskozi odvrčali od umetniških poklicev. Prav mati si je želela, da bi v življenju počel kaj bolj »resnega«. Moram pa se pohvaliti, da imam v družini naslednike, vsaj kar se kulturnikov tiče. Hči Klavdija že nekaj let vodi in sooblikuje dolensko kulturno podobo pri JSKD, mlajša Ana pa trenutno še študira, in sicer na akademiji za likovno umetnost.

Zelo mladi ste se odpravili v Pariz. Je šlo morda za avanturistični duh ali za likovno izpopolnjevanje? Ali je Pariz še dandanes privlačen za mlade umetnike?

V mladosti je bilo v meni veliko avanturizma. Že pri sedemnajstih letih sem hotel v Združene države, pol leta kasneje pa so me vrnili iz Avstrije, ker sem bil brez potnega lista. Ko pa sem odslužil vojaški rok, sem postal svoboden kot ptica. Sprva sem načrtoval pot v Avstralijo, kasneje sem se zadovoljil s Francijo. Imel sem dobrih dvajset let, ko sem stal na Gare de Lyon v Parizu. Je pa res, da je imel Pariz pred tridesetimi leti še sloves francoskih impresionistov in postimpresionistov, Van Gogha, Gaugina, Moneta, Maneta, Suzan Valadon in mnogih ostalih slavnihih imen. Danes Pariz ni več mesto, kjer bi iskal tokove sodobne umetnosti. Stvar se je preselila v Kassel, Berlin, Tokio, New York. Danes gre za popolnoma drugačno doživetje umetnosti. Govorimo o konceptualni umetnosti. Mladim bi svetoval, da je tujina nujno potrebna za razvoj, menim pa, da trenutno to ni Pariz.

Koliko časa ste živeli v Parizu? Kaj ste tam počeli in s čim ste se preživljali?

Slovenski kipar Vladimir Štoviček me je poslal v Pariz svojememu sošolcu z likovne akademije v Pragi, in sicer velecenjenemu pariškemu mojstru umetnosti Jaru Hilbertu. Hilbert je bil osebni slikar kralja Faruka v Egiptu in je bil sestavni del kraljeve akademije. V Parizu pa je bil odlikovan z zlato medaljo oficirja za umetnost. Slikal je portrete golih Fatim za bogate ljudi iz arabskih krogov. Kasneje je slikal pariške mostove in meščanske portrete. Pri njem, v njegovi izjemni delavnici v Ville de Avray na Pont de Sevres sem se učil risanja in slikanja. Življenje je bilo zelo težko, ker sem bil vseskozi brez domačih, denarja in prijateljev. Po ulici sem portretiral ljudi, pomagal v delavnicah, kjer so restavriral spomenike in izdelovali posmrtno maske. Na Montmartru pa sem slikal pariško veduto, ki je bila prepoznavna za radovedne in doživljaj željne turiste. Moram reči, da

je bilo življenje v Parizu težko, zato sem se za nekaj tednov preselil v Lens, v Pas-de-Calais med poljske in slovenske rudarje. Ko se prišel domov, sem imel le 49 kilogramov, toda kljub temu nabit z izkustvi in novo energijo.

Živeli ste tudi drugje, v Regensburgu, Zürichu, Münchnu, Baslu, Stuttgartu, Beogradu, Prištini? Kaj pa ste počeli tam?

Prvo sliko v življenju sem prodal v Baslu, in sicer patologu Aleksandru Patakiju, ki je bil madžarkega porekla. Bil je precej bogat in rad je imel umetnost. Naslednji dve sliki pa sem prodal v Regensburgu advokatu Theodorju Götzu. Advokatov prijatelj je bil profesor na likovni akademiji v Passau T. G. Sellner. Ta srečanja so mi odpirala nova znanja in poznanstva. Pa tudi reka Regen je bila podobna moji Krki. Na splošno sem se takrat že obračal proti nemškemu ekspresionizmu in nemško govorečim deželam. Posebno poglavje pa sta Kosovo in Priština. Sodeloval sem pri postavitvi muzeja Boro i Ramis in na koncu dobil odlikovanje Rivista K. Mitrovič.

V katerem mestu oz. kraju ste se počutili najbolje in kdo vas je prvi priznal kot umetnika?

Najbolje sem se počutil v mestu Sisteiron v francoski Provansi. Je na Napoleonovi poti in prav Napoleon Bonaparte je za to mesto dejal, da je eno izmed najlepših na svetu. Počutil sem resnično kot doma. Še danes. Kar pa se tiče priznanj – pravi ustvarjalci ne dajo veliko na ta papirnata priznanja, ker jih žene nemirni notranji duh. Strinjam pa se, da je za mladega nadobudnega ustvarjalca pomembno, da priznanje dobi čim prej, da se izoblikuje v močno in čvrsto osebnost. Zame je prišlo to priznanje veliko prepozno.

Kot umetnika, kot pravite, pa me je prvi priznal in mi podelil tudi prvo veliko mednarodno priznanje piranski ex tempore, nato pa še pred leti občinski svet Mestne občine Novo mesto, ko mi je podelil Trdinovo nagrado za dosežke v slikarstvu.

Postali ste likovno prepoznaven umetnik doma in v tujini, čeprav ste brez uradne akademske likovne izobrazbe. Kako vam je to uspelo?

Štiri leta sem prenašal kante za smeti, cele noči pa sem slikal in upal, da se mi bo uspelo dvigniti iz likovne teme. Izjemno veliko napora sem vložil v premagovanje ovir, ki so mi jih postavljali slamnati kulturniki.

Imel sem srečo, da sem na svoji poti srečal veliko imenitnih ljudi, ki so me moralno in intelektualno podpirali. Najprej pleterski prior pater Drolc, kasneje Maks Vale, Vladimir Štoviček, Jaro Hilbert, Theodor G. Sellner in mnogi drugi.

Veliko pa so mi pomagali stroka in ljudje iz nje. Iz tujine sem dobival pisma uveljavljenih slikarjev, naj nadaljujem in vztrajam. Prejel sem več kot trideset nagrad, moje slike so visele v ambasadah, v galerijah in zasebnih zbirkah, napisanih je bilo ogromno člankov o mojem slikarstvu, tako da me v javnosti niso mogli več spregledati.

Po odločbi ministrstva za kulturo imate status samostojnega likovnika, torej ste samozaposleni v kulturi. Se lahko slikar preživlja samo s slikanjem ali mora ob tem početi še kaj?

Imel sem izjemno veliko sovražnikov. Pravzaprav jih je motilo že to, da sploh obstajam. Spominjam se, da je znani novomeški profesor hodil po podjetjih in jim žugal, naj vendar že enkrat onemogočijo moje razstavljanje. Slikarji, ki sem jih vabil v likovno društvo Vladimir Lamut, so mi najprej pokazali ostre zobe. Bil sem v hudi stiski in brez statusa. Spominjam se tudi, da je prof. dr. Stritih takrat analiziral mojo slikarsko pot in ugotovil, da sodim v krog akademske držve in filozofije.

Leta 1989 mi je pet članov strokovne komisije ministrstva za kulturo podelilo status slikarja. Danes imam prek tristo razstav in množico tujih in domačih nagrad in še vedno trdim, da je življenje slikarja, samozaposlenega v kulturi, izjemno težko. Še posebej zaradi trenutne vodilne politike, ki meni, da je umetnost le nujno zlo in je zato ne upošteva in podpira v dovolj veliki meri. Politika se ne zaveda, da je umetnost paradni konj vsake civilizirane družbe.

Po poklicu ste elektroenergetik. Kako se lahko to povezuje s slikarstvom?

Henri Matisse je nekoč dejal, da »slikar ne postaneš, slikar se rodiš«. Torej si ali pa nisi. Moj poklic je sedaj slikar, ker imam licenco in status. To pa sem si pridela s trdim in z mukotrpnim delom skozi leta in leta vztrajnosti. Res pa je, da sem se najprej izšolal za elektroenergetika. Tudi na tem področju sem bil precej uspešen, saj sem na patentni zavod v Ljubljani prijavil kar nekaj uspešnih patentov. Umetnost na sploh pa je večplastna in zahteva od avtorja široko razumevanje in doživetje časa ter prostora. Biti mora aktualen in inovativen kot v vsakem drugem poklicu.

Kaj pravzaprav slikate? Kakšne motive in tehnike uporabljate?

Moje slikarstvo je živa stvar in se nenehno spreminja. Gre za raziskovanje in razvoj. Koraki so majhni, a temeljiti in pretehtani. Nered se podajam v vode, kjer ne zmorem plavati. Gre za majhne korake za človeštvo in velike za mojo osebnostno rast. Trenutno sem na figuralki. Slikam plesalke In Fashion Stage.

Prepričan sem, da je figurativno slikarstvo odmaknjeno od povprečnega drugorazrednega slikarstva. Figura je v slikarstvu prva liga, vse ostalo je blef, zavirit v celofan. Govorim za figuro v širšem pomenu, da ne bo pomote.

France Zalar, likovni kritik, je nekoč o vašem slikarskem delu zapisal: »Vsako Kotarjevo delo nas utegne presenetiti, eno z vibracijo, drugo z barvo«. Kako bi vi opisali svoje umetnine?

Lepo je opisal moje slike. Barve in njihove vibracije. Sem slikar kolorist. Barva ostaja v meni osnovni izraz čustvenih doživetij. Lahko se izražam v tisočerih barvnih kombinacijah, odvisno od trenutnega počutja ali slikarske inspiracije. Nekoč je moj prijatelj Dušan Janez Obrč ob gleda-

nju mojih slik vzkliknil: »Colores mecum porto«, kar pomeni: »Barve nosim vedno s sabo.« In zadel me je v srce. To sem jaz.

Kdo kupuje vaše slike, kakšni so ti ljudje in s čim se ukvarjajo? So to premožnejši ljudje, podjetniki ali čisto naključni kupci?

Moje slike kupujejo pravi ljubitelji lepih reči. Predvsem so to intelektualci iz drugega sveta. Največkrat so to odvetniki ali pa zdravniki in znani pevci. Med njimi pa ni znanih slovenskih direktorjev. Ti so po večini naravnani mimo umetnosti, v biznis, in čakajo na darila, ki jih pogosto dobijo. V večjih podjetjih, kot so Mercator, Petrol, Lek, so glavni direktorji tudi samooklicani likovni kritiki in delajo dodatno zmedo na področju trženja slik. Tovarna zdravil Krka je še eno redkih podjetij v Sloveniji, ki ima nekoliko več posluha za umetnost.

Kaj pa cene vaših slik? Kateri slovenski avtorji se trenutno najbolj prodajajo?

Cene slik v svetu se določajo na interakcijah, torej avkcijah hišah, kot je Sotheby's in Christy's. Pri nas teh hiš ni, torej smo zaenkrat prepuščeni noremu slovenskemu trgu. Nekateri »levi« slikarji srednje generacije postavljajo svojim slikam cene, ki dosegajo zneske tudi 10 000 eur, še bolj nori 15 000 eur ali celo 20 000 eur, vredne pa niso piškavega groša. Za takšne denarje se dobi že grafika Pabla Picassa ali Joaa Miroa. Bogati Slovenci pa so nori na slovenske impresioniste. Samo da diši po enem izmed njih (recimo Jakopiču), so pripravljene odšteti tudi do 300 000 eur v gotovini. Celo na črno, pod mizo. Takih zbiralcev je zelo veliko. Predvidevajo, da bodo čez noč še dodatno obogateli.

Moje slike pa kupujejo izključno ljudje, ki imajo radi moj način in moje razmišljanje in so zbiralci. Ceno pa določata tudi trg in kupec. Pri meni velja, da ceno postavi kupec. Če je dovolj visoka, gre iz ateljeja, če pa ne, pa »hvala lepa« in ostane v zbirki. Žal pa je prodaja živečih avtorjev v veliki meri odvisna od lobijev in povezav v politiki.

Kakšno je splošno finančno stanje slikarjev v Sloveniji? Govori se, da je nekaj zelo premožnih. Med katere sodite vi?

Imamo peščico fantastično premožnih slikarjev. Težko je govoriti o imenih, ker nekateri živijo med nami. Je pa naš, na žalost že pokojni, slikar Zoran A. Mušič med petdesetimi najbolj prodajnimi slikarji na svetu. Slike so se že devetdesetega leta prodajale tudi po milijon dolarjev in več. Sicer pa naj povem, da je med slikarji po večini ena sama revščina. V javnosti veljata kruta resnica in slogan: »Bolj ko slikar zategne pas, lepše so barve.« Noro razmišljanje, ampak tako je. Sam zase lahko rečem, da ves čas živim v finančni negotovosti.

Likovniki vam očitajo, da niste združljivi z okolico. Pa tudi da se obnašate samopašno in da se družite s politikom. Kako bi to komentirali in kaj vam pomeni

36 TEDEN *cvička*

v Novem mestu od 24. maja do 1. junija 2008

Cvičko

*Zahvaljujemo se vsem, ki so prispevali k uspešni izvedbi
36. Tedna cvička!*

Zavod za turizem Novo mesto

Cvička

Cvička in Cvičko
sta maskoti Tedna cvička.

NLB ŠTR, ponudba za študente in polnoletne dijake

VEM ZAKAJ.

Za vse študente in polnoletne dijake

NLB Študentski račun in plačilne kartice
NLB Klik in NLB Moba
Varčevanja po ugodnih obrestnih merah
Kreditni po ugodnih obrestnih merah in
stroških
NLB Informativni center mladih in
presenečenja

Dodatne ugodnosti za študente tretjih in višjih letnikov

Višji limiti na osebnem računu
Višji limit na plačilni kartici
Višji znesek NLB Študentskega kredita
Po zaključku študija pa NLB Paket
diplomanta

NLB

www.nlb.si/studenti

politika?

Res je. Že po naturi sem samosvoj, sicer pa Dolenjska ni neka kulturna okolica, razen elementarne narave, ki pa je prečudovita, medtem ko so ljudje po večini ozki in lokalno usmerjeni. Je pa res, da kljub temu da sem mnogim pomagal v njihovem likovnem razvoju, so ostali na pritlehni ravni. Niso se razvijali naprej, ostali so sredi poti in so očitno zadovoljni. Celó hvalijo se s tem. Kupili so si nekaj monografij, med drugim tudi mojo, iz katere veselo prerinujejo. Nimajo lastnih izkušenj niti idej. Imajo se za nekakšne novodobne van Goghe.

Kar pa se tiče politike, je pa tako – ko te rabi, ti dvori, ko pa ne, te izrine iz okvira, v katerem domuje. Upam, da sta tokratni občinska uprava in politika bistveno drugačni od prejšnje, zato jo podpiram.

Pravite, da se v javnosti na veliko pojavljajo samooklicani van Goghi, pa naj si gre za mlajšo populacijo, za srednjo ali celo za upokojeince. Kako deluje to na vas, profesionalca z licenco?

Dolenjska premore dobrih deset ali dvajset slikarjev, ki imajo poseben status in likovno znanje. To je za to področje sorazmerno veliko glede na populacijo in izobraženost ter kupno moč. Samo v novomeški občini pa se s slikarstvom ukvarja okoli petdeset ljudi, ki jim je slikarstvo hobi. V glavnem so to solidno ohranjeni upokojeinci, ki so spoznali, da so v šoli lepo risali, sedaj, v zrelejših letih, pa naj bi nadaljevali. To bi bilo samo po sebi čudovito, če ne bi ti isti želeli razstavišča in likovno kritiko. Ker jo največkrat za primerno ceno tudi dobijo, se te slike tudi prodajajo. Tako se sestavlja mozaik prenekaterih povprečnih del, ki ne sodijo v preverjen kakovostni razred. Temu lahko rečem samo »začinjena dolenjska mineštra«.

Po večini vsi poznamo Narodno galerijo, Moderno galerijo, Mestno galerijo ipd. Katere galerije so v Sloveniji tako močne, da spromovirajo umetnika in kdo so ti ljudje? Ali gre tudi za zasebne galeriste?

Za mladega umetnika je pomembno to, da ima za sabo dobrega profesorja in dobro galerijo. Vse bolj pa se uveljavljajo tudi zasebne galerije, kot so galerija Hest, galerija Lala, Galerija 22 in podobne. Vodijo pa jih po večini ljudje, ki so bili sprva zbiralci slik, kasneje pa so odprli galerije, da bi te svoje zbirke prodali. Seveda je lahko galerijski posel zelo donosen, v kolikor umetnost razumeš skozi finance.

Naštevate zasebne galerije. Kako pa je z državnimi?

Državne galerije so intelektualno obubožane. Pa ne zaradi tega, ker ne bi bilo znanja. Problem je v osebnih dohodkih zaposlenih. Prevladuje namreč mnenje, da v nasprotju s profesorji in sodniki zgodovinarji s svojimi osebnimi dohodki capljajo kar nekaj korakov za njimi. In v takem podjetju, kjer lahko delaš manj, kot te država plača, ni velikih premikov. Zato v njih nihče ne dela s polno paro, pač pa

zgolj za plačo in nič več. Mi pa si želimo velikih reprezentativnih razstav, zgodi pa se praktično nič. Malo cvenka in še manj muzike, pravijo muzealci.

Kako globoko v slikarstvo posegajo likovni kritiki?

Cenzorji, recenzorji, kritiki, umetnostni zgodovinarji in še mnogi iz teh predalov trenutno nimajo posebnega vpliva na razvoj in dogajanje. To pa so si po večini pridelali sami, ker so za nekaj starih tolarjev kritike pisali vsem po dolgem in po

Ker nisem več imel nikakršne motivacije za njihove nove akcije in sestanke, so me preprosto vrgli iz kluba.

Kje smo Dolenjci z likovno podobo in kaj po vašem mnenju Slovenija na tem področju predstavlja v Evropi?

Trenutno Dolenjska v Evropi ne predstavlja veliko, če odmislimo arheološko zbirko Dolenjskega muzeja. Slikarstvo vegetira in si ne opomore zaradi trenutne ekonomske usmerjenosti ljudi in podjetij. Ministrstvo za kulturo pa se bolj ukvarja

mišljenikov. Rad imam iskrenost, tudi če je ta kruta. Prijatelji so smerokaz na poti, zato mi pogosto svetijo v pravo smer.

Komu boste zapustili bogate likovne izkušnje, ki ste si jih pridobili skozi življenje? Imate morda mlade občudovalce in posnemovalce?

Veliko sem prisoten na likovnih delavnicah od vrtcev do gimnazij, tudi na višjih in visokih šolah, celo na institutih. Mlade predvsem zanimata poklic slikarja in njegova eksistenca. Če so me pripravljeni

Likovni kritiki ali slepo sledijo zapadlemu svetu ali pa so poceni prodane duše, ki stanejo od 200 do 500 eur.

čez. Odvisno samo, kdo je bil naročnik in za kakšen namen so jo pisali. Ko so se do onemoglosti razpisali, jim je zmanjkalo besed in motiva za nova odkritja. Zato so nekaj časa iskali motive zunaj slikarstva, v sorodnih vejah, predvsem v pisanju poezije. Tako postopoma izgubljajo prvenstvo na področju ocenjevanja in vrednosti likovnih del. Likovni kritiki ali slepo sledijo zapadlemu svetu ali pa so poceni prodane duše, ki stanejo od 200 do 500 eur.

Sodelovali ste na mnogih humanitarnih prireditvah od Rotary do Lions in na mnogih drugih. Zakaj vas na teh prireditvah ni več videti?

Bil sem ustanovni član Lions kluba pred 18-imi leti v Novem mestu. Iz svojega žepa sem v vseh letih za slepe otroke poklonil več kot sem zaslužil od prodaje slik. Pritiski pomembnih ljudi so bili tako veliki, da se enostavno nisem mogel umakniti. Po Sloveniji je bilo teh akcij zelo veliko, tako da so umetnike izčrpavali v njihovi nemoči. Bogati in močni direktorji pa so se veselo hvalili s humanitarnostjo in z moralo. Bil sem edini od članov, ki nisem nikoli dobil nobene pohvale za donacijo.

s tem, katera hiša je v lasti cerkve in katera ne. Glavni problem pa je v tem, da ne prepoznamo kakovosti in mešamo jabolka in hruške ter se ob tem počutimo zelo kulturni.

Kaj Dolenjci na likovnem področju v tem trenutku najbolj potrebujemo oz. kje po vašem mnenju smo?

Dolenjci najbolj pogrešamo primerne prostore za kakovostne razstave, mednarodne povezave in pretok informacij. Novo mesto kot prestolnica nujno potrebuje mestno galerijo in informacijski center ter likovno izobražene ljudi. Naj bosta mesto in cela dolenjska regija odprta za kulturo in umetnost. Začnimo pri pometanju ulic in pločnikov, potem pa gremo lahko naprej.

Pogovor pravi: »Povej mi, s kom se družiš, in povem ti, kdo si.« S kom se torej družite in kaj počnejo vaši prijatelji?

Priznam, da nimam veliko prijateljev. Ker gre za sorodnosti duš, je tudi samo po sebi razumljivo, da se jih v zgodbi o iskrenem prijateljstvu ne najde prav veliko. Med njimi pa so novinarji, pesniki, filozofi in slikarji. Mnogo več imam znancev in so

poslušati, jim rad svetujem in prenašam svoje izkušnje na mlajši rod.

S čim se trenutno ukvarjate? Ste še vedno predani slikanju?

Slikanje je moj vsakdanjik. Slikarstvo ni lahek poklic, pač pa trdo delo iz dneva v dan in iz dneva v noč in iz dneva čez noč, leta in leta. Ne tako davno tega je španski slikar Francisco de Goya tik pred smrtjo dejal: »Slikar se uči do smrti.« S tem se absolutno strinjam.

Kje lahko vidimo vaše umetnine? Menda imate svoj atelje na Bregu?

Trenutno pripravljam dve razstavi v Sloveniji in eno v tujini. Nekaj imam še za postoriti okoli postavitve monumenta. Med drugim se z režiserjem Andrejem Mlakarjem trudim dokončati film, ki ga snemamo v Provansi. Že pred leti sem si na Bregu ustvaril manjši atelje, kjer ustvarjam in se dobro počutim. Tam lahko delam ure in ure in se pogovarjam s svojimi prijatelji, celo z izdelki. Če je slikar odprtega srca in duha, mu idej za delo nikoli ne zmanjka.

Kaj bi sporočili vsem, ki imajo radi umetnost?

Vsem, ki imajo radi umetnost, naj povem le to, naj zaupajo svojim notranjim vzgibom, domišljiji in intuiciji. Kajti umetnost je najvišja stopnja naše osebne kreativnosti.

Ni ljudi, ni denarja, ni gospodarja

Tekst in foto Tomaž Levičar

Novomeška občina, kot sicer v tem času še cela vrsta drugih slovenskih občin, pripravlja nov strateški prostorski dokument, ki bo povedal, kje in kako lahko tu zidamo. Dokument torej ne bo le strateški, ampak v marsičem namenjen kar izvedbi. S prostorskim dokumentom želi občina za pozidavo odpreti, kakor kaže, tudi zelo obširna zemljišča, ki doslej še niso bila namenjena gradnji. Največ za stanovanja, centralne dejavnosti in proizvodnjo. Te površine pa v nemajhnem delu načrtuje kar na najboljših kmetijskih zemljiščih. Glede na to, da stvar traja že tako dolgo, bi pomislili, da gre vse skupaj naprej sila premišljeno, a bolj kot sami premišljamo o tem delu občine, bolj se kaže, da je zadeva vse prej kot premišljena.

Ljudi nam bo zmanjkalo

Bolj kot za trenutek izpostavljeno dejstvo dvomljivega slovesa, da občina želi z novim dokumentom investitorjem omogočiti poseganje na najboljša kmetijska zemljišča, to pač vsaj v mejah tako imenovanega mesta ne bi smel biti najizrazitejši konflikt, pa skrbi dejstvo, da občina za odpiranje novih stavbnih površin pravzaprav sploh nima zadostnih utemeljitev.

Prvo, na kar se gre pri vprašanju odpiranja novih površin za pozidavo ozreti, je, kaj sploh kažejo demografska gibanja, ki so eden ključnih vzgibov prostorskega razvoja. Na spletni strani občine nam je denimo na razpolago par let stara študija, ki jo je pripravil urbanistični inštitut. Študija kaže, da Novo mesto po naravnem prirastku sploh ne more računati na kakšno povečanje prebivalstva v naslednjih desetletjih. Ob predpostavki, da bi bilo nekaj migracij v mesto v povezavi z razvojem gospodarstva, pa se pričakuje manjšo rast. A predpostavka, da bi se število prebivalstva povečevalo za kakih 250 ljudi na leto, se v letih od 2003 do danes ni izkazala za pravilno, saj tega povečanja enostavno ni zaznati. Ob odpiranju

Novi prostorski načrt občine je pripravljen nepremišljeno.

novih površin za bivanje v izvenmestnem prostoru in v sosednjih občinah, kjer so zemljišča celo cenejša, ob vse večjem naslanjanju proizvodnje na sodobno tehnologijo in ob nerodnem upravljanju oblasti z mestom ter ob slabi promociji Novega mesta v investitorskih krogih, pa si bistvenega povečanja ne moremo obetati niti v prihodnje. S tem pa tudi ne novih potreb po stanovanjski gradnji.

Že sedaj je dovolj prostora za vse

Vendarle pa lahko kot nepopoljšljivi optimisti upamo na nepričakovano, morda na rojstvo kakšne povsem nove tovarne ali kakega drugega magneta za priseljevanje v Novo mesto, ki bi res lahko bistveno povečal povpraševanje po stanovanjih in površinah za proizvodnjo, posledično pa tudi za trgovino, razne storitve, rekreacijske površine in ostalo. To je sicer možno, a glede na dosedanje delo občine zelo malo verjetno. Čudeži se pač ne dogajajo radi.

Toda pogled na prostor današnjega mesta in v njegove

prostorske akte nas strezni že v drugo. Ne le torej, da si resnici na ljubo ne gre obetati kakega povečanja prebivalstva in s tem povezanih gradenj, pač pa je moč ugotoviti, da je v Novem mestu že v okviru obstoječih stavbnih površin na voljo dovolj kapacitet za umestitev stanovanjskih enot za več tisoč prebivalcev, pa naj si gre za investicije na še nepozidanih površinah ali pa, kar bi bilo še bolje, za prenavo degradiranih urbanih območij in nasploh za bolj intenzivno rabo prostora. Seveda, dokler bo občina načrtovala svoje prostorske kapacitete ob predpostavki 30 ljudi na hektar, kar ob naslednji predpostavki, da je gospodinjstvo veliko 3 ljudi, pomeni 10 gospodinjstev na hektar oziroma ena hiša na 1000 kvadratnih metrih, nam bo stavbnih površin seveda tako rekoč vekomaj primanjkovalo. A taka razsipnost s prostorom se mora končati.

Predrag prostorski razvoj

Novomeška občina je že danes izredno draga. Ni draga le za svoje prebivalce, pač pa še posebej za občinski proračun. Zaradi razpršene gradnje, zaradi številnih naselij, razmetanih po prostoru občine, zaradi prevelikih gradbenih parcel in nasploh zelo slabo izkoriščenega prostora so občinski, družinski in še kakšni proračuni talci gradnje in vzdrževanja številnih kilometrov cest, vodenja neučinkovitega javnega prometa, gradnje obsežnega omrežja komunalne infrastrukture, skrbi za prešteviline šole in vrtce ...

Pravzaprav čudi, da mestne oblasti pogled na razmerje med proračunskimi možnostmi in investicijskimi potrebami, ki jih je tak nesmotrn razvoj prostora izzval, ne strezni vsaj pri koncipiranju prihodnjega razvoja prostora. V prvi vrsti bi morala občina iskati možnosti intenziviranja rabe obstoječih stavbnih površin, tistih, ki so že kar najbolje priključena na infrastrukturo in opremljena z vsemi za kakovostno delo ali bivanje potrebnimi programi, ne pa odpirati povsem novih območij za pozidavo, ki jim občina celo niti ne bo mogla slediti s svojim finančnim vložkom.

Razvoj mesta in posebej praktično hkratno odpiranje možnosti pozidave na vseh mogočih koncih in krajih pač od občine, če ta želi ali ne, terja tudi sodelovanje pri razvoju cest, komunalne infrastrukture, nenazadnje tudi družbene infrastrukture. Pogled na slabo vzdrževane vrtnice in šole, kulturne hrame, na že vrsto let preluknjane ceste, na nezgrajeno kanalizacijo in pomanjkanje čistilnih naprav ... mi ne vpliva upanja, da bi občina prostorski razvoj, ki ga veselo riše na papirju, lahko v doglednem času uresničila v prostoru. Nastali bodo le še večja zmeda in stroški.

Če bi občina omejila prostorske možnosti za razvoj, posebej za stanovanjski sektor, bi navedla investitorje, da iščejo rezerve v obstoječem prostoru. Teh rezerv je seveda več kot dovolj, pa naj si gre za prostore sredi obstoječih naselij, za degradirana območja, celo za podstrešja staromestnih hiš, za prostor na prevelikih gradbenih parcelah vsepovsod po mestu ... V minulih nekaj letih se je na par dobrih primerih izkazalo, da se to tudi v Novem mestu sicer da, če je volja. Alternativne možnosti torej so.

Nenazadnje bi občina lahko uporabila staro dolenijsko kmečko pamet, ki ve, da ne gre po nepotrebnem zidati povsem na novo, ampak da je ceneje urediti stanovanje na podstrešju hiše staršev s prizidkom ob njej ali pa zgraditi novo stavbo na mestu stare. Za naš čas in naše razmere bi ta modrost bila kar prava.

Še obstoječih nalog ne zmore

Čudi pa tudi to, da občina enostavno ne vidi, da ima že s sprejetimi, veljavnimi prostorskimi akti, celo z izvedbenimi prostorskimi akti, naloženih cel kup nalog, komaj pregleden kup nalog. Na papirju občinarji denimo veselo rišejo nove športne površine in celo športne dvorane, a v resnici v mnogih dosedanjih letih niti športno-rekreativnega kompleksa Portoval ne zmorejo dograditi v celoti, celo navadne telovadnice v Stopičah že leta in leta ne. Enostavno ni jasno, kje bo občina našla denar za načrte, ki jih riše.

Nov načrt pač ne odpira le novih možnosti za zasebne investicije, pač pa odpira občini tudi celo vrsto obveznosti. Zasebnik bo pač že zgradil nova stanovanja, morda jih bo lahko komu celo prodal. Toda ali bo občina zmogla ob tem urediti nova igrišča, nove ceste, zagotoviti javni promet, čiščenje cest, nenazadnje plujevanje, javno razsvetljavo, bo lahko poleg zgradila vrtec in šolo? Ne bo zmogla. Kajti občina zaradi slabega urbanizma in še slabšega gospodarjenja danes ne more ustrezno poskrbeti niti za svoj obstoječi stavbni fond, kaj šele, da bi tega posodabljala. Komajda se kdaj, pač kvečjemu, če zraven pristopi država, loti rekonstrukcije kakega kratkega odseka ceste, izgradnja knjižnice se vleče že ducat let, Glavnega trga še vedno ne more niti zasilno zaflikati, muzejske stavbe so v vse slabšem stanju, o Narodnem domu si celo govoriti več ne upajo, neprofitnih stanovanj občina praktično sploh ne gradi, zelenih površin, celo otroških igrišč še vzdrževati ne more kakovostno, univerzitetni kampus ne napreduje po pred leti predvideni dinamiki, kolesarskih stez in pločnikov, ki jih ima več kilometrov predvidenih z že sprejetimi načrti, ne gradi, novih mostov in cest praktično ni, parkirnih površin ni nikjer dovolj, tržnica razpada, vrtci razpadajo, vse bolj so na tleh tudi osnovne šole ... Dvomim že, da občinski možje sploh še vedo, da je mogoča razlika med risanjem na papirju in gradnjo v prostoru, ko pa lahko vidimo, da niti desetina obstoječih pomembnih nalog občina s svojim kadrom in svojim proračunom še zdaleč ni kos.

Seveda je v Novo mesto treba privabiti nove investitorje, tudi s tem, da se jim ponudi prostorske možnosti za razvoj. Toda dokler bo občina to počela na način, da si bo s tem neprestano in praktično proporcionalno večala tudi obseg lastnih obveznosti, bomo stali v začaranem krogu nezmožnosti smiselne izgradnje prostora in brez najmanjše slutnje konca ali izhoda. Bodimo vendar realni in pametni!

Iz manjše delavnice je nastala velika tovarna na lokaciji, ki ni primerna za industrijo takih razsežnosti.

Novo mesto bo moralo poiskati ravnotežje med naravo, industrijo in prometom.

Območje Grabna je predvideno za razvoj športne infrastrukture. Ob tem je potrebno opozoriti, da občina že do sedaj športne infrastrukture ni uspela realizirati.

Prostorski načrt razklal tudi novomeško politiko

Občinski svetniki Boris Dular (LDS), Franci Kek (ZARES), Anton Škerlj (Društvo Novo mesto) in Ana Bilbija (DeSUS) so predstavili kritične poglede na predlog občinskega prostorskega načrta, katerega javna razgrnitev je bila zaključena aprila in bo v nadaljevanju postopka dan v sprejem občinskemu svetu. Predlog novega občinskega prostorskega načrta, ki so ga pripravili v podjetju ACER, d. o. o., po mnenju svetniških skupin zelo širokopotezno posega v okolje in premalo upošteva dolgoročne posledice teh posegov. Župan se je na njihovo kritiko ostro odzval, češ da gre za »brco v temo«.

»Prek 900 ha predlaganih novih zazidljivih površin se ne sklada z dokumentiranimi interesi gospodarskih subjektov v prostoru, demografskimi kazalci, razpoložljivo delovno silo, zmožnostmi financiranja komunalne in energetske infrastrukture, hitrostjo gradnje novih prometnic, stanjem na trgu ponudbe in povpraševanja stanovanj. Obstaja vtis, da so prostorski lobiji močno pritiskali pri tem, stroka pa se temu ni dovolj odločno uprla.«

»Presenetljivo je, da padajo že dolgo varovani pasovi zelenja v mestu (npr. Srebrniče – Novo mesto, Ulica Slavka Gruma – Brod, Ragovo). Predlog prostorskega načrta nekritično širi industrijske cone, načrtuje obsežno stanovanjsko gradnjo s tem, da stare, že obstoječe infrastrukture ne načrtujemo obnoviti, medtem pa omembe vredne naravne rasti prebivalstva v občini ni.«

Občinski svetniki nasprotujejo, kot pravijo, »logiki špekulativnega kapitala, ki vidi v novem prostorskem načrtu predvsem dobro priložnost nakupa novih aktualnih prostorskih površin«. Pozvali so, da se odpre široka razprava o prostorskem dokumentu, saj bo sicer nastala velika škoda. Prepričani so tudi, da bo država omenjeni akt sicer zavrnila.

Župan Alojz Muhič in Izidor Jerala iz občinske uprave sta ostro zavrnila očitke svetniških skupin. Muhič je opozoril, da je strokovne podlage sprejel občinski svet 31. maja 2007. Prav tako je bil dokument predstavljen in nastaja v širokem dialogu z javnostjo in je trenutno še v fazi osnutka, njegov sprejem pa želijo opraviti letos jeseni. Kritiki so dvolični, je povedal župan. »Ne vem, kako bo Boris Dular pojasnil svoja stališča Krki, ki se tudi želi širiti na kmetijska zemljišča.« (Boris Dular je zaposlen v podjetju Krka, op. ur.) Izidor Jerala je kritikom očital, da ne razumejo trenutka, v katerem Novo mesto je. »Strokovne podlage kažejo, da se gospodarstvo v Novem mestu pospešeno razvija. Da bi se izognili dvomom, je treba navesti tudi, da mestna občina po več kot dveh desetletjih pripravlja nov prostorski načrt. Zato v načrtu predlaga nove namenske rabe tudi zemljiščem, za katere ni prejela pobud. V bilanco novih stavbnih zemljišč sodi praktično zazidljivih 743 ha zemljišč (od tega 318 ha za stanovanja, 209 ha za gospodarstvo, 141 ha za centralne dejavnosti in 75 ha za turistične in podobne dejavnosti). V tej številki so zajeti tudi vsi tehnični popravki do danes že zakonito zgrajenih objektov, ki so jih dosedanj prostorski akti prikazovali kot kmetijska ali druga nestavbna zemljišča.« (Uroš Lubej, več na www.park-on.net, dokumenti so dostopni tudi na spletni strani www.novomesto.si.)

Pri nas pa kar po starem ...

Mitja Simič, foto Tomaž Levičar, Damir Skenderović

Novo mesto je dobilo dve garažni hiši, in sicer pod Novim trgom in pri Planetu Tuš, ki pa ne prestrežeta avtomobilov, ki so namenjeni v mestno jedro, ampak sta napolnjeni predvsem z avtomobili, ki jih pritegnejo stavbe, ki so bile zgrajene skupaj z njimi.

Nova prostorska zakonodaja namerava pomesti z vsemi do sedaj veljavnimi načini urejanja prostora in vsemi prostorskimi akti, če ne drugače, pa s preimenovanji. Med drugim bodo ukinjeni tudi vsi prostorski ureditveni pogoji – popularni PUP-i, ki so se v dolgih letih obstoja tako priljubili slovenski duši, saj so bili vedno prepolni lukenj, ki so omogočale nastanek različnih prostorskih čudes. S strokovnega vidika za večino PUP-ov verjetno ne bomo preveč žalovali, pri nadomeščanju PUP-a za mestno jedro Novega mesta pa bi morali biti bolj previdni, saj je v njem kar nekaj kakovostnih nastavkov za nadaljnji razvoj mestnega jedra – med drugim tudi glede parkirišč.

Ko se ob sprejemanju Občinskega prostorskega načrta na veliko ukvarjamo s hektarji novih površin, ki bodo namenjene pozidavi, s tretjo razvojno osjo, z velikimi infrastrukturnimi sistemi in drugimi velikimi temami (kar je sicer dobro), se zdi, da smo na mestno jedro v smislu njegove celostne prenove spet rahlo pozabili. Na srečo se kljub pomanjkanju usklajene vizije razvoja mestnega jedra v njem vendarle nekaj dogaja – bolj po zaslugi interesa in sposobnosti posameznih investorjev kot pa kakšne resne prostorske in razvojne politike. Na Glavnem trgu je bil nedavno odprt Hostel Situla z 80 posteljami, v kratkem pa naj bi bil odprt še zasebni hotel na drugem koncu trga s podobnim številom postelj. Vse to so seveda čudovite novice – vendar pa ob tem mesto ni pridobilo niti enega novega parkirnega mesta! Bodo res vsi prišli peš?

PUP za mestno jedro je že pred 17 leti predvidel kar nekaj parkirnih hiš ali garaž, in sicer: pod Kapitljem (na mestu sedanjega parkirišča nad Prešernovim trgom), na Bregu, na območju Vrhovčeve in Kastelčeve ulice in pa seveda v Kandiji pri izteku Trdinove ulice nasproti Win-

discherja. Kot vemo, niti ene niso zgradili. Smo pa v teh letih severno od mestnega jedra vendarle dobili dve večji parkirni hiši – pod Novim trgom in še malo bolj stran pri Planetu Tuš, ki pa očitno ne prestrežeta dovolj avtomobilov, ki so namenjeni v mestno jedro, ampak sta napolnjeni predvsem z avtomobili, ki jih pritegnejo stavbe, ki so bile zgrajene skupaj z njimi.

Gradnje parkirnih garaž so v Novem mestu praviloma prepuščene interesu posameznih investorjev, ki jih, razumljivo, zanima predvsem lastna korist, pri tem pa je javna korist bolj ali manj stranski učinek. Sedanja praksa je pokazala, da investitorji za eno etažo podzemnih garaž, ki bi bile namenjene tudi širšemu krogu uporabnikov, zah-

Windischer oziroma Hotel Kandija (na katero se navezuje t. i. novomeška pomlad) skupaj z nekoč najlepšim gostinskimi vrtom v mestu vred. Res nimamo sreče.

Mestno jedro skupaj z Novim trgom je prenatrpano s parkiranimi avtomobili po ulicah in trgih, tako da prostora za klasična parkirišča na površini enostavno ni več. Uvedba parkirnine pred leti je sicer kratkoročno malo omilila razmere. Ker pa je alternativnih parkirišč premalo ali pa so predaleč stran (npr. Planet Tuš), ta ukrep ni mogel imeti večjih učinkov. Bili pa so tudi negativni učinki parkirnine, saj se je tedaj povečal naval na divja parkirišča, npr. na Loki in na brežinah Krke.

Nad stanjem, kakršno je, verjetno ni nihče prav navdu-

Seveda občina nima denarja, da bi zgradila vse parkirne hiše, ki jih mesto potrebuje, zdi pa se, da primanjkuje tudi vizije in poguma, da bi bolj odločno usmerjala tovrstne investicije.

tevajo najmanj dve etaži poslovnih prostorov nad zemljo. Po takšni logiki s PUP-om predvidenih parkirnih garaž, če hočemo, da so prostorsko sprejemljive, res ne bomo nikoli dočakali. Trenutno je najbolj aktualna predvidena gradnja objekta na lokaciji Novi trg 6, kjer naj bi se zdaj za izgradnjo treh etaž garaž pod zemljo pogojevalo sedem etaž nad zemljo.

Za kakršno koli prometno razbremenjevanje mestnega jedra – predvsem Glavnega trga – je že dolgo jasno, da potrebujemo večjo parkirno hišo tudi v Kandiji. In pred kratkim se je celo našel zasebni investitor, ki bi bil zainteresiran za kaj takega. Neugodno pri tej pobudi pa je, da bi ob vseh grozotah in neurejenosti Kandije v ta namen žrtvovali ravno eno najpomembnejših stavb – nekdanji

šen, vendar pa kakšne večje vneme pri reševanju te problematike ni čutiti. V zadnjem času so opravili nekatere prometne študije, ki pa so ostale na ravni strokovnih elaboratov, katerih rezultati širšemu krogu meščanov niso poznani. Seveda občina nima denarja, da bi kar sama zgradila vse parkirne hiše, ki jih mesto potrebuje, zdi pa se, da primanjkuje tudi vizije in poguma, da bi bolj odločno usmerjala tovrstne investicije.

Današnje stanje očitno še ni dovolj kritično, da bi se upali poseči po bolj radikalnih ukrepih, kot so to storili v Ljubljani npr. z ukinitvijo prometa v stari Ljubljani in napovedjo gradnje parkirne hiše v njeni neposredni bližini. Nekaj ljudi je sicer protestiralo, Ljubljana pa je dobila nove razsežnosti za vse tiste, ki si dejansko želijo živeti

Pod Kapitljem bi s parkirno hišo lahko povečali javne parkirne površine v mestnem jedru.

Uvedba parkirnine pred leti je sicer kratkoročno malo omilila razmere. Ker pa je alternativnih parkirišč premalo ali pa so predaleč stran (npr. Planet Tuš), ta ukrep ni mogel imeti večjih učinkov. Bili pa so tudi negativni učinki parkirnine, saj se je tedaj povečal naval na divja parkirišča, npr. na Loki in na brežinah Krke.

s starim mestom in čutiti njegov utrip. Skupaj z Ljubljano pa je pridobila tudi celotna Slovenija, saj gre vendar za naše glavno mesto.

Verjetno še bolj pogumna je odločitev o ukinitvi parkiranja na Tartinijevem trgu v Piranu, in to navkljub dejstvu, da je mesto že desetletja v prometnem kolapsu. Doživetje enega najlepših trgov pri nas je sedaj res veličastno. (Pirančanom lahko le zaželimo, da bodo čim prej prevrtali tisti hrib nad mestom in vanj stlačili čim več avtomobilov.)

Jasno je, da Novo mesto ni prvo, ki se sooča s takšno problematiko. In tako kot druga stara mestna jedra, ki so skozi to fazo že šla, bomo morali slej ko prej bolj sistematično razmisliti tako o gradnji parkirnih hiš oziroma garaž kot o postopnem oblikovanju površin brez motornega prometa. Brez težav pri tem ne bo šlo, saj bo to zahtevalo tudi delno prestrukturiranje sedanje ponudbe, vendar pa bi vse drugo pomenilo zgolj zatiskanje oči pred stvarnostjo in neupravičeno zavlačevanje kakovostnega preskoka

Za kakršno koli prometno razbremenjevanje mestnega jedra – predvsem Glavnega trga – je že dolgo jasno, da potrebujemo večjo parkirno hišo tudi v Kandiji. Hotel Kandija je pod spomeniškim varstvom, PUP pa ohlapno predvideva parkirno hišo nasproti te stavbe, ob poslovalnici NLB na Trdinovi ulici.

Duh, Merlin (Mestna občina Novo mesto):

V kratkem ne pričakujemo sprememb

Na nekaj vprašanj v zvezi s parkiranjem in s tem povezanim prometnim režimom v starem mestnem jedru sta za Park odgovarjala višji svetovalec za pripravo prostorske, planske in izvedbene dokumentacije na občinskem oddelku za prostor Igor Merlin in višji svetovalec za promet in zveze na oddelku za krajevne skupnosti in komunalne zadeve Jure Duh.

V kakšni fazi so načrti glede gradnje parkirne hiše v Kandiji?

PUP za mestno jedro Novega mesta (SDL, 12/91) določa, da je v Morfološki enoti Kandija, na križišču Trdinove in Partizanske ceste (sedaj Trdinova ulica in Kandijska cesta), predvideno zmogljivo parkirišče v sklopu novega objekta za poslovno in trgovsko dejavnost. Večetažno parkirišče naj bo dostopno z obeh cest (prometnic), objekt pa naj se po višini prilagodi stopničastemu gabaritu stavb vzdolž Trdinove ulice; obvezen je razpis javnega natečaja. Mestna občina Novo mesto je leta 2001 odkupila denacionalizirano parkirišče ob Trdinovi ulici pri poslovnem objektu Ljubljanske banke. Z nakupom je dolgoročno zagotovila možnost izgradnje garažne hiše po določenih PUP, ki pa do danes še ni zgrajena. Vzroki za to so tehnično-investicijski: zemljišče za izgradnjo večetažne parkirne hiše je relativno majhno in ne zagotavlja ekonomične izgradnje poslovno-parkirnega objekta brez javno-zasebnega partnerstva.

V kakšni fazi so načrti za gradnjo parkirne hiše pod Kapitljem?

Pod Kapitljem, na območju Prešernovega trga, je možna izgradnja parkirne hiše z okoli 200 parkirnimi mesti, ki bi dolgoročno delno rešila problem parkiranja v mestnem jedru Novega mesta. Gradnja parkirne hiše v PUP za mestno jedro sicer še ni predvidena. Občinska uprava je evidentirala več pobud za drugačno pozidavo območja, ki je po veljavnem PUP sicer mogoča, vendar je na neformalni

ravni do sedaj uspela preprečiti parcialne gradnje. Konkreten, javno usklajen interes na obravnavanem območju bo določen v občinskem prostorskem načrtu, ki je v pripravi in bo predvidoma uveljavljen ob koncu leta 2008.

Ali mestna občina Novo mesto načrtuje izgradnjo kakršnih koli novih parkirišč v mestnem jedru?

Mestna občina v mestnem jedru ne načrtuje drugih javnih parkirišč. Možne so izgradnje parkirnih hiš v okviru javnih ali nadomestnih gradenj poslovnih objektov na celotnem območju mestnega jedra. V primeru uskladitve potreb po parkirnih površinah s kulturnovarstvenimi usmeritvami je možna izgradnja parkirišč ali večetažne parkirne hiše ob ulici Na Loko pod nekdanjo porodnišnico.

Ali mestna občina Novo mesto načrtuje kakršne koli spremembe v prometnem režimu v središču mesta?

Sprememb prometnega režima na območju starega mestnega jedra Novega mesta zaenkrat ne predvidevamo.

Ali lahko župan mestne občine Novo mesto do konca svojega mandata napove kakršen koli konkreten ukrep (oziroma ukrepe) ali investicijo (oziroma investicije) v zvezi s parkirnim in prometnim režimom v mestnem jedru?

Glede na trenutne zmogljivosti obstoječe prometne infrastrukture sprememb prometnega režima ne načrtujemo, razen morda v zvezi s parkirno. (Uroš Lubej)

Dular:

Parkirne garaže ne sodijo v mestno jedro

Občinski svetnik in direktor Zarje Miloš Dular je na vprašanje, ali podjetje Zarja načrtuje gradnjo parkirnih garaž v mestnem jedru, povedal: »Javne parkirne hiše s stališča razvoja mestnega jedra vsekakor ne sodijo tja. Smiselno bi jih bilo graditi v neposredni bližini, npr. v okolici križišča v Kandiji, se pravi v razdalji pet minut hoje do roba jedra mesta. Podzemne garaže sicer načrtujemo pod novo zazidavo Kremena in tudi tri etaže pod zazidavo na Jakčevi. Gre za kapacitete, ki zadostujejo za uporabnike teh objektov. V fazi idejnih zasnov, investicijskih študij so tudi projekti za poslovno stavbo Zarje v povezavi s parkirišči pred Anton Podbevšek Teatrom in preučitvijo pridobitve večjega števila javnih garažnih mest za potrebe ustanov v tem predelu mesta, na razpolago pa bi pridobili tudi več parkirnih mest za potrebe občanov. Na območju Kettejevega drevoreda pa tudi preučujemo možnosti, da bi v povezavi z gospodarskimi subjekti na tem območju zagotovili večje število parkirnih mest tako za zasebne kot javne potrebe (občino, regijski center in športno dvorano). (Uroš Lubej)

Štiri leta od Parkove pobude za ureditev Poti od mlina do mlina

Po vodi ali po zraku?

Marijan Dovič, foto Boštjan Pucelj

Na sliki: S polno črto je vrisana Parkova pot Od mlina do mlina. S črtno črto je označen celoten potek načrtovane poti ob reki Krki. Načrt, ki leži v nekem občinskem predalu. Kdo bo junak, ki ga bo uresničil? (Fotografija: Geodetska uprava RS.)

Letošnjo pomlad med drugim obhajamo neki prav klavrn jubilej. Že petič zapored bomo pisali o pobudi za *Pot od mlina do mlina*, ki smo je pri Parku sprožili davnega maja 2004 – v upanju, da enostaven in poceni projekt, ki bo obenem razrešil nezakonito zasebniško prisvajanje javnih brežin, za takratno občinsko garnituro ne bo predstavljal problema. Izkazalo se je drugače; nova garnitura pa ne obeta niti toliko, kot je prejšnja. Pa vendar pobudo vsako leto obujamo – *trkajte in se vam bo odprlo ...*

Škoda, ki nastaja z neukrepanjem, je že zdaj velika in narašča z vsakim spomladanskim dnevom, ko predlagana pot *ni na voljo*. Ni dvoma, da se nove prostorske pridobitve mesta hitro prijemljejo, dobivajo obiskovalce, vse več meščanov na ta način izpolnjuje prosti čas v lepih dneh. Vsi izgovori so tu odveč. Nekoč mi je nekdo dopovedoval, da je tak pristop, kot je bil tedaj – in to je bilo ravno, ko smo dobili največ novih javnih poti –, »kavbojski«, da potke in klopice, ki se pojavljajo, niso dovolj kakovostne, da niso dovolj »celovite« urejene, premišljene in kaj vem kaj. Odgovoril sem mu: v tem primeru se motiš, kajti vsak kos poti, vsak nov pogled, vsak lep trenutek se obilno vrača uporabnikom; edino čas se nikoli ne vrača. V čakanju na »celovit pristop« lahko minejo leta, medtem ko vsaka nova pridobitev javne dobrine v mestu takoj dvigne kakovost bivanja – tudi če pot še ni čisto utrjena in brežina še ne povsem urejena.

Stanje na »severnem bregu« starega mesta je danes porazno, še slabše kot pred štirimi leti, *Pot od mlina do mlina* pa se ne premika nikamor. Oziroma če želite dejansko priti od mlina do mlina, boste morali plavati ali

veslati; še bolje pa bi bilo, če bi znali leteti. Peš vsekakor ne gre. Dovolj žalostno, a lahko le citiramo predlansko ugotovitev, in sicer brez dodatkov: *Kdor si namreč želi ogledati stanje, v katerem se je na severnem bregu mesta znašla načrtovana pot, tega sploh ne more storiti, saj se iz »evroparka« grede kmalu zaleti v Suhyjevo ogrado, izza katere lahko le bulji v gradbišče razraščajočega se objekta. Z nasprotne strani pa »ogleduh«, spuščajoč se od »Kugla« po Strojarski ulici, zopet naleti na oviro, izza katere komaj utegne uzreti žalostno podobo: okrog*

Pot od mlina do mlina pa se ne premika nikamor. Oziroma če želite dejansko priti od mlina do mlina, boste morali plavati ali veslati; še bolje pa bi bilo, če bi znali leteti.

neometanega Wachterjevega »mlina« razprostirajoče se delovišče, obdano z neuglednimi ograjami in odpadnimi gradbenimi materiali ... (Park, april 2006)

Tedaj smo napisali, da se slika ne spreminja že mesece. Zdaj mesece lahko spremenimo v leta, med katerimi smo izvedeli še to, da Wachter z neuglednimi ogradami ne le protizakonito omejuje dostop do javnih dobrin (brežine), temveč po preverjeni metodi izvršenih dejstev z ograjami »varuje pod ključem« tudi kos občinskega brega Krke (!). Ali drugače, če se hočete s kajakom zapoditi v Krko na občinskem terenu, vam to uspešno preprečijo Wachterjeve ograje. Imamo torej dva »investitorja«, ki v nasprotju s predpisi omejujeta dostop do vode, in občinsko garnituro, ki ji za poti (vsaj v mestu) očitno še bolj

izrazito dol visi kot prejšnji.

Kaj ima k temu dodati občina? Če odmislimo nedavne namige o ureditvi pešpoti po celotnem nabrežju pod starim mestom (od Evroparka do Loke), ki zvenijo kvečjemu kot slaba šala glede na to, da doslej niso bili sposobni realizirati niti tako enostavnega in poceni segmenta, ki smo ga ravno zato tudi predlagali, in ne more po vseh teh letih ne povedati ne pokazati *ničesar*. Pač pa se za konec letošnjega spisa lahko dobro pozabavamo s kratko analizo odgovorov na nekaj preprostih novinarskih vprašanj, ki so jih na občini proizvedli v zadnjih tednih. Pod odgovore je podpisana višja svetovalka za gospodarske javne službe z oddelka za krajevne skupnosti in komunalne zadeve Simona Pavlič.

Ali so v trajanju tega mandata potekale kakšne aktivnosti v zvezi z ureditvijo pešpoti na severni strani mestnega jedra (predvsem na relaciji med obema mlinoma)?

... (Komentar: Kot vidite, občinska uprava na vprašanje ni odgovorila. Skušali smo priskočiti na pomoč in odgovor razbrali iz nadaljevanja. Glasi se: »Ne.«)

Kakšen je njihov uspeh?

Med letoma 2004 do 2006 je bilo na območju Mestne občine Novo mesto zgrajenih več kilometrov sprehajalnih poti, in sicer: podaljšek Župančičevega sprehajališča – pot pod Novoteksom do Čegelnice, sprehajališče Primičeve Julije, pešpot Šance Loka ter tudi park EU. V letih 2006 in 2007 smo sprehajalne poti vključevali v program vzdrževanja in ga tudi glede na potrebe prilagajali ...

(Komentar: Besedilo ne odgovarja na zastavljeno vprašanje, temveč omenja izgradnjo različnih odsekov sprehajalnih poti med letoma 2004 in 2006 ter povečane stroške njihovega vzdrževanja v letu 2006 in pozneje. Vendar frekvenca košnje in pobiranja smeti ni bila predmet našega vprašanja, zato »odgovora« ne navajamo v celoti. Pač pa se pozneje pojavi podatek, da so »opravili prve ogledne tras na terenu« tudi za »pot od mlina do mlina, ki bi povezovala park EU s starim mestnim jedrom«. Če bi bili nekoliko cinični, bi lahko predlagali, naj ta ogled nekaj sto metrov dolge trase navedejo kot najvidnejši uspeh. To bi že bil nekakšen odgovor, četudi morda ne povsem zadovoljiv. V nadaljevanju sledi nekaj stavkov o tem, kaj »bi bilo treba urediti«. Vendar tega ni

nihče niti vprašal.)

Kdo na občini je zadolžen za to?

Mestna občina ima na podlagi odloka o urejanju zelenih površin koncesionarja, ki v okviru svoje dejavnosti vzdržuje tudi pešpoti.

(Komentar: Opozarjamo, da je v tem odgovoru prisotna neka demagoška »premestitev«, kajti nihče ni vprašal, kdo je zadolžen za vzdrževanje, temveč kdo skrbi za realizacijo sprehajalnih poti; kot vemo, je omenjena pot že dolgo del različnih načrtov in strategij.)

Kakšni so načrti za letos in prihodnje leto?

V letošnjem letu bomo poskrbeli za obnovo dela pešpoti ob Ragovem – ob čolnarni.

(Komentar: To je sicer lepo in hvalevredno, vendar je

predmet naših vprašanj »severna stran mestnega jedra«. Če torej prevedemo: tudi v letu 2008 bomo na trasi od mlina do mlina gledali ograje in gradbišča finančno ali kako drugače izčrpanih investitorjev.)

Ali ocenjujete, da bo do konca mandata ta segment rečnega brega javno dostopen in prehodan?

Vse prihodnje aktivnosti potekajo v odvisnosti od finančnih virov. Pred ureditvijo pešpoti je treba izdelati grobo oceno stroškov posameznih segmentov poti, program ureditve (določiti prioritete), zagotoviti finančna sredstva za samo ureditev kot tudi za vzdrževanje ter rešiti težave z lastništvom. Tehnično izgradnja ni posebej zahtevna in je na vseh omenjenih lokacijah mogoča.

(Komentar: To se bere kot odločen »Ne«. Celo v političnih logih so redke tako nezavezujoče in prazne formulacije; vse kaže, da se verjetnost za premike bliža ničli. Se pa zahvaljujemo za namig, da na omenjeni lokaciji ni velikih stroškov za izgradnjo poti. Spomnimo le, da smo to napisali tudi v Parku, vsako leto, začenši davnega 2004.)

Na svidenje torej ob letu osorej, ko se oglasimo z novimi podatki, upajmo, da bolj razveseljivimi.

Eden od lastnikov zemljišč ob reki Krki, po kateri bi potekala pešpot Od mlina do mlina, je tudi Aleš Wachter. Wachter se je pred nekaj leti lotil prenove mlina.

V javnosti se je oblikoval predlog, da bi območja ob reki Krki v mestnem jedru povezali v pešpot. Ta pešpot bi potekala tudi po

oziroma ob vaši parceli ob starem mlinu. Zanima nas, kako gledate na to pobudo Pod kakšnimi pogoji ste pripravljeni dovoliti, da bi ta pešpot potekala tudi po vaši parceli?

»Za pobudo pešpoti sem seznanjen že nekaj let in smo že izoblikovali rešitev, kako bi peš pot lahko potekala na območju parcele št. 1571. Vedno smo bili pripravljeni razumno sodelovati za vzpostavitev ideje o pešpoti. Ne moremo pa dovoliti nelogičen in neutemeljen poseg v našo parcelo, samo zato, ker je to najcenejša rešitev.«

Zakonodaja nalaga vsem lastnikom nepremičnin ob rekah, da omogočijo dostop do reke. Z ograjo ob vaši parceli že nekaj let preprečujete dostop do brežin reke Krke. Zakaj je temu tako? Ali nameravate ograjo v kratkem podreti?

»Dostop do reke Krke na parceli št. 1576 – javna pot je trenutno onemogočen zaradi gradbišča (obnova mlina) in bo omogočen takoj, ko bo gradnja končana in se bo vzpostavila meja (škarpa). Z obnovo mlina bomo nadaljevali v letošnjem letu in tako bo dostop do reke Krke omogočen že leta 2009.« (Uroš Lubej)

park
medijski sponzor

Otvoritev novomeških poletnih večerov **festivalov**

POMLAD

SLEDI GRAJSKA ZABAVA z DJ SIMONIEM

**MePZ POMLAD
SOBOTA**

**14. junij 2008
ob 21. uri
GRAD GRM
NOVO MESTO**

Predprodaja vstopnic:

Kompas Novo mesto, Vrt San Sebastian, Kavka Pub, Infotočka DNS
V primeru slabega vremena bo koncert v športni dvorani Leona Štuklja.

www.pomlad.net

15 let
MePZ
Pomlad Novo mesto

Koncert

**SOBOTA, 31. maj 2008, ob 20. uri
KC JANEZA TRDINE, Novo mesto**

glavni pokrovitelj

Trimo

Ne gredo zebre prek ceste

Tekst in foto Tomaž Levičar

**20. FORUM DRUŠTVA EKONOMISTOV
DOLENJSKE IN BELE KRAJINE** Otocec, 22.-23. maj 2008

Festival nakupov in zabavel

BTC

BANKOMAT

Človek se vpraša, če mora biti res o vsem obveščen oziroma o čem sploh velja biti obveščen. Katera obvestila so v javnem interesu? Kako je treba obvestilo izdelati, da je nekdo obveščen? Kakšna nenazadnje sploh mora biti vsebina obvestila, da to doseže namen? In podobna vprašanja se porajajo, ko človek pogleda v zrak sredi mestnega jedra, kjer, če že drugje ni nihče občutljiv na to polucijo reklam, res ni treba, da od enega do drugega pročelja spomeniško varovanih stavb visijo reklamni transparenti. Pa četudi zaseda samo društvo dolenjskih ekonomistov ali pa tudi če je BTC tam nekje.

Kot bi udarila strela

V Bršljinu, po ulici Žlebej, ki je mnogim morda neznan celo po imenu, skrit v gozdiču na pobočju Marofa, komajda še stoji kar velik objekt. Komajda še stoji. Nekoč je bilo to rekreativno strelišče. Streha je že davno razpadla, strešna konstrukcija ravno tako, nevšečnosti zato že dolgo načenjajo celo stene, strop in tla. Območje je

sicer kar prijetno, celo nekako sredi mesta umeščeno, a mestu očitno ni kaj dosti do tega, da bi za ta nekoč športni objekt poskrbelo vsaj toliko, da ne bi razpadel. Kaj šele, da bi ga spravilo nazaj v življenje ... Nikakor ni, da bi to bilo spet strelišče, toda neke vrste rekreaciji bi objekt in okolica lahko spet služila.

Veliko velikega

Te dni so ob naše ceste, tokrat ob Ljubljansko cesto, spet nasuli še nekaj velikih oglasnih panojev. Zdaj se pa res že lahko vprašamo, kje je meja razumnosti in kdaj v preteklosti je bila pri nameščanju teh »jumbo panojev« prestopljena. Zgolj ob Ljubljanski cesti, od vstopa v mesto z avtoceste do Šmihelskega mostu, jih ob cesti naštejemo prek sedemdeset! Enostranski, dvostranski, samostojni, na strehah, na pročeljih, mnogi celo s komaj

oblečenimi ali celo sploh ne več oblečenimi leptoticami. Le koliko jih je šele v celem mestu? A tem največjim panojem se ob cesti pridružuje še cela kopica manjših reklamnih panojev pa raznih drugih obvestil ... Cela poplava. Nepregledno. Medtem pa na tako pomembne ustanove, kot so policija, bolnišnica, zdravstveni dom, pokopališče, opozarjajo le majhne tablice. Če sploh kaj.

Zvita pločevina ob cesti

Občina je že pred kakim letom sklenila pogodbo z nekim zasebnim podjetjem, ki naj bi poskrbelo za urejenost usmerjevalnih tabel v mestu. Pa se zdi, da učinka sploh ni. Vsega nezakonito nametane niso odstranili ne oni ne inšpektorji, lastniki tabel se pa teh očitno tudi ne dotikajo

več, saj imajo občutek, da so z novim koncesionarjem prišli novi, zanje trši časi. Tako je stanje naravnost upugno. Ob novomeških cestah je vse več razmajanih in zvitih tabel, ki so komajda še berljive, vsekakor pa navadna nakaza za to mesto.

Imamo tudi na Dolenjskem tajkune?

Gregor Macedoni, foto Boštjan Pucelj

Privatizacija slovenskega gospodarstva prehaja v zaključno fazo. Vse bolj se zmanjšuje prisotnost države v lastništvu slovenskih podjetij in vse bolj je jasno, da se družbeno bogastvo ni porazdelilo čisto enakomerno. Vprašanje, ki se postavlja, je ali je glede na okvir liberalnega tržnega gospodarstva drugačen rezultat tudi mogoče pričakovati. Vsi, ki spremljamo aktualne novice o razkritih lastnikih ogromnih kapitalskih deležev, vemo, da so novopečeni bogataši posledica dosedanjih procesov lastninskih preoblikovanj, priložnosti, ki jo ima aktualni menedžment v takih razmerah, ter v kar nekaj primerih tudi nedohajanja zakonodaje človeški iznajdljivosti oz. ne-reguliranja pravil trga, ki bi moral vsem omogočati enake pogoje.

Bolj transparentna privatizacija oz. lastninjenje podjetij bi morala več denarja nameniti graditvi socialne države kot korektivno liberalnega tržnega gospodarstva. Predvsem pa bi morali skrbeti, da bi do večjega deleža nekdanjega skupnega premoženja prišli tisti, ki bi več tvegali, imeli bolj inovativne ideje oz. bili sposobnejši od drugih. To je tudi običajen način, kako v državah z daljšo tradicijo tržnega gospodarstva nastajajo novi bogataši.

Ker sta bogastvo in lastništvo še vedno nekakšen tabu, je morda zanimiv pogled na trenutno stanje lastniške strukture oz. ključnih mejnikov, ki so pripeljali do sedanjega stanja v treh velikih dolenjskih podjetjih: Krki, Adria Mobilu in Trimu. Vsa tri so še vedno v večinski lasti domačih lastnikov, kar lahko pomeni, da jih v nekem trenutku ob primernih ponudbah globalnih vodij sedanji večinski lastniki lahko tudi prodajo in tako korenito spremenijo njihovo vpetost v družbeno okolje ter strukturo ključnih oz. strateških poslovnih funkcij v teh podjetjih.

Krka, d. d., je prav gotovo eden najbolj pozitivnih in izstopajočih primerov slovenske privatizacije. Pomembno lastništvo obeh državnih skladov (25,2 %) in veliko število razpršenih malih delničarjev – fizičnih oseb (43 %) je stanje, ki se ohranja od začetka lastninskega pre-

oblikovanja tega najuspešnejšega dolenjskega podjetja. Strategija, ki jo zagovarja vodstvo podjetja, je ohranitev samostojne poslovne poti ob stalni rasti in širitvi poslovanja na globalnem trgu. Sedanja lastniška struktura to v veliki meri podpira, hkrati pa je ravno visoka cena delnice (kot posledica dobrega poslovanja) najboljša obramba pred sovražnim prevzemom. Atraktivnost nakupa deležev za domače male vlagatelje kot razpršene lastnike je bila dodatno spodbujena tudi z nominalno delitvijo delnic. Vsekakor je Krka eden redkih in izstopajočih primerov, ko

Tudi Dolenjska ima svoje primere družb in posameznikov, ki so prišli do velikih kapitalskih deležev. Vendar so te zgodbe za navadne smrtnike lahko hitro predstavljene zgolj v luči nepredstavljenih vsot, ki jih imajo posamezniki.

je bil pozitiven in ne špekulativen pristop menedžmenta vzrok, da je bilo zmagovalcev veliko. Razlike v zaslužkih med »velikimi malimi« in malimi lastniki (npr. lastniki deležev iz privatizacijskih certifikatov) so bile zelo velike, vendar so bile možnosti za vse enake.

Tudi primer podjetja Adria Mobil ni čisto klasična slovenska lastniška zgodba. Skupina 49 zaposlenih je decembra 2000 od Sklada za razvoj kupila 86,76-odstotni delež podjetja. Z današnjega zornega kot je zelo krivično tej skupini – danes so na podlagi nakupa ali zamenjave (to je bilo decembra 2004) pomembni lastniki opazno velikih deležev podjetja ACH, d. d., ki ima v lasti Adria Mobil d. o. o. – očitati neprimerne postopke. Prav gotovo so imeli kot ključni kadri v podjetju boljše informacije kot ostala poslovna javnost. Vendar je prevzemanje tveganja in odgovornosti ob slabem poslovnem položaju, za katerega je težko kriviti te iste zaposlene, pravilna pot, kako z istosmernim interesom povezati interes lastnikov, vodstva in vseh ostalih vpletenih, ki so posledično deležni dobrin dobrega poslovanja.

Tudi zgodba Trima je podobna kot zgodba Adria Mobil. Vendar je pri tem javnosti nekoliko bolj skrita vloga vodstva podjetja pri zadnjem ključnem dejanju lastniškega preoblikovanja, ko so v začetku leta 2006 Zlata moneta 2, Medaljon, Probanka, Trimo Investment in Probanka Leasing uspešno zaključili prevzem s pridobitvijo dobrih 52 % lastniških deležev na podlagi skupne ponudbe. V javnosti se je pojavilo kar nekaj očitkov, da je pridobivanje lastništva Trima od Trimo Investment v precejšni meri financirano iz poslov, ki jih Trimo prepušča temu podjetju,

kjer so med lastniki tudi vodstveni kadri Trima. Tako ostaja neka senca netransparentne krepitve lastništva, ki pa je na drugi strani prav gotovo manj izpostavljeno zaradi rasti in dobrega poslovanja družbe. V kolikor na način lastne vključenosti v lastništvo in drugih povezovanj vodstvo družbe štiti podjetje pred sovražnim prevzemom, je to lahko tudi večstransko pozitivno za vse vpletene v lastništvo oz. poslovanje družbe (tudi delavce).

Predstavljeni primeri kažejo, da ima tudi Dolenjska svoje primere družb in posameznikov, ki so prišli do velikih kapitalskih deležev. Vendar so te zgodbe lahko hitro predstavljene zgolj v luči za navadne smrtnike nepredstavljenih vsotah, ki jih imajo posamezniki. Ne smemo namreč pozabiti na podjetja, kot sta bila Pionir in Novoteks ali pa kot sta danes Labod in Novoles. Verjetno bi vsi nekdanji in sedanji zaposleni takoj podpisali, da je (bi bilo) vodstvo njihovih podjetij večinski lastnik, samo da bi imeli delo in dobre plače. Vsaka zgodba ima dve plati. In mediji so bolj nagnjeni k tistim, ki se hitreje in z manj razmišljanja prodajajo širšemu občinstvu.

Jože Berus, direktor

Jana Murgelj, foto Boštjan Pucelj

Ne zdi se mi narobe, če lokalna skupnost namenja cvičku veliko pozornost, menim pa, da ni dobro, če je cviček edina turistična zgodba, ki smo jo izoblikovali in izpeljali na ravni lokalne skupnosti.

Kje so začetki Term Krka?

Krka se je z zdraviliško in s turistično dejavnostjo začela ukvarjati v začetku sedemdesetih let, ko se ji je leta 1973 pridružilo zdravilišče Dolenjske Toplice ter leto kasneje zdravilišče Šmarješke Toplice. V Krki je dejavnost delovala v okviru TOZD (temeljna organizacija združenega dela) Zdravilišča, v katerega so se kasneje priključili še Zdravilišče Strunjan, Hoteli Otočec ter Gostinstvo Novo mesto s hoteloma Kandija in Metropol ter gostinskimi obrati Kavarno in Gostiščem (Ribjo) na Glavnem trgu. Od leta 1992 je zdraviliška in hotelska dejavnost organizirana v okviru samostojne družbe, ki se danes imenuje Terme Krka, d. o. o., Novo mesto.

Od takrat pa do danes smo v Termah Krka večkrat širili in prenovili namestitvene ter gostinske zmogljivosti ter na novo zgradili več kot 20 800 m² prostorov, namenjenih zdravstvenim, sprostitvenim in športnim vsebinam.

Kakšna je odvisnost Term od Krke?

Terme Krka so v lasti podjetja Krke, d. d., Novo mesto, ki se do Term obnaša kot gospodaren lastnik; nadzoruje poslovanje, potrjuje strateške odločitve, imenuje upravo. Zaradi optimizacije poslovanja imamo določene poslovne funkcije skupne, vendar Terme poslujejo za svoj račun, ločeno od matere Krke, d. d.

S čim se Terme Krka ukvarjajo danes?

Naša osnovna dejavnost, iz katere izhajamo in v kateri imamo vodilni tržni delež v Sloveniji, je medicinska rehabilitacija. Še posebej smo specializirani za rehabilitacijo stanj po poškodbah in boleznih lokomotorne sistema (Terme Dolenjske Toplice), bolezni srca in ožilja (Terme Šmarješke Toplice) ter bolezni dihal (Talaso Strunjan). V vseh treh termalnih središčih imamo razvite tudi šte-

Jože Berus je petletni mandat vodenja podjetja Terme Krka prevzel 1. maja 2007, prej je bil med drugim tudi štiri leta direktor Krkinega predstavništva v Bukarešti, še prej pa smo ga lahko videvali tudi v prispevkih Vašega kanala. Sedaj je njegova pisarna v Hederi v Bršljinu, njegovo delo pa zelo dinamično. Pod njegovim vodstvom deluje 663 zaposlenih, ki je lani poskrbelo za skoraj 350 tisoč nočitev gostov, ki so njihove usluge iskali v Dolenjskih in Šmarjeških Toplicah, v hotelih v Novem mestu in na Otočcu ter v Talasu v Strunjanu. Osnovna dejavnost Term, v kateri imajo vodilni tržni delež v Sloveniji, pa je medicinska rehabilitacija.

vilne programe za preventivo zdravja ter programe za aktivno sprostitev in oddih. Predvsem na Otočcu pa razvijamo ponudbo za kakovostno preživljanje prostega časa za posameznike ter za podjetja na področjih športa, gastronomije in kongresnega turizma. V središču Novega mesta imamo poslovni hotel Krka.

Ponudba Term Krka na sprostitvenem področju vključuje center Balnea v Termah Dolenjske Toplice ter center Vitarium Spa&Clinique v Termah Šmarješke Toplice s ponudbo termalnih bazenov, savn, kopeli, masaž, storitev za nego telesa; in Talaso Strunjan, ki je znan kot talasoterapevtski center (beseda talaso pomeni v grščini val), kjer uporabljajo v sprostitvene, lepote in zdravstvene namene blagodejne učinke morske vode, morskega blata, klime ...

Kot prvi v Sloveniji smo gostom ponudili medicinsko podprte programe krepitve zdravja v Termah Šmarješke Toplice, t. i. medico wellness, s katerimi pomagamo pri premagovanju dandanes najpogostejših težav, kot so čezmerna telesna teža, stres, nezadovoljstvo z zunanjim videzom. Ti programi, najbolj znana sta zdravo hujšanje in razstrupljanje, so uspešni in učinkoviti ravno zato, ker vsakega gosta obravnavamo celovito in individualno.

V Termah Krka dosegamo eno najvišjih zasedenosti hotelov v naši panogi, prek 80 %. Zaupanje naših gostov upravičujemo s strokovnimi in kakovostnimi programi, prijaznim in visoko usposobljenim osebjem, z individualnim pristopom pa tudi s stalnim vlaganjem v razvoj ter posodobitev naših kapacitet. Naj omenim najpomembnejše investicije v zadnjih letih: odprtje Wellness centra Balnea v Dolenjskih Toplicah leta 2003, hotela in sodobnega sprostitvenega centra Vitarium Spa&Clinique v Šmarjeških Toplicah ter golf igrišča na Otočcu leta 2006. V letošnje leto smo vstopili s prenovljenim Gradom Otočec, ob koncu leta pa bomo odprli nov hotel v Dolenjskih Toplicah, za kar smo pridobili tudi sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Koliko gostov ste na Dolenjskem gostili v lanskem letu in kakšni so trendi?

V letu 2007 smo dosegli na Dolenjskem 233 300 nočitev, poleg tega pa še 114 000 v Strunjanu. Dve tretjini je bilo domačih gostov, med tujci pa so prevladovali Italijani, Avstrijci, Nemci, Hrvati, Nizozemci ter Rusi. Ocenjujemo, da so trendi, kar se tiče našega segmenta turizma, ki gradi svoj izdelek na vsebinah, povezanih z zdravjem ljudi, pozitivni.

Koliko ljudi dela pod vašim vodstvom oziroma koliko ljudi je potrebnih, da zadovoljijo vse te goste?

Poslujemo v delovno zelo intenzivni panogi, saj naši izdelki in storitve nastajajo neposredno pred očmi oz. ostalimi čutili našega kupca – gosta, velikokrat individualno. V okviru skupine Terme Krka je zaposlenih 664 sodelavcev, od tega 504 na Dolenjskem, kar nas uvršča med večje zaposlovalce v regiji.

Kako je s kadrom? Ali se ga v naših krajih izšola dovolj za vaše potrebe? Katerega kadra najbolj primanjkuje?

V zadnjem času je teže priti predvsem do gostinskega kadra, vendar naše potrebe po njem zaenkrat še pokrivamo z domačini. Mladih, ki se želijo izšolati na področju gostinstva, je manj kot v preteklosti, so pa ti, ki se izšolajo in so energični in ambiciozni, toliko bolj cenjeni. V Termah Krka jim nudimo dobre delovne pogoje, možnost stalnega strokovnega izpopolnjevanja, pa tudi plača je višja od povprečja v panogi. Gostinski poklici v našem podjetju sicer prevladujejo, bazo za naše osnovne dejavnosti pa predstavljajo vrhunsko usposobljeni strokovnjaki na področju zdravstva: v skupini Terme Krka je zaposlenih prek 150 sodelavcev na tem področju, torej zdravnikov, fizioterapevtov in medicinskih tehnikov.

Kako vaši gostje po vaših izkušnjah doživljajo naše kraje, kaj jim je všeč in kaj jih zmoti?

Gostje pridejo k nam predvsem zaradi programov, ki jih izvajamo v naših enotah, vendar je za njih pomembna tudi okolica – narava in urbana naselja. Tujci so navdušeni nad dolenjskimi grički, obdelanimi z vinogradi, s cerkvicami na vrhu, travniki, z njivami, gozdovi, skratka s celotno kul-

Mnogim tujcem je všeč ta lenobna spokojnost, ki jo izžareva Dolenjska, medtem ko nekateri potarnajo, da ni skoraj nobene možnosti za zabavo, predvsem v večernih urah.

turno krajino. Na splošno lahko rečem, da je prostor, v katerem so, zelo kakovosten in prizadevati si moramo, da ga ne bomo degradirali z nepremišljeno urbanizacijo. V okolici naših enot imamo urejene številne sprehajalne in kolesarske poti, kjer lahko naši gostje pridejo v neposreden stik z lokalnim okoljem, poleg tega za njih organiziramo obiske muzejev, samostanov, zidanic, polete z balonom in podobno. Seveda jim ponudimo tudi ogled starega mestnega jedra Novega mesta, muzeja, cerkva, vožnjo s splavom. Mnogim tujcem je všeč ta lenobna spokojnost, ki jo izžareva Dolenjska, medtem ko nekateri potarnajo, da ni skoraj nobene možnosti za zabavo, predvsem v večernih urah. V zadnjem času jih zaradi gradnje avtoceste moti tudi zmeda na prometnem področju, katera pa bo, upajmo, z izgradnjo odpravljena.

Kaj pa pravijo trendi na področju zdraviliškega turizma?

Ljudje vedno bolj skrbijo za svoje zdravje. Že precej mlajši kot nekoč začnejo skrbeti za svoje telo, terme so temu prilagodile svojo ponudbo, in zato se obisk term povečuje. Po drugi strani se več delež starejše populacije, ki je bolj aktivna kot včasih in ima velike potrebe po preventivnih ali kurativnih zdravstvenih programih. Terme ponujajo možnost aktivnega oddiha, kjer gostje počitnikovanje združijo s številnimi sprostitvenimi

programi ali programi, namenjenimi krepitvi zdravja.

Kaj v bistvu stoji za besedo wellness?

Beseda wellness je skovanka iz dveh angleških besed – well-being, ki pomeni dobro počutje, ter besede fitness (dobra telesna pripravljenost). Wellness pomeni zdrav način življenja, usklajenost telesnega in duševnega počutja, pomeni skrb za vsestransko dobro počutje, ki zajema zdravo prehranjevanje, rekreacijo, nego telesa in duha. V slovenščini zaenkrat nimamo ustreznega prevoda oziroma besede za besedo wellness, saj je to širši pojem kot pa beseda sprostitev, katero največkrat uporabljamo.

Je to danes še prava beseda, ali je na pohodu kaj drugega?

V zadnjem času se je pojavil pojem self-ness – ukvarjanje s samim sabo, s svojo notranjostjo, s stvarmi, ki jih imamo radi. Tudi novi slogan Slovenije kot turistične destinacije (Slovenijo čutim) naj bi bil v duhu te novosti, v Sloveniji naj bi turist spet začutil sebe. Vsako obdobje prinese kakšno novost, v osemdesetih se je pojavil fitness, v zadnjih letih wellness, v turizmu se pač ves čas iščejo in razvijajo nove zgodbe.

Ste tudi ponudnik kulinaricnih užitkov. Koliko je na Dolenjskem razvita kulinarčna kultura?

Kulinarčna kultura na Dolenjskem se razvija, vedno bolj cenimo in se zavedamo pomembnosti kakovostne pa tudi zdrave prehrane. V Termah Krka namenjamo veliko pozornost izbiri kakovostnih sestavin znanega, najbolje lokalnega porekla, lokalnim posebnostim in pa pestrosti ponudbe, ki jo obogatimo z lastnim značajem, pridihom domišljije in domačega gostoljubja.

Občutek imamo, kot da je cviček edina promovirana turistična znamka Dolenjske, pa tudi da ga pijemo večinoma Dolenjci. Kakšen je vaš odnos do cvička? In kakšen odnos vaših gostov?

Cviček je resnično zgodba o uspehu. Dolenjci smo uspeli tega vinskega posebnega dvigniti v nebo in zdaj ga radi pijejo po vsej Sloveniji. Lahka vina so tudi sicer moderna in mnogi pridelovalci so celo začeli razmišljati, kako bi znižali alkoholne stopnje svojim vinom. Sem Dolenjec in takšen je seveda tudi moj odnos do cvička: moj je najboljši. Ne zdi se mi narobe, če lokalna skupnost namenja cvičku veliko pozornost, menim pa, da ni dobro, če je cviček edina turistična zgodba, ki smo jo izoblikovali in izpeljali na ravni lokalne skupnosti.

Kaj pa dvigalo na Gradu Otočec. Poznamo polemike, kako pa se obnese v pra-

ksi? Kako so z njim zadovoljni gostje?

Dvigalo je potrebno za delovanje objekta – s tem je omogočeno bivanje na gradu starejšim gostom in invalidom, ki prej niso mogli priti do sob po obstoječem stopnišču. V prostor, kjer je, ga je umestil arhitekt Sergej Pavlin, z njim se je strinjal Zavod za varstvo kulturne dediščine. Polemika je stvar stroke, jaz lahko govorim le o tem, kakšne občutke v meni vzbuja določena arhitektura: kubus dvigala me spominja in vzbuja podobna občutja kot pogled na stekleno piramido pred Louvrom sredi Pariza.

Golf ni ravno naravi najbolj prijazen šport, saj vzdrževanje travnatih površin zahteva kar nekaj kemikalij. Kako pri vas doživljate ekologijo?

Pritiski na golf s področja ekologije v zadnjem času so predvsem posledica nepoznavanja in predsodkov iz preteklosti. V času izgradnje golf igrišča s pravilnim oblikovanjem in strojno pripravo terena, z zračnostjo in drenažami, izbiro pravih materialov, specialnih travnih mešanic in v času delovanja s pogostostjo košenj preprečujemo uporabo sredstev, ki bi bila sicer potrebna za odpravljanje težav. Tega se še kako zavedamo pri sedanjih gradnji igrišča na Otočcu, ko bomo zagotovili kakovostno podlago za normalno rast trave na daljše obdobje, kar bo gradnjo sicer nekoliko podražilo, vendar bomo poslovno in okoljsko bolj učinkoviti na daljši rok.

Z uporabo mehanskih ukrepov, kot je odstranjevanje rose, zračenje trate, peskanje z kremenčevim peskom, naredimo vse, da do težav s travno rušo niti ne pride. Uporabljamo visokokakovostna, počasni topna gnojila, ki zmanjšujejo možnost izpiranja v podtalnico na minimalno možno raven. Ostala kemična sredstva uporabljamo samo v nujnih primerih, uporaba pa je omejena zgolj na zelenice, ki predstavljajo samo nekaj odstotkov celotne površine golf igrišča. Celotne količine uporabljenih sredstev so bistveno manjše kot na kmetijskih površinah, kjer je uporaba razporejena na celotni površini, pridelek iz te površine pa je namenjen neposredni prehrani ljudi ali živali.

V Novem mestu smo ravno dobili hostel, prihaja še en hotel. Zaenkrat pa je Hotel Krka edini hotel v mestu. Kako je z obiskanostjo? Ali je Novo mesto zrelo za več hotelov v središču?

Hotel Krka dosega na letni ravni 10 000 nočitev pretežno poslovnih gostov. Hostel je osvežitev ponudbe v mestu, dobro koncipiran mladinski hotel, z zgodbo, mladim kadrom in energijo. Drugi hotel, ki ga gradijo na Glavnem trgu, pa bo posegal na naše področje, v segment poslovnega gosta. Konkurence se ne bojimo, saj se zavedamo naše kakovosti, do katere nismo prišli čez noč. Glede na trenutno situacijo na področju poslovnega turizma na Dolenjskem bo več hotelov v središču mesta težko (pre)živelo.

V občini smo dobili Zavod za turizem, ki naj bi Novo mesto in Dolenjsko naredil še bolj privlačno za turiste. Kaj bi po

vašem mnenju in izkušnjah morale biti prve poteze zavoda? In na kaj bi mesto in regija na področju turizma morali staviti na dolgi rok?

Jaz bi najprej ugotovil, kdo ustvari največ nočitev oz. prihodka s področja turizma v regiji ter potem, v sodelovanju z njim, iskal načine za promocijo turizma in nove izdelke ter plodno sodelovanje med manjšimi ponudniki in velikimi igralci.

Kje vidite vi osrednje razvojne priložnosti Novega mesta? Kam bi občina, poleg turizma, morala vlagati svoja sredstva in svoje napore?

Davkoplačevalci, tako občani kot podjetja, od države in občine pričakujemo, da bosta poskrbeli za izgradnjo in vzdrževanje skupne infrastrukture. Tu ne gre le za asfaltiranje cest, vodovod in kanalizacijo, v razvitih občinah gre za dvig kakovosti življenja občanov tudi na področjih kulture, športa, socialnih dejavnosti. Verjetno ne bom prvi, ki je opazil nesorazmerje med razvitostjo in pomembnostjo gospodarstva te regije ter stanjem, v katerem so družbene dejavnosti. Nekaj je sicer prav pozitivnih zgodb, kot so npr. mestno gledališče APT, začetek obratovanja hostla Situla, uspeh košarkarjev, preboj novomeških rockerjev Dan D, veliko (pre)več pa je negativnih zgodb, ki kar trajajo v nedogled, kot je npr. avtobusna postaja, mizerna športna infrastruktura s stadionom na

Verjetno ne bom prvi, ki je opazil nesorazmerje med razvitostjo in pomembnostjo gospodarstva te regije ter stanjem, v katerem so družbene dejavnosti. Nekaj je sicer prav pozitivnih zgodb, veliko (pre)več pa negativnih.

čelu, prometna ureditev, umiranje starega mestnega jedra ...

Kakšen je vaš pogled na avtomobilski promet v mestnem jedru oziroma na idejo o zaprtju mestnega jedra za promet?

Po mojem mnenju bi bilo treba najprej urediti vsaj del obvoznik okrog Novega mesta, omogočiti parkiranje v bližini starega mestnega jedra in v mestnem jedru s parkirno hišo ter nato ali pa vzporedno pristopiti k reševanju problema prometa v mestnem jedru. Posegi kar na pamet ali pa samo zato, da se nekaj pač spreminja, niso smiselni.

Kakšna je bila vaša pot do mesta direktorja Term Krka?

V Krki sem zaposlen od leta 1994. Na začetku sem delal v Službi podjetij in predstavništva v tujini, potem sem bil štiri leta direktor Krkinega predstavništva v Bukarešti. Tujina je bila dobra izkušnja tako glede poslovnih izkušenj kot zasebno, saj je dobro utrdila našo družino. Po vrnitvi sem delal v Krki v Prodaji kot namestnik

direktorja regije za področje jugovzhodne Evrope oziroma Balkana, od maja lani pa sem v Termah Krka.

Kam gre direktor Term na dopust?

Na majhen otok v srednjem Jadranu, kjer zlepa ne srečaš Slovence, kaj šele Novomeščana.

Kaj pa počnete v prostem času?

Moji trije otroci so stari med 8 in 15 let in so torej v letih, ko potrebujejo aktivno vlogo staršev, zato se z ženo Urško v prostem času večinoma ukvarjava z družinskimi zadevami. Skupaj hodimo na izlete, tudi na kakšen koncert, prireditve. Ker smo Dolenjci, gremo tudi v vinograd. Prišel sem v tista leta, ko je treba začeti delati na fizični kondiciji, zato se občasno spravim na kolo ali grem teč. Zadnje pol leta, po odstopu starega predsednika, sem v prostem času tudi predsednik Nogometnega kluba Krka, s katerim smo z mladinci in s kadeti prišli v 1. ligo, s člani pa žal izpadli v 3. ligo po eni sezoni 2. lige.

Rave: simptom negotovosti

Natalija Mikec, foto Jaka Šuln

Zanimivo je opazovati odnos med rave fenomenom ter družbo. Ta ga na različne načine namreč skuša nadzirati.

mo v srednjem veku to bil Ples smrti.

Kako pa je danes s klubsko sceno? Postmodernizem se je izpel in tu in tam se sramežljivo govori o *novodobnem* (new age) gibanju kot posledici dosežkov v industriji in tehnologiji. Vrhunec zadnjega se kaže v rave subkulturi, pri kateri ni telo niti subjekt samoizražanja (kot denimo pri pop kulturi) niti objekt "moškega buljenja" (angl. "male gaze"), marveč je milo rečeno ujet v prostoru digitalno kompleksnega zidu rekonstruiranih zvočno-glasbenih vibracij, v katere skuša plesalec prodreti; udeleženci postoma izgubijo svojo identiteto in se vključijo v kolektivno telo oropane subjektivne evforije. Rejvi so neke vrste kolektivne zanešenosti z malo sprememb v vsebini. Pomembni so za identifikacijo določene mladinske kulture, ki jih ločuje od drugih generacij.

Zanimivo je opazovati odnos med rave fenomenom ter družbo. Ta ga na različne načine skuša nadzirati, med ostalim tudi s komercializacijo oblačil kot tudi glasbe (kot z vso avantgardno umetnostjo, ki postane popularna, 'videz' postane izdelek mode v 'potrošniški dirki'), žal tudi v (nelegalni) ekonomiji drog, ki je povezana s politiko užitka in novega hedonizma. Zdi se, da plesna psihadeličnost hiperrealne sedanjosti, ki jo stimulira droga ekstazi skupaj s tehno beatom, proslavlja čisti užitek gibanja brez pripovedništva spolnosti ali zaljubljenosti. Sproducirala je nov odnos med telesom, glasbo in plesom, ki je nedokončan. Ples je sam sebi namen; nič drugega ni pomembno. Mladi ne predstavljajo nasprotja svojim staršem (kot denimo je bilo to pri punku), marveč pripravo za starševstvo. Mladi imajo marginalni družbeni status, kajti mladost se konča s poroko in z redno službo, pa naj si bo to pri osemnajstih ali tridesetih.

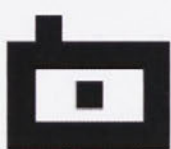
Na mladih preži toliko nevarnosti (droge, cigarete, alkohol, nezaščiten spolnost, spolno nasilje in posilstva, ekološke katastrofe), toliko socialnih in političnih dilem, ki so neposredno breme za njihova življenja, in toliko zahtev do njih (biti povsem odgovoren pri svojih spolnih dejavnosti, postati dober državljani, najti službo in poskrbeti zase, najti partnerja in ustvariti družino na svetu, kjer je poroka postala "začasna pogodba"), da jih rave in ples na splošno obrneta proč od teh bremen v kulturo izogibanja in skorajda odtujitve. Vendar, slej ko prej se mora posameznik soočiti z dejstvi neodvisnega ekonomskega obstoja, zato začasen generacijsko vezan eskapizem in odtujena potrošnja ne trajata večno. Raverstvo je zgolj simptom te negotovosti.

Plesna dvorana je od nekdaj zelo razločevalen indikator družbenega položaja moškega in ženske. Očitno pa se danes v raznih diskotekah in klubih vendarle svobodno izvajajo odnosi med vlogami obeh spolov.

Ideja o parih se od sedemdesetih let naprej udejanja le še tu in tam, tako da na primer samske ženske uživajo v diskotekah brez najmanjšega sramu. Posledica postmodernističnih improvizacij 60. letih je, da ljudje plešejo kar sami ali v manjših skupinah, skupaj pa plešejo tudi ljudje istega spola. V tem, namreč plesanju moških oz. žensk skupaj, predstavlja disko resnično glavno spremembo v konvenciji in spolnih razdaljah, kar je vsekakor vplivalo tako na družabno kot tudi odrsko plesanje.

Prav gotovo ni nikakršna skrivnost niti ni opravičilo natalcevanju, da so nekatere najpopularnejše diskoteke v Združenih državah in Evropi zrastle iz gejevskega

establishmenta, ki je začel odpirati vrata vsakomur, ki je hotel plesati. Dejstvo, da so nekatere diskoteke zbirališča bi- ali homoseksualcev, je bilo tu in tam ovekovečeno v časopisih kot škandal. Diskoteke 70. so bile kulminacija plesnega impulza, ki je fundamentalno spremenil način razmišljanja o telesu, gibih, ki so primerni za moškega oz. žensko, črnca oz. belca. Nedvomno so bile ključni dejavniki za tako imenovani plesni boom, katerega posledica je popularizacija tako odrskega kot tudi družabnega plesa. Disko plesanje obsega specifičen način mišljenja, je v bistvu kompleksen ritual kulturne relacije; sprožilo je nov, "kul" stil življenja in je dalo prostor življenju. Ta nova hladnost temelji na blaznosti, otopelosti in fatalizmu – skorajda podobno zadnjemu tangu ladje Titanik. Ta stil je postal osrednja tema mnogih življenj v 70. letih. Disko plesanje je prav tako jasen ritualni izraz dobe, kot je deni-

Matjaž Kačičnik Egipt

Egipt enostavno prisili človeka, da fotografira. Sproščene tržnice, glasne ulice, večni rituali, neme puščave, kričava reka, zapeljivi objekti, ki so jih gradili za večnost mu ne dajo miru, dokler jih ne ujame v zanesljiv objektiv in se tako znebi strahu, ki ga je obšel, ker ni verjel svojemu spominu. Včasih pa fotografira zgolj zato, da si bo lahko s fotografijo, ki jo bo kasneje globoko v resničnosti držal v rokah, potrdil, da ni šlo zgolj za prividno prevaro, namišljen svet. Tako vznemirljiv je Egipt.

Fotografije Matjaža Kačičnika se ne ujema jo z iluzijami sreče, ki si jih lahko ustvarimo le kot turisti. Nepopustljiva resničnost podob Egipta nas postavi na trdna tla, kar pa je v teh nezanesljivih časih zares edino spodobno.

Meta Krese

(odlomek teksta iz kataloga No visit no photo)

Portret: Matic Bobnar

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

»Ne rešujem sveta, poskušam pa v ta mozaik doživetja in spreminjanja sveta dodati lasten kamenček.«

Matic je po rodu Stražan, rojen leta 1982. Obiskoval je novomeško srednjo ekonomsko šolo, nakar se je odločil za študij mednarodnih odnosov na ljubljanski Fakulteti za družbene vede, kjer trenutno zmaguje zadnji letnik.

Pred letoma ali tremi sem ga spoznal v Knjižarni Goga, kjer sem ga zatem vse pogosteje srečeval. Počasi se je umeščal v njen kulturni krog. Matic priznava, da ga kultura in kulturno delovanje privlači. Pred leti se je nekaj pečal z manekenstvom, kar sedaj ne poudarja in označuje zgolj kot priložnosti zaslužek. Vrsto let deluje pri amaterski gledališki skupini Grad Teater, je lokalni aktivist, izrazni plesalec in novopečeni vodja Goginih literarnih večerov, Goginega koncertnega cikla, Goginih pravljinskih sobot in Festivala pouličnega gledališča Rudi Potepuški.

Kot je povedal, je, odkar ve zase, s kulturo na različne načine zaznamovan. V osnovni šoli so ga vlačili po raznih šolskih prireditvah, da je kaj povedal ali zrecital, v prvi polovici srednje šole se je tega nekoliko otesel, kot starejši srednješolec pa se je vnovič vpel v kulturno delovanje. Sodelovati je začel z Ano Rokvič, ki je kasneje v Trebnjem ustanovila gledališko skupino Grad Teater, katere član je tudi on. Potem je šel v Ljubljano. »V treh letih sem obredel vse ljubljanske underground luknje. Ne vem, v kakšni meri je to bilo kulturno udejstvovanje, a v klubu K 4 in na Metelkovi sem se dobro počutil,« je povedal.

V tem obdobju sta ga pritegnila gledališka dejavnost in kasneje še izrazni ples. »Nekaj časa sem deloval pri skupini En knap, nato sem se po poškodbi začel izrazito ukvarjati z jogo. Za okrevanje sem potreboval kar leto. Potem sem kot plesalec nadaljeval z različnimi mentorji.

S plesom se sedaj neprekinjeno ukvarjam kakšna tri leta. Gib me izredno zanima, človeško telo me navdušuje in preseneča. Zanima me raziskovanje, vsakdo, ki deluje v uprizoritvenih sferah, pa potrebuje na najboljši možen način osveščeno telo. Navdušuje me, da telo sproščeno nadzorujem in se z njim izražam. Privlačijo me vse oblike telesnega izražanja.«

Matic je v okviru Grad Teatra večkrat sodeloval na novomeškem pouličnem gledališkem festivalu Rudi Potepuški, letos pa bo programski vodja njegove 5. izvedbe, kar pomeni, da bo verjetno smernice, po katerih teater deluje, prenesel na festival. »Gre za družbeno angažiran pogled na umetnost, kar pomeni, da je lahko umetnost družbeno vplivna, prek nje pa lahko posredujemo določena sporočila in nekoliko vplivamo na vrtenje sveta. Pri nas gre prvenstveno za resnično poulično gledališče (uporabil je besedo street teater), Grad Teater pa je tudi pobudnik festivala Soleil na Lanšprežu. Mogoče nekoliko ustrezamo nomadski mentaliteti. Pri našem kreativnem taboru gre za zlitje gledališča, glasbe, plesa in delavnic.«

Človeka spoznaš na različne načine. Matica sem spoznaval po tem, katere knjige je razvrstil po predstavitevnih knjižnih policah in kakšno glasbo je vrtil v knjižarni. Kot sem ugotovil, ga zanimajo globlje izrazne glasbene oblike, etno in jazz ter aktivistično branje. Lokalu in knjižarni skuša dajati osebni pečat, kar je več, kot ponujajo sosednji kavarniški obrati vrste radio ta in ta. »Ne bi rekel, da hočem reševati svet, poskušam pa v ta mozaik doživetja in spreminjanja sveta dodati lasten kamenček. Gre za zviševanje ravni empatije, zmožnosti zaznavanja

občutja in razmišljanja drugih. Politično gledano sem radikalni levičar, držim se visokih etično moralnih načel. Verjamem, da je za družbeni razvoj treba zviševati raven sozvočja. V aktivističnih krogih so ljudje načeloma bolj dovzetni za glasove ostalih in soljudi.«

Matic pravi, da je optimist. Na slovensko družbo gleda pozitivno, ne verjame pa, da se lahko z močjo in prek radikalnih političnih akcij kaj spremeni. »Značaj in doživetje ljudi se lahko spremenita ravno prek nekega kulturnega udejstvovanja. Prek pestre, različne in prepletajoče se kulturne lepote. Po fedevjevske bi se reklo, da je treba ljudi učiti kulturne relativnosti in z njo empatije.« Po Maticevi sodbi kulturno delovanje lahko zaznamuje oziroma spremeni okolico, tega vodila pa se drži njegov program. V Goginem atriju bodo letos potekale aktivistične okrogle mize, nekaj smo jih že doživeli: Romi, izbrisani, azilna politika. V avgustu bodo v Gogi s filmi in z akcijami spodbudili projekt Upor v mestu Gogi, teden dni pa bodo namenili lezbičnemu in gejevskemu aktivizmu. V atriju se bodo zvrstili številni literarni večeri, nekaj bo tudi glasbe, Matic pa bo letos poizkušal osamosvojiti Rudija Potepuškega. Predvsem je njegova želja v Gogin atrij pritegniti čim večje število mladih ljudi, predvsem novomeških srednješolcev, v katerih vidi bodoče obiskovalce novomeških kulturnih prireditev.

Zagnan fant je tale Matic iz Goge. Ko sva se dogovarjala za pogovor za Park, je dejal, da se sam sebi ne zdi dovolj zaslužen, da bi zasedel časopisno stran, meni pa se nasprotno zdi zanesenjak, ki mu velja prisluhniti.

»Baročni solisti« Komornega orkestra KD Tartini

Zmagoslavje čiste glasbe

Marijan Dovič, foto Boštjan Pucelj

Novomeški komorni orkester Tartini je v sredo, 21. maja, v avli KC Janeza Trdine pripravil čudovit koncert, ki je bil v več pogledih nekaj izjemnega. Pravzaprav je bil izjemen predvsem v kontrastu s tem, kar se običajno ponuja v okviru lokalne produkcije. Že začetek je bil za novomeške razmere nenavaden: ni ga najavila ploha besed kakšnega uglajenega govornika, ki bi še pred prvim sozvočjem natresel kup neslanih modrosti o glasbi in njeni povezovalni vlogi, niso ga uvedla pone-srečena skrupulca političnih in drugačnih govoranc, temveč se je koncert enostavno začel s prihodom glasbenikov na oder. Spet dve presenečenji: v zlahtnem duhu baročnih in drugih manjših ansamblov so glasbeniki nastopili brez dirigenta – to vlogo so izmenično prevzemali koncertna mojstrica in solisti – in poleg tega ves koncert odigrali stoje.

Naslednji resnično presenetljiv faktor, seveda spet za lokalne razmere, je izbor repertoarja. Ne pomnim, da bi sploh kateri koli lokalni glasbeni sestav izbral tako slo-govno zaokrožen, povsem sklenjen program: na sporedu so bili štirje tritavčni

Tartinijevci so z majskim koncertom izkazali veliko mero zrelosti in samozavesti. Njihove odločitve so pravilne.

koncerti treh velikih baročnih skladateljev: Bacha, Vivaldija in Albinonija. S presenečenji nadaljujemo: predstavilo se je šest inštrumentalnih solistov, ki vsi izhajajo iz regije; nekaterih med njimi širša javnost verjetno še ni imela priložnosti slišati v tej vlogi. (Ob tem naj pripomnim, da lahko le upamo, da se bo redni sestav dopolnil s kakšnim ustreznim kakovostnim domačim

kontrabasistom, violončelistom ali violi-stom, ki jih Tartiniju očitno še kako manj-ka, saj si jih mora sposojati). Predvsem pa je navdušujoča zahtevnost programa, ki so se ga glasbeniki lotili, in očitno vese-lje do muziciranja, ki je prežemalo celoten koncertni večer ter oba dodatka, izborjena z navdušenim aplavzom.

V prvem Vivaldijevem koncertu je kot solist blestel kitarist Dušan Pavlenič, dol-goletni učitelj kitare na glasbeni šoli Mar-jana Kozine; ne pomnim, da bi v Novem mestu kdaj prej zazvenel kitarski Vivaldi z orkestrom v domači produkciji. Sledil je priljubljeni Bachov violinski koncert v a-molu, ki ga je kot solistka odigrala Tina Simonič, študentka na ljubljanski Aka-demiji za glasbo. Izkazala je zelo visoko mero interpretativne zrelosti in vtis je le rahlo zmotila tendenca k hitenju v izposta-vljenih solističnih pasażah. Sledil je nad-vse privlačen nastop dua Ernesta in Anje Jazbec: oče in hči sta prepričljivo izvedla Albinonijev koncert za oboi in godala. Glasbeni vrhunec večera pa je nedvomno predstavljal sloviti Bachov »dvojni kon-cert« v d-molu, verjetno eno izmed najbolj dognanih solističnih del tega neprekoslji-vega skladateljskega genija; izvedli sta

cializirani ansambli in zvezdniški solisti na nešteti posnetkih teh istih glasbenih del, načeloma dostopnih v vsaki resni glasbeni trgovini (no, v Novem mestu jih ne bi do-bili, kajti takšne trgovine sploh nimamo). Ti standardi so enostavno previsoki, da bi se jim približali celo v večjih središčih in v drugačnih razmerah. Dosežke moramo torej vrednotiti v njihovem kontekstu. In v resnici ne pomnim nobene, kaj šele tako dobre, žive izvedbe recimo Bachovega »dvojnega koncerta« ali »a-mola«, ki sta mi že dolga leta tako pri srcu, v Novem mestu – in pripravljene v novomeškem orkestru. Vse ostale okoliščine, omenjene prej, so še pripomogle k temu, da smo poslušalci lahko uživali v čisti glasbi. Tako lahko ob tej priložnosti izrazim le še upa-nje, da se bo za takšne podvige kdaj našla boljša dvorana, kot je zasila avla KC (če-prav je ta še vedno primernejša od glasbi »nenaklonjene« velike dvorane).

Tartinijevci so z majskim koncertom izkazali veliko mero zrelosti in samozave-sti. Njihove odločitve so pravilne: za tak tip zasedbe je največji izziv pravi komorni izraz, tak, ki ni podrejen ne megalomaniji simfoničnega zvoka niti ni reduciran na podlago, kot se pogosto zgodi pri spremljanju pevskih zborov. Komorna glasba se lahko na ta način razvija v lastni, enkratni specifični in prepričan sem, da je užitek, ki se vrača glasbenikom, tu največji. Nad-vse pomembna se mi zdi tudi odločitev za vpeljavo koncertnega predstavljanja do-mačih instrumentalnih solistov – dati mla-dim možnost nastopanja z orkestrom je edina smiselna pot za vzgojo solistov ve-likega formata. Predvsem pa velja edine-mu novomeškemu komornemu orkestru, ki postaja tehtno dopolnilo orkestralnega prostora ob boku »simfonikom«, izreči zahvalo za večer, v katerem je resnično zmogala glasba.

Nova premiera v APT

Bertolt Brecht na obisku v Novem mestu

ME-TI

KNJIGA OBRATOV

Polgna JUH Marko Mlačnik Nana Milčinski Uta Furlan	27. 1. 2017	13. 1. 2017	Katarina VENTURINI Julija Kamnar Robert Grgič Viki Grošelj Stjepan Pelković Jan Simon Mersol	8
12. 1. 2017	28. 1. 2017	5	Irena YEBUAH TIRAN Dominik Pavlenič Leticia Slapnik Yebuah Lola Mlačnik Alan Hranitelj Matjaž Berger	4

SPASSKI FISCHER

Anton Podbevšek Teater in Studio Humanitatis pripravljata simpozij o Bertoldu Brechtu, ki se ga bo udeležil številni ugledni predavatelji. Dogodek bo potekal 10. junija, in sicer vzporedno z osmo premiero novomeškega gledališča. Gre za uprizoritev Brechtove »knjige obratov« – »Me-ti« v režiji Matjaža Bergerja.

Gledališče v koprodukciji s Studiem humanitatiS pripravlja tudi zbornik prispevkov s simpozija, v katerem bosta tudi spisa velikih filozofov 20. stoletja Walterja Benjamina in Fredrica Jamesona. Iz APT so sporočili, da so prisotnost na simpoziju že potrdili Miklavž Komelj, Dušan Jovanovič, Amalija Maček, Primož Krašovec, Lev Kreft, Božidar Debenjak, Ciril Oberstar, Mladen Dolar, Aldo Milohnič, Neda Pagon, Matjaž Berger, morda pa pride tudi veliki filozof Slavoj Žižek.

Sicer pa v APT pripravljajo že osmo premiero od ustanovitve gledališča. Matjaž Berger se bo spopadel z Brechtovim delom Me-ti, knjiga obratov. Kot performerji se bodo v predstavi pojavili Polona Juh, Katarina Venturini, Viki Grošelj, Irena Yebuah Tiran in drugi, za kostume pa bo poskrbel Alan Hranitelj.

»Me-ti/Knjiga obratov je Brechtova mojstrovina, pisana v tridesetih letih dvajsetega stoletja, v katerih kot filozof in dramatik večje izpeljuje »sokratske« obrate v dialogu med dvema, ali v stališču, ki skozi formulacijo miselne-

Uroš Lubej, plakat Studio Pašteta

ga obrata postane gesta, ki je etična gesta. Me-ti/Knjiga obratov je kot uprizoritvena oblika APT-a nadaljevanje Badioujevega XX. stoletja »z drugimi sredstvi«, ker je etično izročilo Brechtovih »pokitajčenih« mislecev pisano v času, ko se je pripravljala druga velika katastrofa civilizacije v dvajsetem stoletju...Vprašanja, ki jih Brecht odpira v tem slovitnem besedilu, so vezana na etiko: kako v časih, ki so časi paradoksa izsiljene izbire, kot subjekt vzpostaviš in zadržiš dostojanstvo, držo, gesto – na ravni etike izjave kot totalitete, izbor tekstov pojasnjuje režiser. Za Matjaža Bergerja je to že četrti »šahovski dvoboj« z Brechtom, po Ukrepu (v Gleju leta 1990), Galileo Galileiu (z Mladinskim gledališčem v Nuku leta 1996 in v APT-u 2006). »Brecht je inovator evropskega gledališča, ki je vsem, ki resno jemljejo gledališko prakso, zastavil vprašanje, kako lahko gledališče »izboljšuje svet« v različnih ideoloških premenah dvajsetega stoletja. Njegov teater potujitvenega učinka demistificira »estetizacijo politike« in spominja na Shakespearovo formulacijo očičša, ko v Richardu II. pravi, da je pravi pogled (na stvar samo) – pogled s strani. Brechtov »potujitveni učinek« je učinek »drugačnega« očičša na določen fenomen, ki je pri Brechtu v glavnem vezan na etiko, na pojem (ne) soglasja posameznika (Ukrep, Dajevac, Nejevec, Galileo Galilei, Zgodbe gospoda Keunerja itd.). Otvoritvena pred-

>>> nadaljevanje na str. 33

Jeseni prvi doktorski študij v Novem mestu

Fakulteta za uporabne družbene študije (FUDŠ) je resda mlada fakulteta, a se je v kratkem času uspela dodobra uveljaviti tako v domačem kot v mednarodnem prostoru. Zato zagotovo predstavlja svojevrsten fenomen, ki na glavo postavlja običajne predstave o tem, kako potekajo stvari v visokem šolstvu. FUDŠ je do sedaj organizirala vrsto odmevnih dogodkov, kot so na primer številne okrogle mize o pomembnih tematikah, ki razburjajo slovensko javnost. FUDŠ vsak mesec organizira tudi Družboslovni večer, na katerem svoja mnenja soočajo najuglednejši slovenski profesorji in raziskovalci, strokovnjaki, predstavniki civilne družbe in gospodarstveniki ter visoki politiki in ministri. Fakulteta organizira tudi dve redni letni konferenci, prvo na temo medkulturnega menedžmenta in drugo na temo informatike. Dekan FUDŠ, dr. Matevž Tomšič, pove, kako je to možno: »Popolnoma smo predani svojemu delu in ker nas povprečje ne zanima, želimo biti najboljši in del tega ponuditi tudi svojim študentom.« FUDŠ ima po objektivnih veljavnih merilih trenutno najboljšo družboslovno raziskovalno ekipo v Sloveniji. Na fakulteti poteka živahno in aktualno raziskovalno delo, saj se lahko trenutno študentje vključijo v kar devet različnih raziskovalnih projektov. FUDŠ omogoča redni študij, tako na dodiplomskem kot tudi na podiplomskem področju. Na dodiplomskem nivoju se je možno vpisati na univerzitetna programa Uporabne družbene študije in Informatika v sodobni družbi ter na visokošolski strokovni program Informatika v sodobni družbi. Na magistrski stopnji pa se je možno vpisati v programa Medkulturni menedžment

in Informatika v sodobni družbi. V naslednjem letu bo FUDŠ kot prva slovenska fakulteta začela izvajati doktorski študij, in sicer s področja sociologije. Zakaj ravno sociologije? Dr. Tomšič pravi: »Lahko bi rekli, da je sociologija kraljica družboslovja. Nastala je pred 100 leti kot odgovor na velikanske družbene spremembe in kot taka ni nikoli izgubila aktualnosti. Skozi leče sociologije se lahko ukvarjamo z vsemi vprašanji, od ekonomije in menedžmenta, pa vse do vzgoje in varstva okolja.« Doktorski študij sociologije traja tri leta. V prvi letnik se lahko vpišejo diplomanti bolonjskih magistrskih študijev pa tudi diplomanti starih univerzitetnih študijev. Diplomanti starih znanstvenih magisterijev pa se lahko vpišejo neposredno v drugi letnik doktorskega študija. Doktorski študij je zelo individualen. Organiziranega študijskega dela je zelo malo. V prvem letniku študenti opravijo dva izpita. Veliko več kot doslej pa bo kontaktnega dela s profesorji in mentorji. Pri tem bo šlo za najboljše slovenske raziskovalce na svojih področjih in pa za uveljavljene profesorje iz tujih univerz; nekateri med njimi že sedaj intenzivno sodelujejo s fakulteto. Kdor bo želel, se bo lahko vključil v raziskave, ki potekajo na fakulteti, ali pa izpeljal svojo. Vsi, ki želijo pridobiti več informacij o študiju na FUDŠ, se lahko oglasijo na informativnih dnevih, ki bodo v petek, 6. junija, ob 16h in v soboto, 7. junija, ob 10h v prostorih Univerzitetnega in raziskovalnega središča Novo mesto, Novi trg 5 (KC Janeza Trdine, nekdanji prostori RIC). V delovnem času se lahko oglasite tudi osebno ali pa pokličete 07/3737 870 ali 05/33 00 80.

Dodiplomski študijski program

Podiplomski študijski programi

Uporabne družbene študije (univerzitetni program)

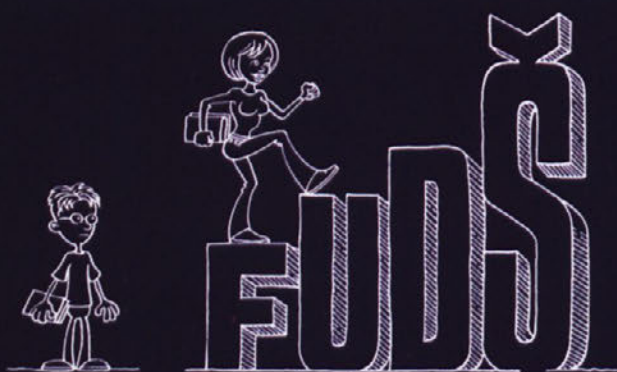
Informatika v sodobni družbi (magistrski program)

Informatika v sodobni družbi (visokošolski strokovni in univerzitetni)

Medkulturni menedžment (magistrski program)

Sociologija (doktorski študij)

Rastemo z znanjem.

Informativni mesti:

Univerzitetno in raziskovalno središče Novo mesto
Novi trg 5, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 37 37 870
Fax.: (07) 37 37 880
E-pošta: info@urs.si

Fakulteta za uporabne družbene študije
Faculty of applied social studies
Kidričeva 9, p.p. 62, 5000 Nova Gorica
Tel.: (05) 333 00 80
Fax.: (05) 333 00 81
E-pošta: dekanat@fuds.si; referat@fuds.si

www.urs.si www.fuds.si

stava APT-a, Galileo Galilei, je bila simbolno vezana na petdesetletnico Mojstrove smrti, Me-ti/Knjiga obratov pa je vezana na 110. obletnico Brechtovega rojstva«, dodaja Berger.

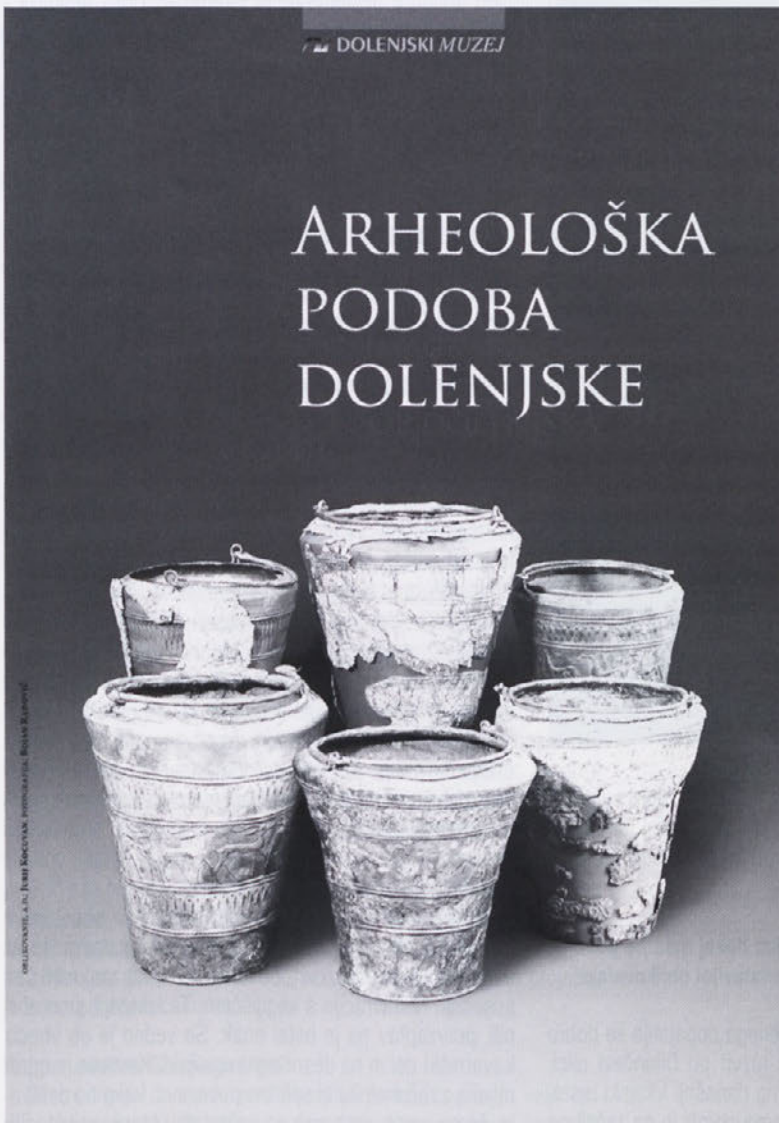
Njegove predstave vedno izvajajo gledalca k vprašanju, kaj za vruga vse to pomeni. Kaj lahko pričakujejo tokrat? »Brechtovski teater je teater gledalca; šele gledalec z aktivnim odzivom podeli smisel tistemu, kar vidi. Naša ekipa se ukvarja z raziskavami estetskih in etičnih gest.

Na primer, vsak dan razdelujemo tole Brechtovo gesto iz Me-tija: »Strgano vrv lahko ponovno zavežemo/Ponovno bo držala, vendar/Bo še vedno strgana. Morda se bova ponovno srečala, toda tam,/Kjer si me zapustil,/Me nikdar več ne boš srečal.« Scenografija predstave (Leticia Slapnik Yebuah) spominja na »platonsko akademijo«: v njej urimo misli in gibanja kot obliko užitka in drža. Svetovna prvakinja Katarina Venturini nastopa v predstavi kot brechtovski subjekt, ki raziskuje in komentira določ-

na stališča drugih nastopajočih ...Viki Grošelj, znameniti alpinist, nastopa v predstavi kot pripovedovalec, ki govori o eni od ekspedicij, ki se vzpenja na visoke gore, itd. Simbolni temelj predstave reprezentirajo performerji (Polona Juh, Mare Mlačnik, Nana Milčinski, Ula Furlan) z interpretacijo brechtovskih obratov, oba vrhunska gimnasta (Julija Kamnar in Robert Grgič) prečita to interpretacijo z raziskavo gibov med gesto in držo,« pravi Matjaž Berger.

Stalna arheološka zbirka

Otvoritev, vredna samega predsednika!

13. junija bo po dolgih letih mečkanja okoli obnove stavbe Križatije končno odprta razširjena stalna arheološka razstava Dolenjskega muzeja. Razstavo bo odprl predsednik države Danilo Türk.

»Pod naslovom Arheološka podoba Dolenjske nam bo razstava s številnimi najdbami oziroma predmeti prikazala čas od kamene dobe, prvič tudi z geološko predstavitevjo do zgodnjega srednjega veka, s poudarkom na halštatskem obdobju oz. starejši železni dobi, ko je bilo Novo mesto eden pomembnejših evropskih središč. Razstava bo tudi dokazala, da je bil prostor mesta in ožje Dolenjske nepretrgoma naseljen vsaj že od 10. stoletja pred našim štetjem pa vse do konca 4. stoletja našega štetja. Na razstavi bo prvič skupaj predstavljeno vse najpomembnejše gradi-

vo, ki Dolenjsko in Novo mesto uvrščajo tudi med najpomembnejšo evropsko arheološko dediščino in pomembno prispevajo k poznavanju celotne evropske prazgodovine,« pojasnjuje direktor Dolenjskega muzeja Zdenko Picelj.

»Ves čas obstoja Dolenjskega muzeja je arheološka dediščina njegov najpomembnejši in najprepoznavnejši del, stalna arheološka razstava, ki je bila v muzeju prvič postavljena leta 1953, ko je bil muzej tudi odprt za javnost, pa njegova temeljna razstava. Natanko trideset let se je selila znotraj muzejskega kompleksa in spreminjala razstavne koncepte, ko je leta 1983 dobila svoj prostor v delu pritličja muzejske stavbe, imenovane Križatija. Po petindvajsetih letih in zadnjih desetih letih intenzivnih naporov za njeno razširitev in

novi postavitev pa se prostor za to enkratno dediščino razširja še na celotno prvo nadstropje iste stavbe.«

Kljub temu da gre za veliko pridobitev, pa to še zdaleč ni dovolj za vse najdbe, ki jih hranijo v Dolenjskem muzeju. Za to bi potrebovali vsaj od 1000 do 1500 površinskih metrov, sedaj pa so jih pridobili »zgolj« 400 (do sedaj pa so jih imeli le 120).

»Ta otvoritev oz. nova stalna arheološka razstava sicer pomeni nov mejnik v predstavljanju naše arheološke dediščine, prav gotovo pa je končni cilj lahko samo Arheološki park Marof, v sklopu katerega bi bila zgrajena stavba, namenjena tudi prezentaciji te dediščine,« opozarja Zdenko Picelj. Prepričan je, da je to velika pridobitev, še posebej tudi na turističnem področju, »saj Novo mesto nima večjega magneta, kot je naša arheološka dediščina. Veliko pa je odvisno od ostalih turističnih ponudnikov, kako bodo znali ta izdelek vplesti v svojo ponudbo in promocijo našega mesta situl in Dolenjske. S to razstavo si bodo vsi obiskovalci lahko našo arheološko preteklost ogledali v živo v muzeju, in to v obliki izvirnih predmetov«. Aktivna prizadevanja za predstavitev vse do danes izkopane najpomembnejše arheološke dediščine Dolenjske in Novega mesta, ki je bila do

»Tako je bila sprejeta tudi odločitev za razširitev dosedanje stalne razstave v delu pritličja te stavbe še na celotno prvo nadstropje. Toda pogoj za uresničitev teh zamisli je bila temeljita sanacija stavbe. Prva manjša sredstva za ta namen je Mestna občina Novo mesto zagotovila v letu 2000 in do leta 2006 namenila skupaj le 35 % potrebnih sredstev, zaradi česar so se predvideni roki otvoritve razstave prestavljali iz leta v leto. Za leto 2007 in 2008 pa se je sedanjí župan Alojz Muhič odločil, občinski svet Mestne občine Novo mesto pa potrdil, da se investicija končno zaključi in v obeh letih za dokončanje investicije skupaj s skoraj celotno potrebno opremo za razstavo namenil bistveno več sredstev, kot v vseh prejšnjih letih skupaj (stroški celotne investicije so bili 800.000,00 EUR, kolikor je bilo ob začetku tudi načrtovano), kar je končno pomenilo zeleno luč za pripravo postavitve razstave. Druge stroške opreme in postavitve razstave s celotno grafično podobo, tiskovinami, z vodnikom, s promocijskim in z reklamnim materialom, oglaševanjem in otvoritvijo, ki bo 13. junija 2008 ob 19. uri, v višini 200.000,00 EUR pa so prispevali v tretjinskem deležu ministrstvo za kulturo, dve tretjini pa sponzorji in donatorji, pri katerih izrazito

Prikazano bo dokazno gradivo o tem, da je bilo območje Novega mesta naseljeno že od 10. stoletja pred našim štetjem. V starejši železni dobi je bilo eno izmed najpomembnejših evropskih središč.

sedaj po večini v depojskih prostorih, so v Dolenjskem muzeju začeli po otvoritvi znamenite arheološke razstave Starejša železna doba na Slovenskem – Kapitelska njiva Novo mesto, ki so jo v muzeju pripravili konec leta 1997.

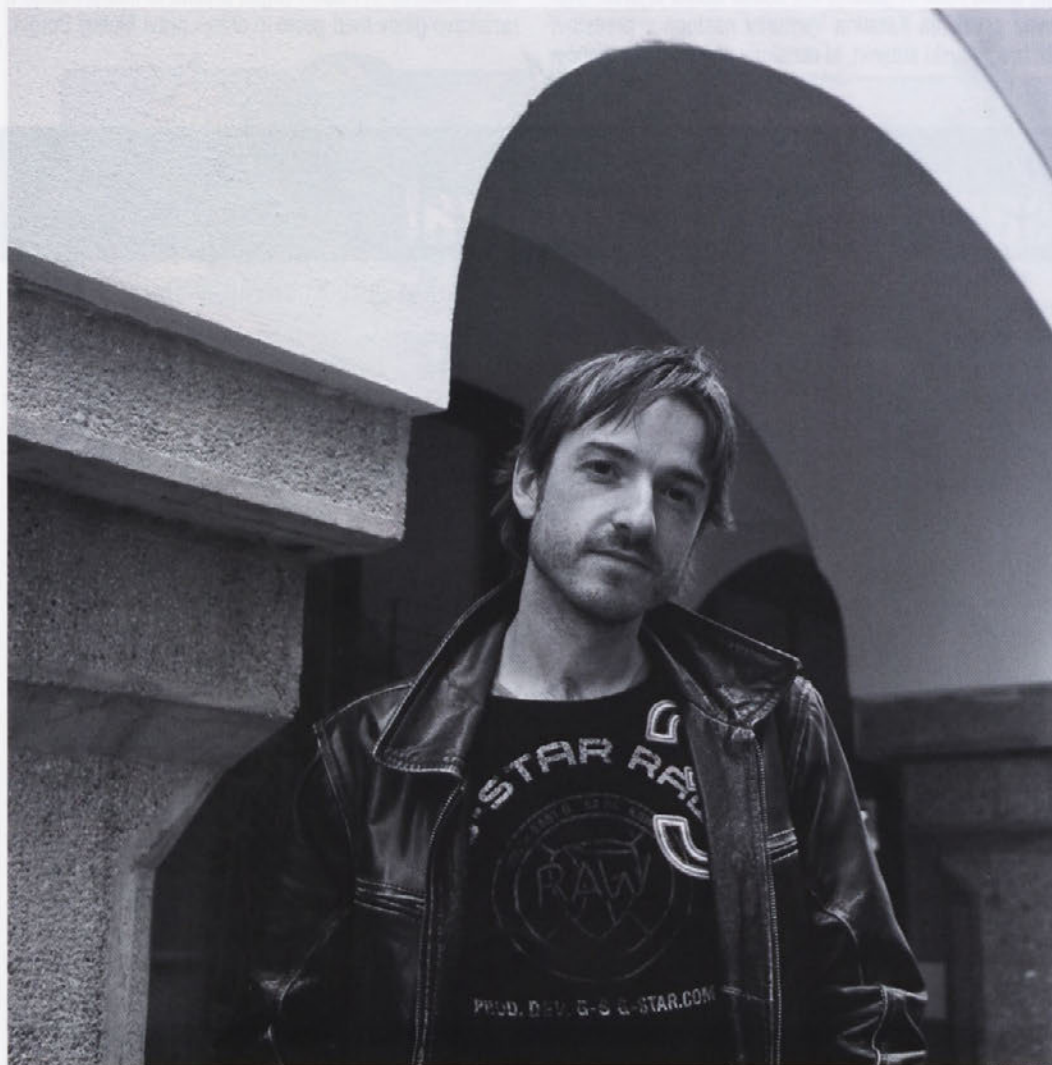
Predpogoj za to pa je bila pridobitev večjih razstavnih površin. Kot edina še sprejemljiva možnost se je pokazala v muzejski stavbi, imenovani Križatija, ki je hkrati tudi ena najstarejših stavb v mestu in kjer je Dolenjski muzej leta 1951 dobil tudi svoje prve samostojne prostore. V tej stavbi je že leta 1953, pred 55 leti, svoj prostor dobila prva stalna arheološka razstava. Tu je bila od leta 1983 postavljena obstoječa stalna razstava, katere avtor je bil prvi arheolog v Dolenjskem muzeju Tone Knez.

izstopa lokalno gospodarstvo, ki se je pri tem projektu, ki predstavlja del najpomembnejše slovenske kulturne dediščine, zares izkazalo in pokazalo posluš za našo arheološko preteklost in njeno muzejsko prezentacijo,« pojasnjuje dolgoletno ozadje junijske otvoritve Zdenko Picelj.

Tomaž Slak:

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

»Arhitektura je okvir za naselitev življenja.«

Tomaž Slak je avtor arhitekturne zasnove novomeške Knjigarne Goga in pred kratkim odprtega hostla Situla. Leta 1970 se je rodil v Novem mestu, kjer je odraščal in obiskoval srednjo gradbeno šolo, zadnjih dvajset let živi pretežno v Ljubljani, kamor se je preselil po diplomi. Tri leta je imel status kulturnega delavca, nakar so mu na ljubljanski fakulteti za arhitekturo ponudili mesto asistenta. Pred štirimi leti je magistriral iz konstrukcij, na to temo bo v poldrugem letu doktoriral, kot asistent pa je zaposlen v kabinetu za konstrukcije. Deluje tudi v neformalnem združenju arhitektov Baza ar.

Kako si prišel k projektu Situla?

Poklical me je Boštjan Grobler in dejal, da je slišal, da sem že nekaj oblikoval in projektiral za Društvo novomeških študentov. Vprašal me je, ali bi izdelal predlog za prenovo hiše, ki so jo namenili za hostel. Za pomoč sem zbral nekaj novomeških študentov in izdelali smo idejni predlog. Med delom se je naša skupina osula, na koncu sta ostala le še Mitja Vovko in Robi Prešeren. Jaz sem bil vodja, tako da so končne odločitve pripadle meni.

Stavba je bila menda v slabem stanju?

Moram reči, da je bila stavba nekdanje Ribje tudi konstrukcijsko problematična, tako da smo v njej naredili le nekaj prebojev. Večje posege smo lahko naredili na sosednji stavbi na Germovi ulici.

V prostorih nekdanje Ribje je kar nekaj mestne povojne zgodovine. Ti je prostor predstavljal oblikovalski izziv?

Seveda. Te restavracije in njenega dogajanja se dobro spomnim. Objekt je bil nekdanj razvit po Dilančevi ulici, proti Vrhovnikovi gostilni oziroma današnji kitajski restavraciji, sedaj pa smo ga nenadoma obrnili in ga začeli po novi osi razvijati proti Krki. Taka usmeritev predstavljala boljše izhodišče, saj se Situla navezuje na sosednjo Galerijo Simulaker in bližnje kegljišče. Ta os restavracije se mi zdi pravilnejša od prejšnje, poteka pa v smeri sever jug. Prostora me je bilo sprva nekoliko strah, saj poznam zgodbe, povezane z nekdanjo restavracijo in vrtom, ki mi ga je zelo žal. Upam, da bomo nekoč lahko tudi tega uredili. Pritlični del Situle me je zelo pritegnil, zato bi mi bilo hudo, če ga ne bi dokončali, kot smo si ga zamislili. Do zgornjih etaž smo prišli šele kasneje, ko jih je naložbenik uspel kupiti.

V Sloveniji so hostli novost. Med najbolj znanimi in uspelimi je ljubljanska Celica. Si se z zasnovo Situle zgledeval po kakšni podobni rešitvi?

Ob nastanku Celice smo bili arhitekti zelo navdušeni. Hitro je pridobila močan mednarodni sloves, imeli so uspešen koncept, želja novomeškega naročnika pa je bila, da tukaj naredimo nekaj podobnega, a hkrati izvir-

nega. Sodil sem, da bomo s prevelikim zgledovanjem hitro ustvarili kopijo, kljub temu pa je bila Celica močan navdih. Celico smo si vsi vpleteni ogledali, naš projekt pa smo zastavili drugače, saj pri nas ne gre za ponavljajoče se prostorske enote. Vse smo morali izpeljati z bolj jasno zasnovo in rdečo nitjo. Je pa na naša želja, da bi novomeški hostel predstavljal protiutež ljubljanskemu, tako bi nastala os Ljubljana–Novo mesto, na kateri bi se gibale prečnice popotnikov. Boljše lokacije, kot jo ima Situla, skoraj ne bi mogli dobiti.

Situla je zasnovana kot muzejski življenjski prostor.

Kako si jo dojel?

Sprva je šlo za zamisel vodje projekta Boštjana Groblerja. Ko je prvič prijavil projekt hostla, ni dobil nobene ga odziva. Ravno takrat se je v Novem mestu govorilo o poimenovanju v mesto situl, zato je projekt naslonil na to zgodbo in na razpisu uspel. Pozanimal se je, ali bi se dala zgodba upoštevati v arhitekturnem konceptu. Bil sem navdušen, vendar sem poudaril, da bo prišlo do težav, če bomo zgodbo rinili nekam, kjer je doslej ni bilo. Novo mesto sicer slovi po situlah, vendar pa naš objekt z njimi ni povezan. To moramo povedati na glas in jasno! Pri našem objektu ne gre za galerijske ali muzejske prostore, ker so ti drugačni, uporabili pa smo dvodimenzionalno gradivo, ki daje obiskovalcem informacijo o okolju in kam si gredo lahko situle ter arheološko dediščino ogledat. S hostlom smo naredili le okvir, v katerega lahko postavimo marsikaj ustreznega, vendar je prava vsebina drugje. Hostel je le izhodišče za nadaljnje raziskovanje situlskega kulturnega kroga. Naša zasnova je izredno izčiščena ravno zaradi tega, da se ji lahko dodajajo še različne vsebine. K arhitekturi pristopam kot k okviru za življenje, ki se bo naselilo znotraj njega. Vsebinska naloga arhitekta, barvo in domačnost prispevajo ljudje. Če bi vse predvidel le arhitekt, bi šlo za totalni dizajn. To pa pomeni, da v takem okolju človek ne pomeni velikih sprememb. Na tak način lahko oblikuješ banke, življenjskega prostora pa ne sme mo preveč določiti.

Kako si zasnoval notranjost Situle?

Ribja je bila že včasih zasnovana tako, da si vstopil v kavarniški del, ob Dilančevi ulici pa je bila restavracija, ki se je vila naprej skozi vrt, od koder si lahko zaokrožil čez sosednjo restavracijo s kegljiščem. Ta koncept smo obrnili, pravzaprav pa je ostal enak. Še vedno je ob vhodu kavarniški del in na desni restavracijski. Kavarna je opremljena z računalniki in spletno povezavo, kako bo delovala, še ne vemo, se bomo pa nastalemu stanju prilagodili. Osrednji del restavracije zaseda točilna miza, ob njej je recepcija, v nastanitvene prostore pa se obiskovalec vzpne po notranjem stopnišču, ki smo ga na novo zgradili. Pri tem smo imeli veliko sreče, da smo oba objekta uspeli povezati, pokazati pa smo morali tudi nekaj spretnosti. Tako smo v celoto združili dva dotlej nepovezana objekta, na omejenem prostoru pa se nam je vse izšlo, tako da smo imeli mogoče celo več sreče kot pameti.

Oblikoval si tudi notranjo opremo objekta, s katerim novomeško jedro dobiva nov življenjski člen?

Pri opremitvi sem sodeloval z ekipo deklet, ki so k delu pristopile zelo zavzeto. Bile so etnologinje in ne arheologinje, prepustili smo jim grafični del podob, ki jih vidimo na steklu, panojih, na frizu v restavraciji, na vratih sob in na posteljnini. Arhitekturna skupina je izdelala načrte za vso lesno opremo, s katero smo rdečo nit vlekli skozi cel objekt. V njem se pojavljajo določene vodoravne linije, s katerimi smo želeli poudariti leseno prvinskost, na

podoben način smo obdelali tudi vratna krila. Uskladili smo barvo posteljnine in odej, ki poudarja odtenke lana, kovinski deli pa so v sivi antracitni barvi. Oprema je monokromatska, barvitost pa bodo dodali gostje. Tla so izdelana v teraco tehniki, kar je nekje nadaljevanje mestne tradicije, saj so okoliške mestne hiše večinoma opremljene s tlaki, izdelanimi v tej tehniki.

V pogovoru si omenil, da pritične površine objekta sodijo k mestu in mestnemu življenju?

Trdno verjamem, da bo zgornji del novomeškega Glavnega trga v kratkem zaprt za promet in spremenjen v hodno površino. Prepričan sem, da se bodo dobri zgledi iz tujine in Ljubljane prenesli tudi v Novo mesto. Tukaj se kritična masa študentov, ki hodijo po svetu in sodelujejo pri raznih mednarodnih izmenjalnih programih, že nabira. Mogoče nam manjka še par let, pa bo ta masa skupaj z diplomiranci domačih fakultet preseгла ponudbo trga in njegovo ponudbo razširila na način, kot je nastala Situla.

Če v okolje izstreliš dovolj močno točko, bo ta izžarevala vanj, v smislu, da se bodo v sosesčini začele dogajati podobne stvari.

Novo mesto zadnja leta doživljaš z razdalje, hkrati pa si tvorec dveh njegovih izrazito urbanih točk. Kako ju vidiš znotraj razvoja Glavnega trga, opazaš razpoke ali tudi kaj pohvalnega?

Že pred leti smo v okviru biroja in fakultete izdelali določene krovne načrte in predvidevali urbanistične posege v stara mestna jedra. Takrat smo razvili teorijo, da če v okolje izstreliš dovolj močno točko, bo ta izžarevala vanj, v smislu, da se bodo v sosesčini začele dogajati podobne stvari. Menim, da sta Situla in Knjigarna Goga taki sevajoči točki. Verjamem, da bo na Glavnem trgu v kratkem poleg Situle prišlo do prenove vsaj dveh hiš. Nekdanje gostišče, kavarna pri vodnjaku in Fichtenauvova hiša kar kličejo po tem. Situla bo potegnila za seboj več okoliških hiš. Te posamezne točke sevajo, zato je za njih tembolj pomembno, da ponujajo presežek. Ne hvalim se, da ti dve točki pomenita nek blazen presežek, se pa v njih zazna hotenje po drugačnosti. Boli me, da mesto nima spodobne kavarne. Zanj sem v preteklosti izdelal popolne načrte, vse od vijakov naprej. Žal se investitor ni ujel s sedanjim lastnikom. Idejne projekte so nam sicer plačali, sedaj pa se prašajo, zato bi pozval vse naložbenike, ki bi zmogli novomeško kavarno ustrezno prenoviti, da so dobre zamisli zanj že izdelane. Nekaj sicer sedaj prenavljajo, se pa bojim, da delajo večjo škodo, kot pa koristi. K takemu projektu je treba pristopiti celostno.

Kaj pa uredite v Glavnem trgu?

Glavni trg je danes le eno obsežno parkirišče. To je velik minus. Vsako mesto ob večeru začne utripati s posebnim čarom in z žarom, v Novem mestu in ob sprehodu skozenj pa tega žara ni zaznati. Le ob kakšnem lokalnem zadeneš na manjšo gnečo, to je pa tudi vse. Nikakor ni zaznati urbane poteze, ki bi jo mesto in njegovo prebivalstvo z lego in pomenom zaslužilo. Če bi prek Glavnega trga potegnili črto glavnih točk, kavarna – knjigarna – Situla in kegljišče ob Krki ter jo razvili še po Rozmanovi do knjižnice, bi imeli os, po kateri bi stekel peš promet, avtomobili pa bi nenadoma postali odveč. Po mestu bi morali posejati več žariščnih točk, zato je vsak objekt pomemben. Eden takih objektov je tudi hiša nekdanjega gostišča s slaščičarno. Upam, da bomo tudi pri njeni obnovi dobili neki presežek. Vsaka hiša je zgodba zase in tukaj moramo dobiti sogovornike, naročnike in skupine, ki so sposobne to izvesti, tako kot smo naredili pri Situli, ko smo se o obnovi pogovarjali z veliko ljudmi, projekt ves čas razvijali in ga korigirali. Taki projekti niso narejeni do konca. Vedno zahtevajo vsaj še par let, da se stvari izkristalizirajo. Kaj pa je nekaj let v primerjavi s stoletjem, kolikor bo recimo določen objekt deloval? Današnji investitorji so neučakani in hočejo prehitro priti do rezultatov, zahtevajo le hitrost, arhitektura pa ni stvar hitrosti, raste in propada počasi ter živi dolgo.

Imamo situlo, napolnimo jo!

Novomeške situle bi tako spoznal ves svet, Renault in Revoz pa bi se lahko na vsa usta in za smešno nizko ceno po vsem planetu hvalila, da ohranjata kulturno dediščino in z mestom negujeta pristne stike.

V Novem mestu smo na mestu nekdanje Ribje končno dobili mladinski hotel oziroma hostel Situla. Čeprav se mu pozna nekaj hitrosti, s katero so ga zaznamovala hlastna zaključna dela, in čeprav ga pretežno krasi likovna oprema, posneta po vaški situli, ki ni bila najdena na območju Dolenjske, temveč le sodi v dolenski arheološko dognani železnodobni kulturni krog, smo v načelu z njo zadovoljni. A le v načelu! Z novomeško situlo bomo povsem zadovoljni, ko jo bomo videli napolnjeno. Pri tem pa ne merimo zgolj na hostel, temveč na mestno kulturno politiko, na turistično ponudbo in na splošno zavedanje meščank, meščanov in vseh, ki v Novem mestu le spijo, z mislijo pa so večino dni v letu pri vinogradniških škropilnicah, da živijo v uradno poimenovanem mestu situl. Kaj bomo torej skupnega storili, da bo novomeška situla napolnjena z žlahtno in dobičkonosno tekočino?

O zgodovinsko arheološkem ozadju situlske zgodbe smo na tem mestu že pisali, zato ga le dopolnjujemo z novostmi. Za začetek našega delovanja bomo morali vsi od župana in njegovih naslednikov, upam, da enkrat tudi naslednic, navzdol prebrati novo poljudno knjigo Boruta Križa, Dežela situl, s podnaslovom Življenje v starejši železni dobi. Če bomo kdaj dočakali njen izid pri novomeški Gogi, bomo lahko za njo, morda v jeseni, prebrali še enako, a na drugačen pripovedni način poljudno knjigo Mesto situl. Takrat bomo že toliko situlsko razsvetljeni, da bomo med rednimi obiski mladinskega hotela Situla na Glavnem trgu, ki bo po naši zaslugi postal eno izmed priljubljenih mestnih shajališč, lahko razmišljali, kako naprej, in si izmenjavali izvirne domislice.

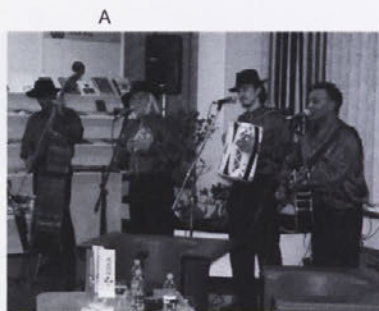
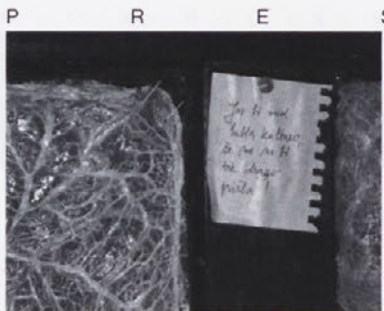
Recimo, nekdo se bo spomnil, da novomeška muzejska uslužbenka Vesna Barborič izdeluje izvrstne posnetke steklenega prazgodovinskega nakita, za katere je dobila celo občinsko nagrado, potem pa je mesto nanjo in na njen nakit pozabilo. Prodajati bi ga morali ne samo v Dolenjskem muzeju, temveč v cenejši obliki, lahko z eno samo lepo izdelano živopisno jagodo, v vseh trgovinah, trafikah, restavracijah, kavarnah in hotelih po mestu, tako kot je videti recimo v italijanskih turističnih mestih. To bi bilo že nekaj.

Potem bi se kak nadebudnež domislil, da imamo menda v mestu avtomobilsko tovarno Revoz, pa bi se spomnil, da je pred časom Renault dal na trg določeno število avtomobilov in jih označil kot niz MTV. Zakaj ne bi sedaj v Novem mestu izdelal serijo avtomobilov Situla in s tem dokazal, da mu je do mesta in njegove prihodnosti. Na avtomobilski zadek bi lahko ob znamki dodal napis Situla in ob njem majhen prizor moža na vozu z novomeške situle. Če ne to, pa bi vsaj po sredinski bočni črti avta nalepil trak z novomeškimi situlskimi prizori. Novomeške situle bi tako spoznal ves svet, Renault in Revoz pa bi se lahko na vsa usta in za smešno nizko ceno po vsem planetu hvalila, da ohranjata kulturno dediščino in z mestom negujeta pristne stike. To bi bilo veliko boljše, kot pa poslušati izzavogalne očitke o neokolonializmu.

Po pojdimo naprej. Kak ljubitelj nočnega življenja bi si omislil koktajl situla. Malo cvička, da se ve, kje smo, gina, vodke, limoninega soka in še česa, pa bi šlo. Krka, ki je vedno z mestom, bi se spomnila in za stare mame ter vedno bolehnne tete dala na trg čaj situla, mešanico šipka, mete in bezga, na ovitku pa bi oznanila, da so bile sestavine nabrane na ekoloških območjih dolenskih arheoloških najdišč in da so se s takimi poparki zdravili že halštatski knezi, kar sploh ne bi bilo daleč od resnice. Potem bi krhkim damam in uglajenim gospodom, ki trgujejo z njenimi delnicami, ponudila še kozmetične preparate iz niza situla. Kakšen podjeten dolenski gostilničar z večnim zobotrebcom v koticu mastnih ustnic bi si izmislil situlsko pojedino in jo uvrstil na jedilni list.

V tej točki bi prišli že do mejnika, ko bi Novo mesto in Dolenjski muzej oblegale trume turistov, željnih situl in novomeških znamenitosti, Glavni trg pa bi spominjal na beneški Lido ob otvoritvi razstav. Piko na i bi potem dodali še turistični delavci, v Novem mestu pa bi mogoče kdo prišel do zamisli, da bi mladinski hotel Situla ob poletni delavnici in festivalu Jazzinty, da glasbene prireditve ne bi bile tako slabo obiskane, ponudil izreden in nekoliko cenejši tedenski turistični paket, ki bi poleg hotelske usluge vseboval še znižano koncertno vstopnico, popust pri najemu koles, če bi jih to turistično mesto kje premoglo, da bi se mladi raziskovalci lahko zapeljali na Marof in od tam občudovali to lepo in zasajano mesto.

Res bi bilo lepo, ko ne bi bil ta zapis le plod sanj, zato je napolnimo že enkrat to prekleto samozadostno novomeško situlo in zganimo zaspane možgane. Dobimo se v Situli!

Metka Kavčič – Bogdan Borčič: Vrata

Lamutov likovni salon Galerije Božidar Jakac
Kostanjevica, 9. maj – 16. junij

Ustvarjalna moč, nesebičnost, zvedavost in želja po novem.

Če pustimo vnevar vso tisto simbolno navlako, ki jo ob vsakem sodobnem likovnem delu kot kakšni psihoanalitiki vedno na novo z učeno zvenečimi tujkami izumljajo umetnostni kritiki, se v Lamutovem likovnem salonu znajdemo pred veselo ubrano in izvirno razstavo. Skupinska postavitev mariborske kiparke Metke Kavčič, katere dela duhovito odražajo njeno nekdanjo poklicno pot muzejske restavratorka za les, in povsem novega opusa slaba tri desetletja v Slovenj Gradcu delujočega staroste slovenskega likovnega sveta, grafika in tokrat predvsem slikarja Bogdana Borčiča predstavlja živahen likovni pogovor obeh ustvarjalcev.

Oba medsebojno ter hkrati z obiskovalcem razstave živahno klepetata na oblikovni, barvni, čustveni in pomenski ravni. Prostor napolnjujeta z neverjetno ustvarjalno svetlobo, ob tem pa kiparka dodatno ustvarja z barvo, slikarjeva dela pa z barvnih površin drsijo v prostor in ga oblikujejo s kipečo modrino morja.

Izhodišče obeh ustvarjalcev so številna vrata. V primeru Kavčičeve na različne načine in z raznim gradivom na novo oblikovana ali tudi kot restavratsko obdelani etnografski razstavniki predmeti rešena, toda vedno nadgrajena. Tako kiparka ustvarja v lesu, keramiki, z vrhnim prepletom, vrata okuje s kovinskimi čipkami, jih okraši z bronastimi malimi plastikami, obarva z govejo krvjo ali »zastekli« z ustrojeno živalsko mrenico ter na vrata pomenljivo pripne sporočilo: »Jaz bi tud lubla kulturo, če ne bi tak drago prišla!«

Enaka pravila igre, a na svoj način, povzema Borčič, ki je z novim nizom očarljivo presenetil. Grafično skopost – minimalizem – je tokrat zamenjal z neverjetno peštrim izrazom in dal na laž vse, ki trdijo, da starejši ljudje razmišljajo le na star način. Idejno in oblikovno sta se avtorja povsem ujela, njuna dela pa bi pomešana in neoznačena težko avtorsko opredelili. Iz njih veje enaka ustvarjalna moč, nesebičnost, zvedavost in želja po novem. Najsi imamo razstavo za prikaz ali za prostorsko postavitev, škoda bi jo bilo zamuditi.

Halgato band

Galerija Krka
31. dolenski knjižni sejem, 12. maj

Niti note izvirne glasbe slovenskih Romov.

Čeprav ni šlo za običajen koncert, temveč za glasbeni nastop ob dokaj romantično zastavljenem pogovoru s pisateljem Ferijem Lainščkom, ki se po mnenju voditeljice Carmen Lašič večji del življenja spreha ob Muri in tam srečuje z Romi, bomo nastopu prekmurskega kvarteta namenili nekaj pozornosti.

Med prvim me je zbudilo poimenovanje Halgato banda za etno skupino. Pričakoval sem kaj izvirno romskega gradiva, slišal pa značilno stereotipno sterilno glasbo, ki je vsebovala vsega po malo, predvsem pa je skušala ugajati zbrani množici in izrabljati prekmursko kreslinizacijo slovenskega popularno glasbenega prostora. Samo to, da se nekdo obleče v rdečo rusko srajco brez ovratnika – rubaško, si na glavo povezne značilen črn klobuk in skupini doda pristnega romskega violinista, me ne prepriča. Pač našlo se je nekaj glasbenikov, ki so ljudem sklenili dati to, kar od njih pričakujejo. Nekakšno romsko glasbo, ki je od vseh in obenem nikogaršnja. Tile Halgato band so bolj kot ne narodnozabavna skupina. V njihovi glasbi, pa pustimo na stran Lainščkova besedila, ki te godlje niso vredna, je sicer nekaj malega skupne romske kulture, ostalo pa je napaberkovano z raznih vetrov. Tako smo slišali tako imenovano romsko glasbo, cepljeno na italijanske napeve, dalmatinske viže, madžarske etno obrazce, rusko temo, ki jo je nedavno tretjerazredna domača pevka izrabila za pogrošno uspešnico, pri kateri se novodobni povzpnetniki mečejo na zobe in kolena, eno Kreslinovo uspešnico in ves tisti šmorn z Mickami in penezi, ki ga poznamo s Kreslinovih koncertov in še obvezni Djelem, djelem.

Obiskovalci so bili navdušeni. Kajpak, saj gre vendar za glasbo ljudstva ognja in vetra, kot se je nedavno pesniško vznese no izrazila novinarska kolegica, a pri tem niso zaznali, da niso slišali niti note izvirne glasbe slovenskih Romov. S tako Halgato ne streže in zato ne gre za etno, temveč za narodnozabavno skupino. Zasedba sicer premore večše glasbenike, a močno predvidljive in vsakdanje nezanimive.

13. mednarodni festival Jazz Cerkno

Cerkno, 15. – 17. maj

Izvrstna celostna ponudba.

Ob obisku festivala v Cerknem obiskovalec hitro dojame, zakaj prirediteljem zakotnega hribovja vrsto let uspeva z raznih koncev Slovenije privabiti toliko ljubiteljev jazza. Razlog ni samo v prijetnem kraju, temveč v izvrstni celostni ponudbi. Predvsem obiskovalec ali obiskovalka tam slišita glasbenike, ki jih drugje v Sloveniji težko, in prisluhneta resnično kakovostnim skupinam, čeprav se vedno ne strinjata z njihovim izborom.

Letošnji festival je odprl mednarodni orkester pod vodstvom Izidorja Leitingerja European Movement Jazz Orchestra, večer je nadaljeval švicarski sekstet Manuel Mengis Gruppe 6, večer pa je zaključil domači Lovro Ravbar Sextet.

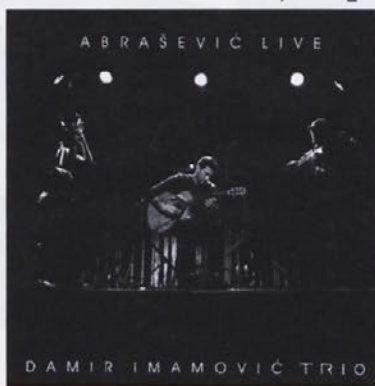
Prvega večera se nismo udeležili, zato pa lahko za drugega povemo, da ga je začel trio izvrstnega bosanskega glasbenika Damirja Imamovića in predstavil povsem novo, z instrumentalno in vokalno improvizacijo podprto tolmačenje bosanskih izročilnih ljubezenskih pesmi sevdalink. Za njim se je Zlatko Kavčič ob spremljavi slovite kazaške pevke Saadet Türköz in italijanskega kontrabasista Giovannija Maierja potrdil kot domači najgobje segajoči in lirični improvizator, večer pa je zaključil trio enega največjih imen evropskega jazzovskega klavirja, v Parizu delujočega Beograjčana Bojana Z. oziroma Zulfikarpašića (na sliki). Tretji in zadnji večer je začel mednarodni improvizatorski kvartet Caetitu, ki je sicer pokazal pester nabor izraznih možnosti, a ob tem glasbo brez oblike in, kar je huje, tudi brez vsebine. Na podobni osnovi je delovalo sodelovanje sicilijanskega pianista in harmonikarja Antonella Salisa ter sardskega kitarista Paola Angelija. Ob njunem nastopu bi si veliko raje želel poslušati zgolj pianista, saj je Angeli imel veliko dela z vso mogočo šaro nadgrajeno sardinsko kitaro, njegov zvočni izkupiček pa je bil kilav in ustvarjalno uboren. Festival je zaključil klovnovsko obarvan, a glasbeno temeljit in ob italijanskem pianistu Fabriziou Puglisiju privlačno zvočen nastop tria nizozemskega bobnarja Hana Benninka.

Mia Žnidarič:
Nevidni orkester
Sanje 2008

Puppetz:
Forte Balade
Menart 2008

Damir Imamović Trio:
Abrašević Live
Ekipa 2008

Flamie:
Vse kar vidm
Street 13, 2008

Izjemno zlitje glasbe, poezije, petja.

Mia Žnidarič je samosvoja jazzovska vokalistka, ki se je na tokratno glasbeno potevanje podala opremljena z verzji Ferija Lainščka in glasbo pianista Steva Klinka, njen nevidni orkester pa so sestavljali nekateri člani velikega orkestra RTV Slovenija in vidnejši domači glasbeniki.

Album so posneli brez dodatkov in zgolj z akustičnimi glasbili, odlikujeta ga izvrsten poznavalski zvok ter Miino na žlahtno izročilo vokalnega jazzu navezano petje. Ploščica prinaša svežo in pestro glasbo, dovršene in čutne priredbe ter spogledovanje z različnimi slogi: gospelom, bluesom, šansonom, popevko. Klinkova glasba je tako baladno razpoloženska kot spevno ritmična. Lahko je skopo odmerjena ali razkošno instrumentalno opremljena. Glasba ni le spremljava uglasbene poezije, je njena opora in obenem nadgradnja, večkrat tudi solistično zvedava. Temelji v barvnih odtenkih sredinskega jazzu, ki mu večš aranžer dodaja glasbila od akustične kitare do harmonike in godal ter spremljevalno petje. Skupna zvočna slika je lahkotna, vendar ne v smislu pogrošnosti, temveč lebdjenja. Je tudi zasanjana in barsko obarvana, včasih na robu popevke, drugič swingovsko podkrepjena.

Steve Klink je pevki ponudil izvrstno izhodišče, na katerega je glasbi predano nanizala podoživete izvedbe Lainščkove poezije, ki se zdi napisana ravno za jazzovsko izvedbo. Redkokdaj pri nas naletimo na tako ustrezna in svetlogleda besedila, ki obudijo duha jazzovskih lukenj ali ulic francoskih mestnih središč, hkrati pa oznanjajo življenjsko veselje in se razpušijo po neokrnjeni naravi.

Ploščica prinaša izjemno zlitje glasbe, poezije, petja, zagnanega ustvarjanja in predanosti. Tudi ovitek ima vse, kar potrebuje. Prinaša ključne podatke, besedila v slovenskem in njihov prevod v angleškem jeziku, opremljen je s fotografijami Nece Falk in z likovnim delom Zmaga Modica.

Kakovost je zaščitni znak Mie Žnidarič, v spremnem gradivu zapisanim oznakam – čistina, jasnost in toplina – lahko zgolj pritrdimo. Jo bomo v Novem mestu kdaj slišali?

Album: 5, ovitek: 4

Fantje posel obvladajo in so mu predani.

Novomeško-krška rock skupina Puppetz je z naslovom prvenca Forte Balade – Glasne balade vede ali nevede označila glasbeni slog, ki ga je povzela po številnih ameriških pop-novometalskih-rock zasedbah. Gre za značilno kontrastno glasbo z baladnimi uvodi, z nekaj trdega kitarškega žaganja v nadaljevanju, pa vnovič mehkim prehodom in po nekaj novometalskih obrazcih udarnim zaključkom. Na to osnovo je položeno vokalno zategovanje, ki resnično spominja na glasne balade, glasbi pa v kontrastu z vso tisto energijo, ki jo člani skupine vmes sejejo na vse strani, daje cmerav prizvok.

Pač značilno in neizvirno povzeta najstniška glasba. Vendar skupine Puppetz ne gre tako zlahka odpraviti. Fantje posel obvladajo in so mu predani. V ploščo so vložili veliko truda, kar se pozna v zvoku in izvedbi. Svoje je dodala jasna produkcija, ki pa ostaja znotraj omejenega glasbenega sloga. Poleg klasičnega rock kvarteta slišimo razne dodatke. Klavir, klaviature, akustično kitaro, elektronski ritem, kar govori o iskanju širšega izraza. Skupina je tudi pevsko dovolj močna, da pritegne, poleg tega je pri snemanju sodelovalo nekaj gostov, med njimi ugledni Tomi Meglič, kar je zagotovo reklamna poteza založbe, ki na ta način kolobari med lastnimi varovanci, skupinami Siddharta, Dan D in sedaj Puppetz.

Pri besedilih je treba poudariti, da so odpeta v maternem jeziku. So jasno razumljiva, kar je pri tovrstnih domačih zasedbah redkost. Po podatkih kaže, da gre za skupinsko delo, ki je precej sanjsko in simbolično naravnano. Besedila so dovolj ohlapna, da se jih da tolmačiti na več načinov, in kot taka pravšnja za miselne akrobacije dozorevajočega občinstva ter iskanje generacijske istovetnosti. Dejali bi, da je splošni vtis, ki ostane po poslušanju teh dobrih 42 minut glasbe, precej popast, a tudi všečen. Glasba je primerna za radijsko predvajanje, po drugi strani pa bo zadovoljila tudi pristaše nekoliko tršega rocka, čeprav velja omeniti, da se Puppetz spreha po tanki ločnici popa in rocka.

Album: 3/4, ovitek: 2/3

Glasbena pripoved o veliki kulturi.

Z dvigom nacionalnih držav se je v novih balkanskih državah okrepilo iskanje narodne samobitnosti in kulturne istovetnosti. Tako je v socializmu zapostavljeno izročilo v našem času deležno nove pozornosti, večkrat pretiranega poveličevanja, a včasih tudi novega in izvirnega tolmačenja.

To se dogaja tudi v Bosni in Hercegovini in z njenim pristnim izročilom, ljubezensko pesmijo sevdalinko, ki je nastala kot zlitje večstoletnih otomansko-islamskih vplivov in poetičnosti mešanice ljudstev njenega območja. Njeno vrednost je spoznal tudi vnuk pokojnega in v Bosni izredno čislane pevca sevdalink Zaima Imamovića Damir Imamović. Sprva se je z njihovimi izvedbami le poigraval, a je kmalu začel raziskovati, študirati stare zapise in tonske posnetke. Z odprtimi ušesi je lovil različne sloge in v končni obliki sevdalinko vpel v trio, v katerem sam kot kitarist in pevec zavzema osrednje mesto, oporo mu dajeta violinist Vanja Radoja in kontrabasist Edvin Hadžić.

Damir Imamović je dal sevdalinko značaj jazzovskega standarda. Čeprav lahko njegovo poetično glasbeno zlitje dojemamo kot obliko etno-jazza, pa ga slišimo na različne načine. Predvsem je podajanje njegovega tria slavospev sevdalinki. Do nje je spoštujejo, vendar tudi zvedav, saj jo na primer v uvodni temi tega nedavno v živo posnetega albuma cepi na Gershwinovo Summertime. Grenko-otožno-sladka tema ameriškega temnopoltega juga se skozi Imamovićevo tolmačenje prelevi v bosanski sevdah. Poslušanje dvanajstih pesmi albuma je kot glasbena pripoved o veliki kulturi, ki jo znajo večši glasbeniki najprej sami doživeti, nato jo, oplemeniteno z lastnim dojetjem, posredujejo občinstvu. Tako se izvirnost pretaka skozi samostojne poglede, Imamović pa izvajanje začinja z izvrstno akustično kitaro, s solističnimi vložki in z vokalno improvizacijo, ki na nekaterih mestih sega do sozvočnega jazzovskega scata.

Z Damirjem Imamovićem spoznavamo Balkan na nov in izredno liričen način, njegovo tolmačenja pa sevdalinko pelje v svetovni vrh.

Album: 5, ovitek: -2

Koliko je ta glasba slovenskih slumov sploh še aktualna?

Da je globalni hip-hop, kot so ga zlorabili razni Daddyji, Diddyji ali kaj so že ter 50 Centi, globoko v krizi, priča tudi prvenec slovenskega raperja-hitrogovorca-stihoklepca Marka Flamaceta – Flamieja.

Glasbeno, produkcijsko in vsebinsko ploščica ne prinaša ničesar, kar ne bi že nekje slišali, tako v tujini kot doma. Flamiejevo sicer večše vokalno nalaganje je položeno na sintetično-konfeksijske-sterilne podlage, ki temeljijo na preprostih ritmičnih udarcih, obrazcih in poceni klaviaturah. Kot take so bolj odraz izpraznjenosti te glasbene oblike, kot pa čutne funky jazz produkcije, kot jo oglašča založba. Tukaj se velja tudi vprašati, koliko je ta glasba slovenskih slumov sploh še aktualna. V glasbenem smislu je zastarela, v idejnem pa prežvečena. Še avtor ne ve, kaj bi obdelal. Vrti se v krogu, v svetu črno belih težav, preprostega, vedno enakega vsakdanjika, na dnu družbe, obkrožen in obremenjen z zaostalim mačizmom. V besedilih se ves čas nekaj spominja. Hudiča, koliko je pa star? Osemdeset! Pogosto je nostalgičen. Kot bi se v njegovem nekajdesetletnem življenju zgodilo ne vem kaj, pa se na stara leta spominja. Mogoče meri na težko odraščanje, kar se z njegovim slikanjem sodobnega odtujenega, osamljenega in neizprosno krutega sveta ujema. Flamie je tolmač lastnega okolja, uporablja pa v njem udomačen izraz. Kot tak je Flamie prepričljiv in značilen urbani izdelek, ali če smo natančnejši, stranski produkt pospešeno pohlepnega urbanega razvoja.

Sicer je bilo v snemanje albuma, ki se ponaša z gostovanji nekaterih znanih imen, vloženo veliko truda. Gostje so Edo Maajka, ki je v temi Ego trip duhovit, a hkrati primitivno obscen in kot tak priča, da se v okolju, iz katerega izhaja, vse še vedno vrti okoli tega, kako zajetno zadevo ima gospod v hlačah. Potem slišimo že Zlatana Čordića-Zlatka, Chorchypa, Generala Wooja itd. Ploščica prinaša nabor glasbenikov, glasbe in besedil, ki v lastnem okolju budijo navdušenje, v splošnem glasbenem smislu pa pomenijo slepo ulico.

Album: 3, ovitek: 2

Sarajevski ParkExtreme

ItakvBosninihčenepridečepotegnješSOSkablŠini

Danes pisati o dogodivščinah s služenja vojaškega roka (v vojski države, ki je že dolga leta ni več) je verjetno podobno kot poslušati nekoč znamenito radijsko oddajo *Še pomnite, tovariši*, ki so jo poslušali le še čedalje bolj maloštevilčni tovariši, ampak, kdo te pa kaj vpraša, dragi bralec!? Glede na to, da nimam nobene pametne zadeve že nekaj let zapored, bom pisal, o čemer bom želel, ti, dragi bralec, pa preklopi na drugo radijsko postajo ali pa zalistaj eno stran naprej na bolj resno čtivo, jaz te, z vsem dolžnim spoštovanjem, ne silim v nič! Lahko sicer protestiraš pri glavnemu uredniku, a je Park tako demokratična revija, da urednika ne zanima čitanost in podobne budalaštine in se je za ubranitev svobode novinarjev in ostalih pisunov pripravljen odpovedati vsem šestnajstim bralcem naenkrat in vsem osmim naročnikom!

Zatorej, dragi bralec: dogodivščin je bilo na služenju vojaškega roka ogromno, jasno, ena bolj neumna od druge, ker mladost je norost, za potrebe tega članka in za razjasnitev osrednjega extrema, ki ga boš bral malo niže, pa se bom osredotočil na moje kratkotrajno bivanje v vojaški ambulanti. V njej sem končal, ker sem si dal izruti kočnik. Jasno, nisem idiot, nisem prišel izdret si zob, razmišljal sem, da če že kradem bogu dneve, bi lahko pa morda tudi kaj koristnega zase storil, da ko se vrnem v civilno življenje, začnem uživati z veliko žlico, neobremenjen z malenkostmi. Ker sem imel v kočniku majhno luknjico in ker verjetno tudi ostali zobje niso bili povsem BP, sem razmišljal, da ne bi bilo neumno zadevo urediti v vojski, da bo vsaj kakšna korist od tega. A sem delal seveda račun brez krčmarja. Polkovnik zobozdravnik se je po bliskovitem pregledu mojega zobovja odločil zadevo izdreti, ker reševati jo bi bilo neumno in drago. Star sem

bil nekaj čez osemnajst let, kar je pomenilo, da nisem bil več lastnik mlečnih zob in da posledično nov ne bo več zrasel pa tudi neumen nisem bil (preveč), da bi se zobu kar tako odpovedal, saj sem vedel, da mi bo prav hodil še najmanj kakšnih 30 let, a je bilo prepozno. Sem sicer protestiral, a se je mesar pač odločil, kot se je, in debate kaj dosti ni bilo. Pičil me je z injekcijo proti bolečinam, ki pa sem se ji, ker je delal mesarsko, izmaknil, kar pomeni, da ni prišla. In mi je skoraj povsem zdrav kočnik začel puliti na živo, čeprav sem vpil kot prikšana svinja, kar ga je verjetno toliko ziritiralo, da je premočno pritisnil na klešče in je zob zdrobil v prah. Korenina pa je ostala. A se ni dal, jasno, bil je polkovnik jugoslovanske armade! S kleščami je zagrabil kar čez čeljustno kost in korenino izvlekel, mene pa so kar v nezavesti samo preselili na drug oddelek, kjer so mi začeli zdraviti čeljust, ki se je nemarno vnela in zagnojila. V vojaški ambulanti sem ostal skoraj tri tedne, malo preden so me kot zdravega in opravilno sposobnega nagnali, pa je v našo sobo prišel desetar in vprašal tam ležeče simulante, kdo ima voziški izpit. Vsi so, jasno, dvignili roko, pa če so ga imeli ali ne, le jaz sem edini priznal, da ga nimam. Desetar je izbral dva srečneža (ki naj bi ju po njenem mnenju zadolžili za šoferja poveljnika bataljona!) in ju odvedel v vojaško stranišče (sam sem jim na diskretni oddaljenosti sledil). Vojaško stranišče pomeni, da v njem ni straniščne školjke (torej ne govorimo o angleškem stranišču), temveč le odprtina v tleh, ki se ji po pravih oborožene službe reče čučavac, počepnik v svobodnem prevodu. V njem je čakal najbolj debel možakar, kar sem jih videl v svojem življenju, major po činu. Očitno ga je pritisnilo na »kako«, a ker je bil tako debel, počepniti seveda ni mogel. In sta ga »prostovoljca« morala držati za roke. To je bil po mojem mnenju najbolj nadrealističen prizor v mojem življenju, pa sem videl že vsega vraga. Fanta sta držala oficirja vsak za eno roko, na njunih obrazih se je zrcalil napor, malce pa tudi zadrega. Oči sta imela blago izbuljene, na čela jima je izstopil znoj. Major, ki mu je bilo seveda tudi nerodno (a očitno ne preveč, drugače ne bi bil tak zavaljen prasec, kot je bil!), je pritiskal in pritiskal, da so tudi njemu vse bolj izstopale oči in se mu je nabiral znoj na čelu, dokler se ni končno zaslišal pljusk, ko je govno padlo v odprtino. Major si je, vsaj po obrazu sodeč, malce oddahnil od napora, vajakoma pa se je v očeh zablistal še gnus, kajti smrdelo je, ljudje moji, smrdelo je, da se ne da opisati! Mene je odneslo, ko sem v nos ujel prve atome vonja majorjevega črevesja, a še danes, po toliko letih povsem natančno vem, kako nagravžno je bilo vse skupaj.

Ne vem, ali imam težave s straniščem od takrat, travma iz otroštva torej, ali imam to vrojeno. Odvajanje te-

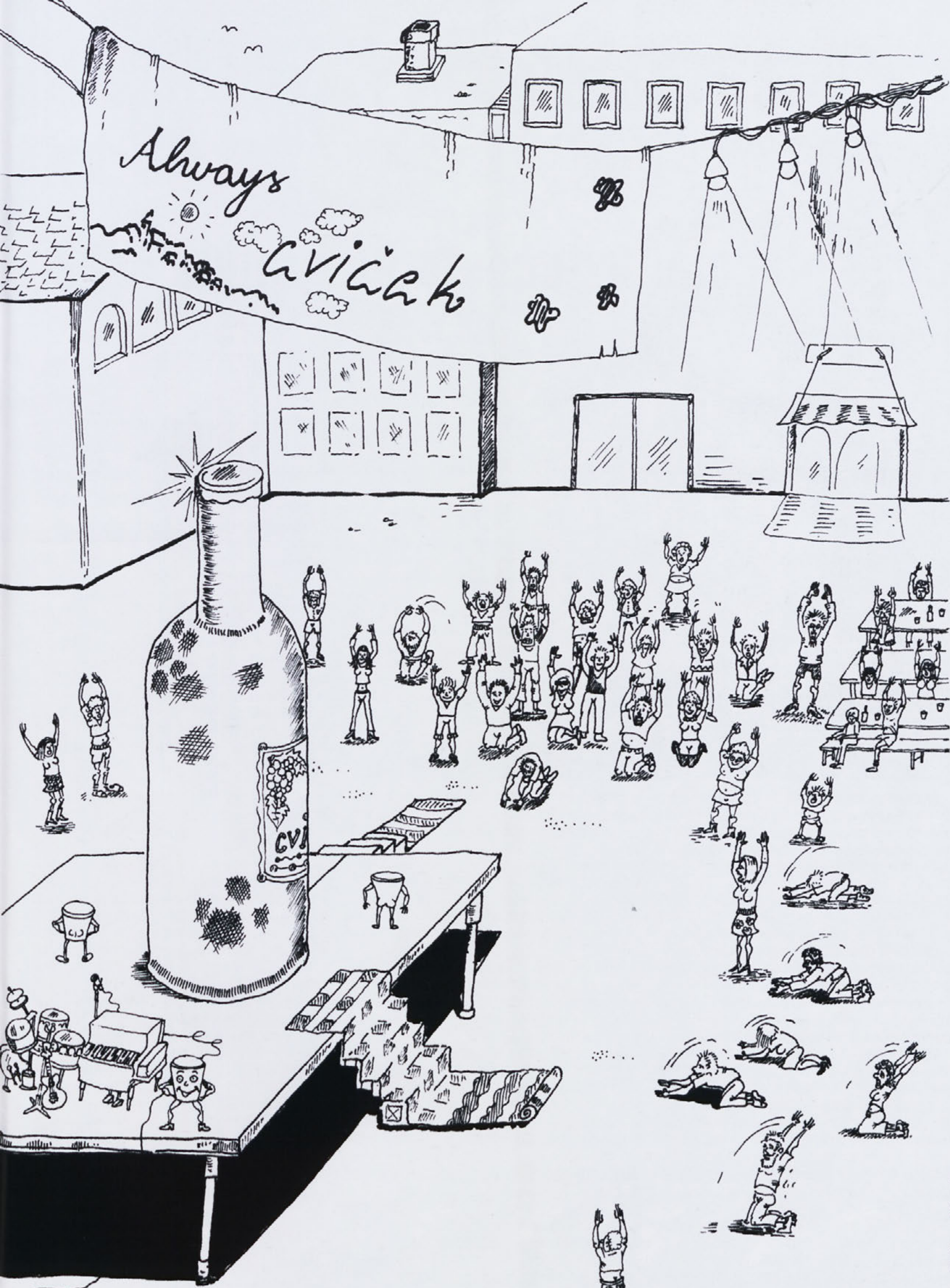
lesnih tekočin (in seveda malo manj tekočih vsebin) pa je vsekakor za marsikoga težava, če stojijo ljudje okoli. Spomnim se zadrege neke prijateljice, ki je ves dan vožnje z avtobusom trpela, ker ni hotela kot ostale deklice počepniti za prvim grmom (fantje so seveda možato zalivali gume), in je čakala, da pade noč. Potem je prosila voznika, naj ustavi in v temi stekla daleč proč, da je ja nihče ne bo videl, a, glej ga zlomka, ravno ko so zapiralne mišice popustile, je nasproti pripeljal avto in jo osvetlil kakor v izložbi. Vsako zlato kapljico posebej si lahko opazil in vsako še najmanjšo grudico zemlje, ki je frčala po zraku, izbita iz temelja z majhnim, dolgo zadrževanim slalom ... Travma, od katere ima znan novomeški psihiater še danes korist, vam povem!

Maja sem bil gost Sarajevskih dnevov poezije, hotelsko sobo pa sem si delil s prijateljico Barico. Kar ni nič narobe, imam jo rad, ima me rada, a v sobi je bilo le eno stranišče. In sem, ko me je pritisnilo, počakal, da je zaspala, čeprav zaspi zelo pozno. Sem odmetal, kar sem imel za odmetati (in za odmetati sem imel veliko, saj sem Baščaršijo prešnjofal po dolgem in počez, z vsemi čepčiči, pitami, sarmicami in podobnimi dobrotami vred!), potem sem se spomnil na tistega majorja iz davnih dni in na smrad, ki ga je širil okoli sebe. In sem si rekel, da se sam nočem nobenemu tako zacementirati v spomin, še posebej Barici ne, in sem malce pogledal po majhnem prostoru, kamor še cesar peš hodi. Nad kotličkom sem opazil ventilator, le stikala ni bilo nikjer. No, bila je vrstica ob umivalniku, ki sem jo junaško potegnili. Opazoval sem majhen zamazan propelerček, če se bo zavrtel, pa nič. Pa sem potegnili še enkrat in še enkrat in še enkrat, pa spet nič in nič in nič. Potem sem končno pogledal po vrstici navzdol in na koncu vrstice, skoraj že na tleh, opazil veliko belo bunko, na kateri je z velikimi črkami pisalo SOS. Pajebemuvragakrvaveganazaj in tristo kosmatih medvedov! Zakaj se vedno meni zgodi takšna neumnost?! Stopil sem iz kopalnice in nekajkrat dregnili Barico, ki je malo prej komaj zaspala. Začuden me je gledala.

»Sranje sem napravil,« sem kar priznal.

»Kakšno?« je bila povsem zmedena, še ne povsem zbujena.

»In dobesedno in v prenesenem smislu,« nisem nič tajil, kajti pričakoval sem, da bodo čez vrata vsak hip planili gasilci, policajji in reševalci. Na hitro sem ji razložil mučno zadevo, in ko sem jo ravno hotel prositi, če bi lahko ona prevzela krivdo za potegnjeno vrstico, se je začela tako krohotati, da se mi je kar malo zafržmagalo. V usodo vdano sem legel v posteljo in poskusil zaspati, a seveda nisem mogel, ker se je Barica kar naprej krohotala, ko pa je končno zaspala po kakšnih dveh urah, me je motila utripajoča rdeča lučka, ki se je nisem upal ugasniti, ker nisem vedel, ali je tudi to kakšen alarm ali ne ...

POZDRAV CVIČKU...

ggr

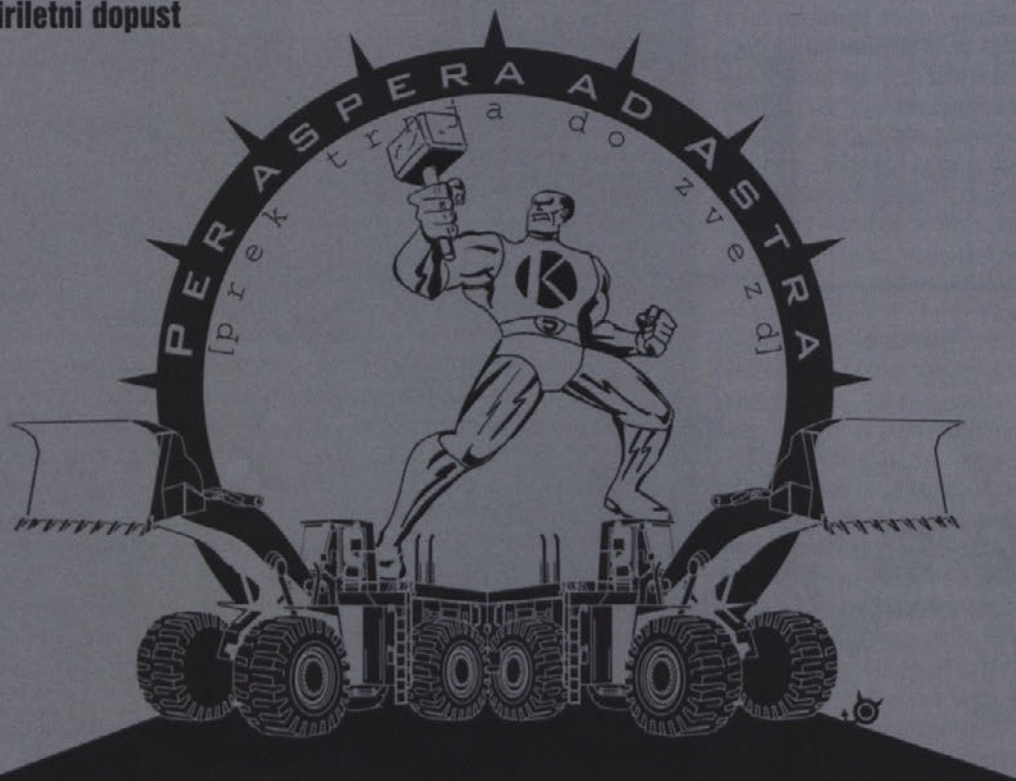
Ilustracija: Gašper Klančar

Temelji postkapitalističnega socializma

Jože Macola: Avtocesto bo gradila Krka

Romska skupnost Brezje zahteva svoj priključek na avtocesto – Ivo Kuli navdušen – Rafael Križani odšel na krajši štiriletni dopust

Presenetljiva novica je te dni prišla iz drugega največjega farmacevtskega slovenskega giganta – novomeške Krke. Njen prvi mož Jože Macola je objavil, da bo sam organiziral gradnjo avtoceste Ljubljana–Brezje–Zagreb. Po Macoli je trenutno stanje nevzdržno za gospodarstvo, še bolj pa za cviček.

»Po podatkih Iva Kulija iz Zavoda za cviček prihaja pri transportu cvička iz Podgurja proti Ljubljani zaradi počasnih prometnic do velikih izgub. Vozniki namreč popijejo povprečno kar polovico cvička, namenjenega prodaji. Če bi imeli avtocesto, bi bile izgube veliko manjše, največ četrtinske,« je škodo ponazoril Joško Macola. »Kaj pomaga vlaganje Krke v okolje, če potem vse steče po žejnih grlih?«

Macola je skrbno izbranemu bradatemu novinarju Njihove kanalizacije razložil tudi druge, manj pomembne razloge za odločitev, da bo Krka gradila avtocesto: »V Krki smo izračunali, da nas bo stalo manj, če ne čakamo države in avtocesto zgradimo sami. Dobre prometne povezave so temelj vsakega gospodarstva in naši tovornjaki so preveliki, da bi vozili po dolenjskih kolovozih. In ker je

avtocesta dobra tudi za novomeško občino, pričakujemo, da se bo ta aktivno angažirala pri projektu.«

Na vprašanje, na kakšen način naj bi novomeška občina sodelovala, je Jože Macola odgovoril: »Tako kot leta 1958 bomo organizirali prostovoljne delovne brigade. Največ pa pričakujemo ravno od fantov iz občine, za katere ne dvomim, da se bodo množično prijavljali za tako pomembno delovno akcijo. In ker vem, da so odpočiti, siti in v formi, tudi vem, da nas na terenu ne bodo razočarali.«

Po Macoli bo trasa avtoceste potekala čez Trebnje: »Trebanjski vozel sem se odločil presekat tako, da bo šla trasa neposredno čez Trebnje. Tako bo najbolj pošteno za vse. Tako za tiste, ki navijajo za spodnjo, kot za tiste, ki navijajo za zgornjo varianto.«

Tudi novomeški župan Muha se strinja: »Ideja je tako dobra, da se čudim, kako se je nisem sam spomnil. Gospodu Macoli bom nudil vso potrebno podporo, predvsem z delovno silo, ki jo je na naši občini v izobilju. Imamo kup sekretarjev, podsekretarjev in občinskih svetnikov, s katerimi ne vemo, kaj bi. Občinskemu svetu pa bom tudi

»Vozniki namreč popijejo povprečno kar polovico cvička, namenjenega prodaji. Če bi imeli avtocesto, bi bile izgube veliko manjše, največ četrtinske.«

predlagal, da sprejme resolucijo še o tem, da zgradimo tretjo os, če bomo že imeli krampe in lopate v rokah.«

Še bolj navdahnjen je bil Ivo Kuli, minister za turizem: »To trobim že desetletja. Kaj nam pomaga najboljši cviček, če imamo najslabše ceste. Zadnji čas, da je nekdo predlagal tako inteligentno rešitev. Treba se je odpreti na zahod, sever, jug in vzhod. Trdim, da mora imeti vsak prebivalec sveta možnost in pravico, da pije cviček. Ta pravica bi celo morala biti zapisana v ustavi Združenih narodov. Piti cviček je po mojem večja in bolj nujna pravica od, recimo, svobode govora in podobno. Brez dobrih cest pa se tega ne da doseči. Poleg tega pa sem se že pogovarjal z Macolo in še z nekaterimi ljudmi, ki so mi zatrtili, da bomo končno lahko postavili table Dolenjska – Dežela cvička. Vsi pogoji so izpolnjeni, rabimo samo še avtocesto.«

Za mnenje smo poskušali vprašati še Rafaela Križana, dvakratnega dosmrtnega direktorja Športne agencije, v prostem času podžupana in prihodnjega župana Novega mesta, vendar so nam sporočili, da je podžupan Križani zaradi preutrujenosti na krajšem štiriletnem dopustu. So nam pa v njegovi pisarni zagotovili, da se bo zagotovo vrnil do lokalnih volitev, ko naj bi kot župan prevzel vodenje občine.

Zato pa so malo manj navdušeni v Brezju. Zoran Žbun je pojasnil: »Tudi romska skupnost Brezje kot največja gospodarska in trgovska sila v tem delu Slovenije potrebuje dobro prometno infrastrukturo. Smo največji izvozniki in dobavitelji bakra in lovske opreme: kalašnikov, magnumov 356, havbic, migov 21, patrij in kar je podobnega. Zato bi bilo prav, da Brezje dobi neposredno povezavo na avtocesto.«

Jože Macola se do njihove zahteve še ni opredelil.

MARJAN ŠMALC s.p.
PROVA 041/671-461, fax: 07/33-25-968
 e-mail: marjan.smalc@siol.net
VARNOST PRI DELU - POŽARNA VARNOST

DARO BIRO
 računovodstvo in
 inženjerske storitve
 - Črnuče in okolice
 - gradbeni inštalacij
 Rozalija Judež s.p.
 Velika Cikava 12B
 8000 Novo mesto
 tel./fax: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 661
 delovni čas: od pon. do pet. od 8. do 15. ure
 GSM: 041 643 133 e-mail: daro.biro@siol.net

ORIKS
VODENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA
 Mira Lalič
Daniša Bučarja 22 tel.: 07/33 73 380, 33 73 381
 8000 Novo mesto fax: 07/33 73 382
 GSM: 041/682-470
UPOŠTEVAMO KARTICO OBRTNIK OBRTNIKU!
 Podružnica Žužemberk tel.: 07/36 91 960

Novi Medij
 Glavni trg 14
 8000 Novo mesto
 E-mail: novi.medij@siol.net

ARHITEKTON d.o.o.
 Novi trg 9, 8000 Novo mesto
 tel.: 07 33 71 520
 fax: 07 33 71 521
 gsm: 041 671 338
 projektiranje
 inženiring

ELICA KRIŽ s.p.
 PRIDOBIVANJE UPRAVNE IN DRUGENE DOKUMENTACIJE
 Ljubljanska cesta 4, 8000 Novo mesto
 e-mail: elica@volja.net
 +386 7 332 48 51
 +386 40 459 677

ib Investbiro
 Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto
 07 332 81 97

AVTOHIŠA ADRIA
 Avtohiša Adria Plus
 Podbevškova 13, Novo mesto

Gradbeno projektiranje in inženiring d.o.o. GPI
 Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
 tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

tilia
 zavarovalnica tilia d.d.
 novo mesto

Pleskarstvo Tomazin d.o.o.
 Gorenja vas 9a
 8220 Šmarješke Toplice
 GSM: 041 619 625

Avtohiša Berus
 Podbevškova 1, Novo mesto
 Servisno prodajni center
 vozil Volkswagen in Audi
 07 371 98 00

INFOTEHNA
 Glavni trg 20, Novo mesto
 tel.: 07 39 30 600

ToMAS
 PRODAJA IN SERVISIRANJE RAČUNALNIŠKE OPREME
 PRODAJALNA LOČNA, Seidlova 48
 Tel.: 07/30 20 190 • www.tomas.si

AVTOŠOLA RIBA
 Ulica stare pravde 15
 Novi trg 11, Novo mesto
 tel: 07/33 26 722
 m-tel: 041 671 480

MONTAŽA IN POPRAVILNO VODOVODNIH INŠTALACIJ
 Jernej Jakše s.p.
 Bršljin 32, Novo mesto
 gsm: 041 650 700

triglav

Branko Tratar s.p.
 projektiranje,
 posl. posredovanje, nadzor
 Ul. talcev 2, Novo mesto
 tel.: 07 33 80 900
PROJEKT biro

Lesbo mizarstvo
 lesbo.mizarstvo@volja.net
Jože Bogovič, s.p.
 Izdelava masivnih postelj in posteljnih vložkov
 tel: 07/33 46 586, gsm: 041 385 670, fax: 07/33 46 587

Konvikt
 REKLAMNA AGENCIJA

AICO Novo mesto d.o.o.
 Podbevškova ulica 32
 OBRTNA CONA CIKAVA
 Tel.: 07/33 80 610, fax: 07/33 80 611
 aico.doo@siol.net • www.aico-nm.si

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
 Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

Moba
 Izdelava posteljnih vložkov Latoflex
 Stopiče

stia
 d.o.o. Novo mesto
 info@stia.si
 tel.: 07 39 34 780 - fax: 07 39 34 789

NLB

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.
 Gubčeva 15, 8000 Novo mesto
 Telefon: h.c. 07/33 21 065

atmosfera.caffe

RENAULT
TIMI d.o.o. Novo mesto
 Smolenja vas 10 a, Novo mesto
 Tel: 07/3374-200, fax: 3374-202
 • POOBlašČENI SERVIS VOZIL RENAULT
 • AVTOELEKTRIKA • VULKANIZERSTVO

fine cars® d.o.o.
 Prodaja vozil
 Bajčeva 6, Novo mesto
 Tel./fax: 07 33 80 860

ZM
ZAVAROVALNICA MARIBOR
 Zwittrova ulica 1, 8000 Novo mesto
 tel: +386 7 332 53 30
 fax: +386 7 332 53 31
 e-mail: pe-novo-mesto@zav-mb.si

MALKOM
 Ljubljanska 1, Novo mesto
 tel.: 39 31 470

MASAŽNISALON
 Grabič David s.p.
 Telefon: 051 325 270 / Kandjska cesta 34
 e-pošta: masazni.salon@siol.net
 www.masazni-salon.si

www.**Luminus**.si

VIDENTIC
 ESTETIKA V ZOBNI TEHNIKI
 VIDENTIC d.o.o. 041/572.497

MAJCEN
 Novo mesto
 Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

SILVER
 Novi trg 1, Novo mesto
 BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

park

Forex Commerce d.o.o.
 Smrečnikova ulica 19
 8000 Novo mesto

boplast
 PVO-BIS-LES OKRJA IN VRATA ZA VRIJ DOM
 Hrka 57, 8000 Novo mesto / T: 07 3371370, F: 07 3371371

VRTEC CICIBAN NOVO MESTO
Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

OŠ DRSKA
Slavka Gruma 63, Novo mesto
tel.: 07/39 35 860
fax: 07/39 35 876
e-mail: info@os-drska.si

RIC Novo mesto
Novi trg 5, Novo mesto
tel.: 07 39 34 550
www.ric-nm.si
Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Visoka šola za upravljanje in poslovanje
Dodiplomski in podiplomski visokošolski programi
Na Loko 2, Novo mesto
tel.: 07 39 30 020

DOLENJSKI MUZEJ
Muzejska 7, Novo mesto
www.dd.muzej.com

OŠ Bršljin
Kočevarjeva 40, Novo mesto
e-mail: os.brsljin@guest.arnes.si

Šolski center Novo mesto
Šegova 112
Novo mesto

OŠVNA ŠOLA BRUSNICE
OŠ Brusnice
Velike Brusnice 101
Velike Brusnice

KNJIZNICA
Rozmanova 26/28, Novo mesto
tel.: 07 393 46 74
MIRANA JARCA

Osnovna šola CENTER
Seidlova cesta 7
8000 Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Območna enota Novo mesto

KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE
Novi trg 5, Novo mesto
www.kulturnicenter.com

Zarja d.d.
Stanovanjsko podjetje
Prešernov trg 5
Novo mesto

Osnovna šola GRM
Trdinova ul. 7,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 39 35 900

Gledalna šola Marjana Kazine Novo mesto

Center biotehnike in turizma
Sevno 13
Novo mesto

GIMNAZIJA NOVO MESTO
Seidlova cesta 8
8000 Novo mesto

Dijaški dom Novo mesto
Šegova ulica 115
8000 Novo mesto

OŠ Šmarjeta
Šmarjeta 1, Šmarjeta
tel.: 07 38 44 180

GASILSKO REŠEVALNI CENTER NOVO MESTO
Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
Ulica talcev 3
Tel.: 07 332 15 27

EKONOMSKA ŠOLA Novo mesto
Ulica talcev 3/a
07 39 33 264

Mestna občina Novo mesto
Seidlova 1, Novo mesto

SLS.
Slovenska ljudska stranka
Mestni odbor Novo mesto

MKO d.o.o. NOVO MESTO KOVINSKE KONSTRUKCIJE
KOČEVARJEVA ULICA 1, 8000 NOVO MESTO
Telefon: (+386 7) 39 30 480, 39 30 490
Fax: (+386 7) 39 30 491, E-mail: mko@mko.si
http://www.mko.si/

Plesni center Dolenjske
Novi trg 7, Novo mesto
gsm: 041 754 911

Galerija Božidar Jakac
Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki
TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335
Ogled razstav in stalnih zbirk:
vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.
www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

gostišče kos
ZIDANICA KOS NA TRŠKI GORI
Šmarješka c. 26, Novo mesto, Tel.: 07 33 70 540

PUB PRI VODNJAKU
Glavni trg 3, Novo mesto

COMPLAN
Trženje in servis računalniške opreme
Ljubljanska 8, Novo mesto
tel.: 07 33 21 638

Frizerstvo in lašuljarstvo
KOBRČEK
Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028
Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

lokalpatriot
www.lokalpatriot.si
lokalpatriot@lokalpatriot.si

park novomeški regionalni mesečnik

LEPOTNI ATELJE
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura
Milana Majcna 9, Novo mesto
telefon 07 332 45 10

agencija m servis
Novo mesto: Prešernov trg 6,
Trebnje: Baragov trg 1,
Črnomelj: Kolodvorska c. 35,
Brezplačna tel.št.: 080 22 16
www.mservis.si

Gostilna Bučar
Boženko Grah, s.p.
Šmihel 14, Novo mesto
Tel.: 07 33 75 325, gsm: 031 647 084
TUDI ŠTUDENTSKA KOSILA

KAVKA PUB
DOBRA KAVA IN DOBRO VZDUŠJE.
Primož Polak s.p.
Ljubljanska cesta 26 (TC HEDERA)
8000 Novo mesto • tel: 07/33 28 041
DELOVNI ČAS
Ponedeljek - srede 7h 23h Petek in sobota 7h 03h
Četrtek 7h 01h Nedelja 16h 23h

Frizerski salon Jure
Kandijska 19, Novo mesto

Prepih
Gornja Težka voda 19
Stopiče
tel.: 07 30 89 404
PREPIH d.o.o.

www.park-on.net
spremljaj! - komentiraj! - bodi anonimen!

BAKS
mednarodni transport, logistika,
inženiring in storitve Novo mesto d.o.o.
tel.: 07/33 70 700; fax: 07/33 70 701

TOTAL
d.o.o.
PIZZERIA TOTALKA
Kandijska cesta 60
Tel.: 07 302 01 00

Knjigarna Goga je za vas odprta od ponedeljka do petka od 9.00 do 19.00 ter ob sobotah od 9.00 do 13.00. Vabljeni!
knjigarna:kavarna:GOGA
Glavni trg 8

DOLENJSKI LIST
Vaš četrtkov prijatelj že 55 let!
Sodelujte v anketi na
www.dol-list.si
(07) 39 30 500

TOTAL
TOTALČEK

VARNOSTNI INŽENIRING
PARMA tel./fax: 07 33 44 220
 mob.: 041 649 277
 preventivna regulativa
PARMA Rudi IVANČIČ s.p.
 Mala Cikava 17c, 8000 Novo mesto

Cvetličarna Cvetnik
 Ljubljanska 27,
 Podbevškova 4,
 Novo mesto

ACER
 Prostorsko načrtovanje, projektiranje
 in varstvo okolja Novo mesto, d.o.o.

Lubcon d.o.o.
 Adamičeva 26
 Novo mesto
 tel.: 07 33 80 760

NOUN 07 33
 reklamna agencija 21 391

ARCHITOLINEO
 projektiranje, načrtovanje, oprema, design
 Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto
 tel 07 30 -79-811, 041 671-321

UDARNI list

tak Novo mesto d.o.o.
 NAŠE DELO:
 STANOVANJSKE STAVBE
 INDUSTRIJSKE STAVBE
 JAVNE STAVBE
 ŠPORTNI OBJEKTI
 URBANISTIČNO NAČRTOVANJE
 PROSTORSKO NAČRTOVANJE
 Tel./fax: 07 33 78 780

SOREX d.o.o.
 Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto
 e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si
 Tel.: 07 33 79 010
 Fax: 07 33 79 011
 Samolepilne etikete • Foto papir

park

RSL PRODUCTION
 WWW.RSL-PRODUCTION.COM

Vse na enem mestu: izleti, potovanja,
 sejmi, letovanja, zimovanja, letalske
 vozovnice za posameznike in skupine!

KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.
 tel. 07/39 31 520

ROBINSON
 Poslovalnica Robinson, tel. 07/33 828 00

OŠ Dragotin Kette
 Šegova 117, 8000 Novo mesto
 T: 07 373 0850, F: 07 373 0860
 Tajništvo-os.dk@guest.arnes.si

grafika
 novo mesto d.o.o.

LoGing ESTABLISHED 1993
 NOVO MESTO - www.loging.si
 INDUSTRIJSKI MONTAŽNI OBJEKTI

ZP MS Rozmanova ulica 10, Novo mesto
 Tel.: 07 33 71 470, 041 643 969
 e-mail: dpm.mojca.l@siol.net
 www.drustvopm-mojca.si
 Društvo prijateljev mladine
 "Mojca" Novo mesto

Robert's elektronik d.o.o.
 Novomeška 79, Straža
 tel.: 07 30 84 840

30 let
ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.
 8000 Novo mesto • Podbevškova ulica 31 • tel.: 07/3 930 930
 E-mail: roletarstvo.medle@siol.net
 OKNA - VRATA - SENČILA

N.Si Nova Slovenija
 Kričanska ljudska stranka
 Zaupamo v
 moč
 dobrega

YURENA
 šola tujih jezikov
 Glavni trg 11, Novo mesto

[...]N3 N3 d.o.o.
 Krajčeva 17
 Novo mesto

SOPHOS
 SOPHOS ANTI-VIRUS
 Pooblaščen distributer za Slovenijo
 www.sophos.si

KODA KNJIGOVODSTVO
 ORGANIZACIJA IN
 TRGOVINA d.o.o.
 NOVO MESTO, ŠEGOVA 90, TEL.: 07/33 75 960,
 FAKS: 07/33 75 961, e-mail: koda@siol.net
 VODENJE KNJIGOVODSTVA ZA PODJETJA IN
 SAMOSTOJNE PODJETNIKE ZA DOMAČI IN TUJI TRG

Sporti d.o.o.
 Košenice 83, Novo mesto

3TAV
 Izbrane informacije d.o.o.

- Poslovni informacijski sistemi (Windows okolje, SQL odjemalac/strežnik)
- Razvoj nove programske opreme po meri uporabnika
- Razvoj internet aplikacij in web gostovanje

Tel: 07 393 56 16 • www.3tav.si

KAMNOSEŠTVO
 Marjan LUKŠIČ s.p.
 Košenice 92, Novo mesto,
 Tel./fax: 07 33 47 015, gsm: 041 720 102

DRAGAN ŠOBAR s.p.
 Elektroinstalacije
 Ragovska 2
 8000 Novo mesto
 Tel, fax: 07/334 12 93
 Mob: 041/616 762

www.park-on.net
 spremljaj! - komentiraj! - bodi anonimen!

Visio d.o.o.
 Metelkova 7b, Ljubljana

HRANILNICA LON
 d.d., Kranj
 PE Novo mesto
 TEL.: 07 337 10 10

Slovenska demokratska stranka
SDS
 Mestni odbor
 Novo mesto

REAL, d.o.o. Novo mesto
 Kočevarjeva 2
 8000 NOVO MESTO

www.novomesto.org
VEDNO VROČE

KNJIGOVEŠTVO
 KELBIČ PAVEL S.P.
 Delavnica: Pod Trško goro 18, Tel: 07/3325-718
 Doma: Mestne njive 6, Tel: 07/3325-926
 GSM 041/726-644

GOSPODIČNA
 OKVIRJANJE SLIK
 PRODAJNO RAZSTAVNA GALERIJA
 Ulica 2, Novo mesto
 Tel. fax: 07 30 21 126

harlem računalniški inženiring
 Foersterjeva ulica 10
 8000 Novo mesto
 tel: 07 3382 900
 http://www.harlem.si/

SALON MASAZE IN ZDRAVJA
 Matjaž BUČAR s.p.
 Glavni trg 2
 Novo mesto
 Tel.: 041 736 495

PONUDBA DARILNIH BONOV
 ID - INTERIER DESIGN d.o.o.
 ARHITEKTURA & DESIGN
 GERMOVA 3, 8 000 NOVO MESTO
 t: +386 (0)7 393 20 80
 f: +386 (0)7 393 20 89
 e: info@id-design.si
 w: www.id-design.si

park novomeški regionalni mesečnik

PARKETARSTVO
 Marjan Kovačič s.p.
 Polaganje, brušenje, lakiranje, ponudba več vrst eksotičnih parketov
 Prisojna pot 4, Novo mesto
 Tel. 041 652 747
 parketarstvo.kovacic@siol.net

INTE RIER
TRESPA SANITARNE KABINE IN GARDEROBE
KNAUF MAVČNE STENE IN OBLOGE
Armstrong SPUŠČENI STROPI
fermacell HVALISNA GRADILNA PLOŠČA
 Kik Interier d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505

TRGOVINA VIVA SPECIALIZIRANA TRGOVINA S PERILOM (v trgovski hiši Bršljin)
 tel.: 07/393-17-96
 LISCA

VZAJEMNA
 Jaz zate, ti zame.

steklarstvo Vidmar
 Brod 11,
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 337 90 90

dacomm
 KERAMIKA

CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR
 Straža 13, 8232 Šentrupert
 Tel: 07/34 34 590 Fax: 07/34 34 591
 Mobil: 041 427 652

TURISTIČNA AGENCIJA
NDE MONDIAL TRAVEL
 Glavni trg 14
 Tel.: 07 33 72 740

BELBLED
 Trgovina in servis z računalniško opremo
 Tel: 07/30-99-400, http://www.belbled.si

ISER
 Jakičeva 12, Novo mesto
 07-33-74-051
 www.iser-ak.si
 POOBlašČENI CENTRI
 Evropsko računalniško spletno

TI-MAK d.o.o. timak@siol.net
MAK trgovina z barvami
 Nad mlino 70,
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 393 06 30

ZAPIS PLUS
 Podjetje za poslovne storitve d.o.o.
 - Vodenje poslovnih knjig
 - Poslovne študije in načrti
 - Podjetniško svetovanje
 Tel. 07 33 70 150 • Fax. 07 33 70 151
 e-mail: zapis@insert.si

PARK

III 895/2007/2008

200810776, 10

COBISS

KNJARNICA M. JARCA
ŠTUDIJSKI ODELEK

Bilobil. In nič vam ne uide iz glave!

Bilobil in Bilobil Forte.
Razvili strokovnjaki iz Krke.

Za boljši spomin in večjo moč koncentracije.

Redno jemanje Bilobila izboljšuje prekrvitev.
Vaši možgani bodo bolj oskrbljeni s kisikom in energijo.
Za trajnejši učinek priporočamo vsaj trimesečno zdravljenje.

www.krka.si

 KRKA

Naša inovativnost in znanje
za učinkovite in varne
izdelke vrhunske kakovosti.

Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte z zdravnikom ali farmacevtom.